

ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 18.

ΤΟΜΟΣ Β'.

21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1893.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΙΣΘΜΟΥ ΠΑΛΛΗΝΗΣ (ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ).

Πάντες οἱ τὴν Γεωγραφίαν σπουδάζαντες γνωρίζουσιν ὅτι ὅλη ἡ χώρα ἢ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Μυγδονίας μέχρι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, πρὸς Ἀνατολάς δὲ τοῦ Θερμαϊκοῦ μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου, ἔχουσα πλάτος μὲν δέκα περίπου γεωγραφικῶν μιλίων, μήκος δὲ ἐξ Ἄρκτου πρὸς Μεσημβρίαν 10—12 καὶ σχηματίζουσα χερσονήσον ἀπολήγουσαν εἰς τρεῖς γλώσσας ἢ μικρὰς χερσονήσους, ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι Χαλκιδικὴ (κατόπιν Σιδηροκάυσια καὶ νῦν Μαδεμοχώρια) ἰδίως ἢ ἐπὶ Θράκης (Μακεδονικὰ ὑπὸ Μαργαρίτου Γ. Δήμιτζα).

Αἱ τρεῖς αὗται μικραὶ χερσονήσοι ἢ μεγάλαι γήιναι γλώσσαι, καθ' ἃς ἐν μέρει ὁμοιάζει ὅλη ἡ χερσονήσος πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ἐκαλοῦντο Παλλήνη (Κασσάνδρα), Σιθώνη (Λογγός) καὶ Ἀκτὴ ("Ἄθως—Ἅγιον Ὄρος) ἐπομένως τέσσαρες κόλποι σχηματίζονται· ὁ Θερμαϊκός, Τορωναῖος, Σιγγιτικὸς καὶ Στρυμονικὸς.

Καὶ τὸν μὲν ἰσθμὸν τῆς Ἀκτῆς γνωρίζομεν ὅτι διώρυξεν ὁ Ξέρξης, τὸν δὲ ἰσθμὸν Παλλήνης πενταστάδιον καὶ διωρορυγμένον ὄντα κατὰ τὸν Στράβωνα (7. 330. «ὄνομα δὲ τῆ χερσονήσῳ Παλλήνῃ πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διωρορυγμένον, κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἢ πρότερον μὲν Ποτίδαια). Ἀμφότεροι ὅμως οἱ ἰσθμοὶ οὗτοι ἐχειρσώθησαν καὶ συννηώθησαν αὐθις μετὰ τῆς ἡπείρου.

Ἄλλ' ὁ ἰσθμὸς τῆς Παλλήνης ὑπέστη καὶ δευτέραν τομὴν, ἣν οὐδεὶς τῶν ἱστορικῶν ἀναφέρει καὶ ἣν

προστίθημι τῇ ἱστορίᾳ, γεγονυῖαν ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου αὐτοκράτορος Ρωμαίων τοῦ Παλαιολόγου, καὶ ἀναφερομένην ἐν τῷ χρυσοδούλλῳ αὐτοῦ ὑπὸ χρονολ. Σχεῖ οὕτως:

« Διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἡ Βασιλεία μου, κύριος τῆς » Θεσσαλονίκης γενόμενος, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἀ- » πάντων πεποιημένος τὴν πρόνοιαν, ἠβουλήθην » ὑπὲρ τοῦ γένους ἐγὼ, τὸ περὶ τὴν Παλλήνην ἀνα- » νεώσασθαι τείχος, ὃ Κασσάνδρειαν μὲν ὀ τοῦ Ἄλε- » ξάνδρου πατὴρ ἐκεῖνος ὠνόμασεν, ἐκ βάρθρων πε- » ποιημένος αὐτό, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐν ὑστέρῳ Ποτί- » δαιαν . . . καὶ ἀκοδόμησα τείχη καὶ πύργους » ἐπάνω τῶν παλαιῶν θεμελιῶν, καὶ ὠρυξα τάφρον » περὶ αὐτό, καὶ ἤνωσα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ τῷ Θερ- » μαϊκῷ θάλασσαν μετὰ τῆς ἐν τῷ κόλπῳ τῷ Τορω- » ναϊκῷ θαλάσσης, καὶ νῆσον εἰργασάμην τὴν ἡ- » πειρον ». Τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ὁ αἰοῖδι- » μος αὐτοκράτωρ ἐποίησε δι' ἰδίων ἐξόδων τοῦ «ἔτι καταβαλὼν, ὡς λέγει, οὐ μόνον ὄσον εἰς δύναμιν χρήματα, ἀλλὰ σχεδὸν ὄσον καὶ ὑπὲρ τὴν ἐμὴν ἀφί- » κητο δύναμιν, τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ μόνον εἰς βοήθειαν ὄντων, ἀλλὰ καὶ ἐναντιουμένων τῇ Βασιλείᾳ μου ».

Ἀντίγραφον τοῦ ἐν λόγῳ χρυσοδούλλου δημοσιεύω διὰ τῆς Ἑβδομαθιαίας Ἐπιθεωρήσεως, ὅπως γνωσθῶσι καὶ αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἰδίως αἱ πρὸς τὰ ἱερὰ σκηνώματα εὐλαβεῖς διαθέσεις.

Ἐν Ἄγιῳ Ὄρει Ἀθῶν. 1893. Ἰανουαρίου 30.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ

Χρυσόδουλλον Ἰωάννου τοῦ Β' τῶν Παλαιολόγων
αὐτοκράτορος Ῥωμαίων,
νιοῦ Μανουὴλ καὶ ἐγγόνου Ἰωάννου τοῦ πρώτου.

Ὁ τῆς μεγάλης πόλεως ἀρχὸν ὅλος ἀγαθὸς ὢν, ἀρχὴν ἐδημιούργησεν ἄνθρωπον ὡς ἀθάνατον. Αὐτὸς γὰρ ὁ τούτῳ σκοπός, ἵν' οὗτος θύνητος ὢν, ἐν ὁμοίῳ τῶν ἀπλουστέρων ἀγγέλων εὐρίσκηται, καὶ δοξάζῃ τὸν εὐεργέτην, οὐχ ὅτι δόξης ὁ πλάστης ἐδεῖτο παρὰ τοῦ πλάσματος, ἀνευθεὶς γάρ, ἀλλ' ἵνα τὸ πλάσμα δόξαν ὀφειλομένην ἐπιτρέπον τῷ πλάστῃ, δικαίως πληρωθῇ δόξης, καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὁμοῖος γένηται. Ἐπεὶ δὲ τῶν οὐρανίων ἀντύγων ἐπεσεν ὁ πρῶτος πλάσθεις καὶ ταῦτα χαίρων ἀπλότητι, φέρειν ἐν οὐρανοῖς πολιτεῦσθαι τὸν ἄνθρωπον ὄντα θύνητον, οὐκ ἠδύνατο· καὶ πλάσάμενος ἀντιτρόφου αἰτίας, ὑποψιθυρίδας αὐτὸν γενέσθαι Θεόν, ὑποσκελίσας ἐρρῆσεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ὁ περὶ αὐτὸν ἐξαισίον ἐκειτο πτώμα καὶ γέλωτος ἀξίον οὐ μικροῦ. Τὸ δὲ χειρὸν, ὡς τούτῳ μηδὲ δύναμις ἦν ἐπανορθώσεως πάποτε. Τριῶν γὰρ ἐδεῖτο μεγάλων ἐλθεῖν εἰς τὸ πρότερον ἀξίωμα. Ταπεινώσεως μὲν, ἀντὶ προτέρας ἀλαζονείας· ὑπακοῆς δὲ πάλιν, ἀντὶ προτέρας παρακοῆς· καὶ τελευταῖον, τοῦ θανεῖν ἐτοιμῶς ὑπὲρ τοῦ γένους, καθ' οὐ πρότερον αὐτὸς ἀπατηθεὶς ἔπραξεν· ὁ δὲ, ὁρᾶν οὐ μόνον αὐτά, ἀλλ' οὐδ' ἀποστῆναι τῆς ἀμαρτίας ἠδύνατο. Διὸ ὁ πλάσας αὐτὸν ἀρχὴν, αὐτοῦ πάλιν ἐσύστερον ἐμνημόνευσεν ἵνα μὴ τὰ πάντα μάταια ἦ· καὶ κατελθὼν ἐξ ὕψους τῆς ὑπερουρανίου θεότητος, ὑπὲρ ἀνθρώπων ἄνθρωπος γίνεται, ὃν ἅπασιν εὐσεβέσι χρέος ἐστὶν ἀπαραίτητον, παντοίαις ἀμειβεσθαι δωρεαῖς, νῶ καὶ λόγῳ καὶ πράγματι, νῶ μὲν, εὐλογεῖν αὐτὸν ὡς κοινὸν εὐεργέτην αἰεὶ· λόγῳ δὲ τοῦτον ἐπαινεῖν ὁσημέραι καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· πράγματι δὲ, προσάγειν αὐτῷ τὸ κάλλιστον ὧν ἔχει καὶ τιμιώτερον, ἀπάντων αὐτῶν ὄντι χορηγῶ μόνῳ. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ σοφὸς τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε νομοθέτης· ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ταῖς χερσὶ σου, δηλῶν ὡς διὰ τούτων ἀνάγκη τοῦτον δοξάζεσθαι, ἐπεὶ καὶ τούτων οὗτος μόνος ἐξεταστὴς· οἶδε γὰρ καὶ τὰς ἀμοιβὰς πολλαπλασίους παρέχει τοῖς τιμᾶν αὐτὸν γε βουλευομένοις. Εἰ γοῦν ἅπασι χρέος αὐτό, πολλῶν γε μᾶλλον ἀρμόζει τοῖς βασιλευσίν, δυοῖν ἕνεκα· Τῷ μὲν, ὡς πολλαπλασίους ὀφείλουσι χάριτας τῷ Δεσπότη, ἅτε καὶ τῶν ἄλλων εἰς πλάτος παρ' αὐτοῦ τιμωμένοις· τῷ δὲ, καὶ ὡς τῶν ἄλλων ἐσομένοις κανόνα. Τοῖς αὐτοῖς δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ μητέρα τὴν μακαρίαν Παρθένον τιμᾶσθαι χρεῶν· αἰτίαν καὶ αὐτὴν γενομένην τῆς σωτηρίας τῷ γένει τῶν χριστιανῶν. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ Βασιλεία μου κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, κύριος τῆς Θεσσαλονίκης γενόμενος καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἀπάντων πεποιτημένος τὴν πρόνοιαν, ἐπεὶ νόμος Ἕλλησι καὶ βαρβάρῳ παντὶ ἄχρις αἵματος ὑπὲρ τῶν ὁμοφύλων ἀγωνίζεσθαι· νόμος δὲ Θεοῦ πάλιν τοῦ πρώτου θεοειδέστερος καὶ λαμπρότερος, ἑκατόν ἑαυτὸν παρακελευόμενος ὑπὲρ ἐτέρου διδόναι· ἠδουλήθη ὑπὲρ τοῦ γένους ἐγώ, τὸ περὶ τὴν Παλὴν ἀνανεώσασθαι τείχος, ὃ Κασσάνδρειαν μὲν

ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου πατὴρ ἐκεῖνος ὠνόμασεν, ἐκ βάρων πεποιτημένος αὐτό, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν ἐν ὑστέρῳ Ποτιδαίαν· καὶ εὗρον ἐπὶ τοσοῦτον ἐρρημμένον αὐτὸ καὶ διαλυθὲν, ὥσπερ τὰ ἐν τοῖς ὕδασιν, ἢ τὰ ἐν κατόπροις τείχη φαινόμενα ἢ καὶ ἡ Μωϋσῆς ἐκεῖνος ὁ μέγας ἐδημιούργει νυκτερινὰ καὶ θαλάσσια. Τοιοῦτον ἦν ὡς μηδὲ ὁμοίωμα τείχους φαίνεσθαι· βουλῇ δὲ καὶ γνώσει πλειόστη χρυσάμενος ἡμετέρα, ἐτι καταβαλὼν οὐ μόνον ὅσον εἰς δύναμιν χρήματα, ἀλλὰ σχεδὸν ὅσον καὶ ὑπὲρ τὴν ἐμὴν ἀφίκετο δύναμιν, τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ μόνον εἰς βοήθειαν ὄντων, ἀλλὰ καὶ ἐναντιομένων τῇ Βασιλείᾳ μου, μόνου βοηθοῦντος Θεοῦ μοι, ὀκκοδόμησα τείχη καὶ πύργους ἐπάνω τῶν παλαιῶν θεμελίων, οὐκ ἐν ὁμοίῳ τῶν πάλαι, ἀλλὰ πολλῶ βελτίονα καὶ θαυμασιώτερα τῶν ποτέ. Ὡς εἶναι μὲν εὐσεβέσιν ἀσφάλειαν, οὐκ ἀσφαλὲς δὲ τοῖς ἄλλοις· σχῆμα φαιδρὸν μὲν ἰδεῖν, πολὺ φαιδρότερον ἐννοῆσαι· καὶ λαμπρὸν μὲν ὁράσει, πολὺ δὲ τῇ διανοίᾳ λαμπρότερον· καὶ τερπνὸν μὲν ἀκοῆ, λογισμοῖς δὲ τερπνότερον· μάνδρα τις ἐστίν, ἥς ὁ λύκος ἀδυνατεῖ σπαράξαι τὸ πρόβατον· ἐποιοσάμην δὲ πρὸς βραχὺν αὐτὸ χρόνον, ὡς οὐ μόνον ἀκούουσιν, ἀλλ' ἀπιστεῖσθαι καὶ τοῖς ὁρᾶσι· καὶ ὠρυξά τ ἄ φ ρ ο ν πε ρ ἰ αὐ τ ὁ, καὶ ἦ ν ω σ α τ ἠ ν ἐ ν τ ῷ κ ὄ λ π ω τ ῷ Θ ε ρ μ α ἰ κ ῶ θ ἄ λ α σ σ α ν μ ε τ ἄ τ ῆ ς ἐ ν τ ῷ κ ὄ λ π ω τ ῷ Τ ο ρ ω ν α ἰ κ ῶ θ α λ ἄ σ σ η ς καὶ ν ἦ σ ο ν ε ἰ ρ γ α σ ἄ μ η ν τ ἠ ν ἦ π ε ἰ ρ ο ν, κάλλιστον εὐσεβέσι κτήμα, καὶ τοῖς ἀλλογενέσιν ἀνάρμοστον. Εἶτα βόας ἀνεθέμην τῇ νήσῳ, ὠφελιμώτατα βίῳ ζῶα, αὐλακα ἀνατέμνειν, καὶ σπείραι σπῆρον αὐταῖς ἐν καιρῷ, καὶ ἀλοῖσθαι πάλιν ὅτε καιρός, ἵνα μὴ μόνον ἐμοί, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ πρὸς χρεῖαν πορίζομαι. Ἐπεὶ δὲ τούτων ἀπάντων αἰτία μοι κόρη μόνη παρθένος, καὶ ὁ ταύτης πρωτότοκος, ἔκρινε δίκαιον ἡ Βασιλεία μου διὰ χρυσοδούλλου τοῖς πρώτους καρποὺς τῶν σπόρων τῆς δεκατίας ἀποδοῦναι τῷ Σωτῆρι Χριστῷ, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τῇ αὐτοῦ κάλλιστῃ Μυτρί, καὶ μετ' αὐτούς, τοῖς αὐτῷ καὶ δούλοις καὶ θεραπευταῖς ἅμα· ὧν ἐστὶν ὁ τοῦ Σωτῆρος Βαπτιστῆς πρῶτος ἀπάντων μεζίων αὐτῷ μαρτυρούμενος, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ ἅγιοι Τεσσαράκοντα, οἷς ἀκολουθεῖ Παῦλος ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ καλούμενος ὁσιος. Ἐπιτρέπω δὲ τὸν μερισμὸν τῆς δεκατίας οὕτω γίνεσθαι, ἰσταμένῃς ἀπάσης ἐν ἀριθμῷ τετάρτῳ καὶ εικοστῷ· ὅθεν δὴ καὶ τὸν παρόντα χρυσόδουλλον λόγον ἐπιχορηγῆ καὶ ἐπιδραβεῖται αὐταῖς, δι' οὗ εὐδοκεῖ, προστάζει, θεσπίζει καὶ διορίζεται, ἵν' οἱ τῆς δεδασμίας καὶ βασιλικῆς μονῆς εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τιμωμένης εἰς ὄνομα Χριστοῦ μου τοῦ Παντοκράτορος ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει τοῦ Κωνσταντίνου λαμβάνωσι τέταρτον ἀριθμὸν. Ἐτι οἱ εὐρισκόμενοι μοναχοὶ ἐν τῇ δεδασμῇ καὶ βασιλικῇ τῆς Μεγάλῃς Αὐράς μονῆ τιμωμένη εἰς ὄνομα τῆς Παναγίας, λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἐτι οἱ εἰς τὴν δεδασμῇ μονὴν εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τοῦ Βατοπεδίου, τιμωμένην καὶ αὐτὴν εἰς ὄνομα τῆς Παναγίας, λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἐτι οἱ τῆς δεδ. μονῆς εὐρισκόμενοι μοναχοὶ τοῦ Τιμισίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ, τοῦ ἐν τῇ Θεοσώτῳ πόλει Θεσσαλονικῆ λαμβάνωσιν οὗτοι ἀριθμὸν πέμπτον· ἐτι οἱ ἐν τῇ δεδ.

μονῆ τοῦ Ἐπροποτάμου τιμωμένη εἰς ὄνομα τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα εὐρισκόμενοι μοναχοὶ λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ τέταρτον ἀριθμὸν· ἔτι οἱ εἰς τὴν δεβ. μονὴν τοῦ ὁσίου Παύλου, τὴν οὖσαν ἐν τῷ Ἄθῳ λαμβάνωσι καὶ αὐτοὶ τρίτον ἀριθμὸν, ὡς γίνεσθαι τοὺς πάντας εἰκοσιτέσσαρας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐφ' ὄρω τῆς ἐμῆς ζωῆς λαμβανέτωσαν ἀκωλύτως καὶ μερίζεσθωσαν ὡς προείπομεν τὴν δεκατίαν ἀπάσης γεννηματικῆς τῶν ζευγαρίων μου κατασπορᾶς· μετὰ δὲ τὴν ἐσομένην ἀποδημίαν τῆς Βασιλείας μου, ἢ δοῦναι χρέος ἀνάγκης, τότε μὴ μόνον τὸδέκατον αὐτῶν διὰ τῶν γεννημάτων, ἀλλ' ἅπαν ὅσον καὶ οἷόν ἐστι τὸ εὐρεθὲν τότε γέννημα, καὶ οἱ βόες ἅπαντες, καὶ ἡ τούτων πᾶσα παρασκευή, καὶ ἔτι τὰ χωρία, ἐν οἷς οἱ βόες αὐτοὶ κατακάμνουσι καὶ τὸ ὀφειλόμενον τῷ δημοσίῳ παρὰ τῶν ἐν αὐτοῖς κατοικοῦντων ἀνθρώπων, οἷον τὸ χωρίον τὸ ἀπὸ τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν μέχρι τοῦ ἡμετέρου Παλαιοχωρίου τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἔτι τὸν ἀπὸ τοῦ σκοροδίην μετὰ τοῦ γενομένου φρουρίου ἐκεῖσε μέχρι καὶ ὅλης τῆς Λεύκης μετὰ καὶ τοῦ μεταξὺ τούτων χωρίου τοῦ καλουμένου Πασσαρᾶ, ἄνευ μὲν γῆς ζευγαρίων πέντε πρὸς δὲ καὶ γῆν ἀπ' αὐτῶν τῶν πορτῶν τῆς Κασσανδρείας ζευγαρίων δέκα, ἅπαντα μετὰ τῆς περιοχῆς καὶ νομῆς αὐτῶν ἐστῶσαν ἅπαντα ἀφιερωμένα ταῖς Μοναῖς ταύταις καὶ μερίζόμενα κατὰ τὴν πρώτην τοῦ δεκάτου τῶν γεννημάτων ἀναλογίαν, καὶ ὁ πειραθισόμενος ἀνατρέψαι τὴν παροῦσαν μου πρᾶξιν, ὁποῖος ἂν εἴη, ἐν τῷ παρόντι μὲν εὐπορήσει τῆς ἀσθενείας τοῦ Καίν, καὶ τῆς Ρεζῆ λέπρας, καὶ τῆς λώθης Ἰώβ, χωρὶς τῆς ἐν ὑστέρω ὑγείας αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ μέλλοντι, γένοιτο κληρονόμος θρόνου τοῦ ψευδωνύμου βασιλέως Σατὰν καὶ τῶν αὐτοῦ διαδόχων ἔτι Ἰούδα καὶ τῶν σταυρωσάντων Χριστὸν ἢ καὶ βαπτισθέντων, ἐν ὑστέρω δὲ ἀρνησαμένων αὐτὸν δημοσίᾳ, ἀνθ' ὧν οὐ μόνον ὄρια βασιλέων ἀρχαίων, ἀ κελεύουσιν ἅπαντι στέργειν τὰ πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ θεοὺς ὄρους θελήσαντα ἀθετεῖν, μηδενὶ ἐξεῖναι παρασαλεῦσαι τὰ ἅπαξ ἀφιερωθέντα Θεῷ προστάττοντας. Ἐτι Ἰωδα μὲν ἡ Βασιλεία μου, οὐδὲν τοῦς ἐν ταῖς τοιαύταις Μοναῖς μοναχοῦς ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ἀφίησι τῇ αὐτῶν αὐτοπροαιρέσει, ὡς ἂν αὐτοὶ βούλωντο, εἰ καὶ δύναιντο ποιεῖν ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς, εἴτε διὰ λειτουργιῶν, εἴτε δι' ἐλεημοσύνης. Ἐπειδὴν δὲ μεταλλάξω τὸν βίον, μονὴν ἐκάστην ἀπαιτῶ τούτῳ, ἵνα ποιῆ λειτουργίαν ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος μίαν, ὁποῖαν ἂν ἡμέραν αὐτὴ διακρίνη· ποιῆ δὲ αὐτὴν ἢ μὲν τοῦ Χριστοῦ μου καὶ Παντοκράτορος ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ αἰοδίου καὶ μακαρίτου ἐκεῖνου, τοῦ ἁγίου μου Ἀθύντου καὶ Βασιλέως τοῦ πατρὸς τῆς Βασιλείας μου, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἅμα. Ἡ δὲ ἐν τῇ Μεγάλῃ Λαύρᾳ, καὶ ἡ τοῦ Βατοπεδίου Μονή, ποιῆ λειτουργίαν ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ψυχῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἐρασιμωτάτης μοι Αὐγουστῆς κυρᾶς Εἰρήνης· ἢ δὲ τοῦ Τιμίου Προδρόμου Μονῆ, καὶ ἡ τοῦ Ἐπροποτάμου, καὶ ἡ τοῦ ὁσίου Παύλου, ποιῆ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ψυχῆς μόνης. Εἴ τις οὖν καὶ τούτων περισσότερον ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ψυχῆς βουλῆσθαι ποιεῖν ἢ πρὸς πέντητα, ἢ πρὸς ἀδελφοὺς, ἢ πρὸς αἰχμαλώτους, ἢ πρὸς ἀσθενεῖς, χάρις εἴη τούτῳ παρὰ Θεοῦ, χαριζομένου τούτου πολλαπλάσιον ἐν καιρῷ. Εἰ δὲ τις πάλιν τὴν κατὰ

ἀνάγκην λειτουργίαν ἀπαιτηθεῖσαν πειραθεῖν καταλύσαι ποτέ, ἔστω καὶ αὐτὸς κοινωνὸς τῶν ἄνωθεν ἀναγεγραμμένων φίλων τοῦ Σατανᾶ, ἀνθ' ὧν σωτηρίαν ψυχῆς ἀνατρέψαι βεβούλευται ἢς οὐκ ἔστιν ὁλος ὁ κόσμος ἄγιος. Τῇ οὖν ἰσχύϊ καὶ δυνάμει τοῦ παρόντος χρυσοδούλλου λόγου τῆς Βασιλείας μου ὀφείλουσι λαμβάνειν ἀκωλύτως αἱ δηλωθεῖσαι σεβάσμιαι Μοναὶ τῆς Βασιλείας μου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς τὴν δεκατίαν πᾶσαν τῆς γεννηματικῆς κατασπορᾶς τῶν ζευγαρίων μου, καὶ μερίζειν ταύτην, ὡσπερ ἀνωτέρω διαλαμβάνεται. Μετὰ δὲ τὴν ἐμὴν τελευτὴν ὀφείλουσι λαβεῖν ἅπαν τὸ εἰσόδημα τῆς κατασπορᾶς τῶν ζευγαρίων μου, καὶ αὐτὰ πάντα τὰ ζευγάρια καὶ τὰ Παλαιοχώρια, καὶ τὴν γῆν, καὶ δίκαια τῶν ἐν τοῖς Παλαιοχωρίοις προσκαθημένων ἀνθρώπων, καὶ ἄλλως ἅπαντα ὅσα κατὰ μέρος ἄνωθεν καταγράφονται καὶ καθέξουσιν ταῦτα κυρίως, δεσποτικῶς, ἀναφαιρέτως, ἀναποσπᾶστος καὶ κατὰ τελείαν δεσποτείαν καὶ κυριότητα εἰς μερισμὸν τὸν ἄνωθεν διαλαμβανόμενον, διατηρούμεναι καθάπαξ ἐκ παντὸς προσώπου ἀνώτεραι πάσης ἐπιχειρίας καὶ ὀχλήσεως.

Εἰς γοῦν μόνιμον καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ ὁ παρὼν χρυσοδούλλος λόγος τῆς Βασιλείας μου, ἀπολυθεὶς κατὰ μῦνα φευρουαρίου τῆς ἀνισταμένης πέντε καὶ δεκάτης ἰνδικτιῶνος τοῦ ἐξάκις χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ πέντε καὶ δεκάτου ἔτους ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπροβλῆτον ὑπεσκημῆνατο κράτος.

Ἰωάννης ἐν Χῷ τῷ Θεῷ πιστὸς Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Παλαιολόγος.

ΣΗΜ.— Ἐν τοῖς χρυσοδούλλοις ἐνθα ἡ λέξις «λόγος» ὁ ἀριθμὸς τοῦ μηνός, τοῦ ἔτους, καὶ Ἰνδικτιῶν, ὡς καὶ ἡ ὑπογραφή τοῦ Βασιλέως γράφονται ἰδίᾳ Βασιλικῇ χειρὶ. Ἐν τῷ χρυσοδούλλῳ τούτῳ εἰσὶ γεγραμμένα ταῦτα λίαν καλλιτεχνικῶς καὶ διὰ κινναβάρους· κάτωθεν δὲ ἀπρωρημένη διὰ μεταξίνης κλωστῆς ἢ κεχυρωμένη σφραγίς ἐξ ἐνὸς μέρους ἔχουσα τὴν εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ.*

Περὶ μορφώσεως καὶ ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ γενομένου ἐνταῦθα τοῦ λόγου, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκ τῶν ἀσπόνδων καὶ ἀμειλίκτων τῆς τῶν λογίων γλώσσης ἐχθρῶν δὲν ἐλειψάν τινες ἀντιτάξαντες τὰ ἐπιχειρήματα, ὅτι δῆθεν νεκρά ἐστὶν ἡ ἀρχαία ἐλληνική, ὅτι ἐπομένως ἄσκοπος, ἀδύνατος καὶ ἀσύμφορος μάλιστα ἐστὶν ἡ εἰς αὐτὴν ἐπάνοδος καὶ ἡ δι' αὐτῆς διάπλασις καὶ διαπαιδαγωγισίς τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ ὅτι οὐδὲν φυσικώτερον, ἢ οἱ τὴν ἀληθῆ μορφῶσιν τοῦ λαοῦ ἐπιτετραμμένοι νὰ μορφώσωσιν αὐτὸν διὰ τῆς ἀπλῆς καὶ φυσικῆς αὐτοῦ γλώσσης, διὰ τῆς δη-

*) Ἰδε ἐπιθ. 17, σελ. 321—324.

μώδους¹, και οὐχι διὰ γλώσσης ἀκαταλήπτου και ἐπιτετηδευμένης, ὅποια ἢ γραφομένη και λαλουμένη ὑπὸ τῶν λογίων γλώσσα. Σαθρὰ ὅμως και ἀβάσιμα ἀποδεικνυνται πάντα ταῦτα ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῆς γλώσσης ἡμῶν καθόλου, ἐὰν και ἐν μόνον ρίψωμεν βλέμμα ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ οὐκ ἔστιν ὅλως νεκρά. Ἐὰν δὲ ζητῶμεν νὰ διατυπώσωμεν τὴν νῦν γραφομένην ἐπὶ τὸ ἀρχαϊκώτερον, δὲν ἔπεται και ὅτι ἐπιδιώκομεν τὴν κατὰ γράμμα ἀκριβῆ τῆς ἀρχαίας ἐπάνοδον. Πολλοὶ τῶν ἐν τῇ νῆα ἑλληνικῇ νεωτερισμῶν ἀνάγουςι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς τὴν βραδυτέραν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ἐποχῆν, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἐπιγραφαί, αἱ πληροφορίαι τῶν ἐξ ἐποχῆς βραδυτέρας γραμματικῶν περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς και ἢ ἐν τῇ λατινικῇ περιγραφῇ λέξεων ἑλληνικῶν. Προσέτι και τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῶν ἐν ταῖς νήσοις και τῷ Μορέα λίαν πολυαριθμῶν διαλέκτων δύναται τις νὰ παρακολουθήσῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέχρι τῆς ἀρχαιοτάτης. Οὕτω ἄ.χ. πολλαὶ τῶν ἰδιαζουσῶν λέξεων και πολλὰ τῶν φθόγγολογικῶν φαινομένων, δι' ὧν διακρίνεται ἢ ἀξιόλογος και σπουδαία ἐν τῷ Μορέα Τσακωνικὴ διάλεκτος, ἀναγράφονται ἤδη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων λεξικογράφων ὡς Λακωνισμοί. Ἀφ' ἑτέρου ἀκριβῆς ἔρευνα τῶν ζώντων μνημείων τῆς διαλέκτου τοῦ Πόντου ἀνακαλύπτει ἰωνισμοὺς οὐδαμοῦ ἀλλοχοῦ πλην ἐν τῇ διαλέκτῳ τῆς Κύπρου και ἐνιαχοῦ τῆς Καππαδοκίας περισθέντας, τίς δὲ οἶδε πόσοι εἰσέτι ἀρχαῖοι, πόσοι ἀρχαῖοι διαλεκτικοὶ ἰδιωτισμοὶ περιεσθῆσαν μέχρι σήμερον ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ ἐν διαφόροις τόποις και πρὸ πάντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις και τοῖς ὄρειοις μέρεσι²; Τὴν περιουλλογίαν τῶν τοιοῦτων ἀρχαίων γλωσσικῶν μνημείων τῶν εἰσέτι ζώντων ὡς και τῶν μέχρι τοῦδε περισθωζόμενων ἀρχαίων ἠθῶν, ἐθίμων και παραδόσεων μετὰ ζήλου θερμοῦ ἐπιδιώκει και ὁ ἡμέτερος Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς Σάλλογος πρὸς τοῦτο ἔχων τὴν γενναίαν ὑλικὴν ὑποστήριξιν ἀνδρὸς μεγαθύμου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπαθανάτισαντος και ἐπὶ τὴν ἀμφιλαφεῖ αἰγίδα τοῦ φιλομούσου κραταίου ἡμῶν ἀνακτορ. Ἀλλὰ και τὸ ἔτερον ἐπιχείρημα τὸ ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων τῆς γλώσσης τῶν λογίων ἀντιτασσόμενον, ὅτι ὁ λαὸς δέον νὰ διαπαιδαγωγῆται και διαπλάσθῃ ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ, ἐν τῇ δημῳδῇ γλώσσῃ, καταπίπτει και αὐτό, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν πρῶτον μὲν, ὅτι, ὡς και ἀνωτέρω ἐλέχθη και ὡς ἢ πεῖρα μαρτυρεῖ, ἢ τοσοῦτον καταδιωκομένη τῶν λογίων γλώσσα ἐννοεῖται καλῶς, ὡς νῦν ἔχει, ὑπὸ τοῦ λαοῦ και δὲν θεωρεῖται ὡς ἔβη πρὸς αὐτὸν, πρὸς τὴν συνήθη αὐτοῦ γλώσσαν, τὴν καθωμολιμένην, δεύτερον δὲ, ὅτι ὁ λαὸς δὲν ἔχει οὔτε δύναται ποτε νὰ ἔχη γλώσσαν ἐνιαίαν και τελείαν

δυναμένην νὰ χρησιμεύῃ ὡς κοινὸν ὄργανον πρὸς πλήρη και ἀληθῆ αὐτοῦ μόρφωσιν, δυναμένην ἐπομένως νὰ χρησιμεύῃ και ἐν τοῖς σχολείοις και ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ και ἐν τῇ πολιτείᾳ και ἐκκλησίᾳ, δυναμένην τέλος ἀποτόμως και ἀνευ τινὸς διαμέσου ν' ἀναδράμῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν και ἐκ ταύτης ἀπ' εὐθείας πᾶσαν ἀρουμένη ἀληθῆ και πολῦτιμον γνῶσιν, πᾶν καλόν, νὰ διοχετεύῃ αὐτὰ εἰς τὰς διαφόρους τῆς κοινωνίας τάξεις. Ἀπόδειξις τούτου εἰσὶν αἱ πολυπληθεῖς τῆς χυδῆν γλώσσης τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων διάλεκτοι, τὰ πολυαριθμα αὐτῶν τοπικὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα. Ἀνάγκη λοιπὸν οἱ διδάσκοντες διὰ ζώσης φωνῆς ἢ και γραφῆς νὰ ὄσιν ἀριστοὶ εἰδήμονες πασῶν τῶν νῦν ὑφισταμένων Ἑλληνικῶν διαλέκτων, πάντων τῶν νῦν κατὰ τόπους γλωσσικῶν ἰδιωμάτων, και εὐχερῶς νὰ διαχειρίζονται πάσας ταύτας; Ταλαίπωροι διδάσκαλοι, ἀν και ταῦτην τὴν ἀπαιτήσιν εἴχε παρ' ἡμῶν ἢ κοινωνία. Ἀλλὰ και ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι κατόρθουν οὔτοι ὡς ἐκ θείας ἐμπνεύσεως νὰ ἐκμάθωσι και διαχειρίζονται εὐχερῶς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ πάσας τὰς πολυειδεῖς και πολυπληθεῖς τῆς χυδῆν γλώσσης ἀποχρώσεις, ἐν τίνι διαλέκτῳ, ἐν τίνι ἰδιώματι ἤθελον διδάσκῃ, ἀφοῦ ἀδύνατον ὅπως πάντοτε μίαν και τὴν αὐτὴν λαλῶσι διάλεκτον πάντες οἱ μαθηταὶ και ἀφοῦ ἢ τοῦ λαοῦ γλώσσα οὔτε ἔχει, οὔτε δύναται νὰ σχηματίσῃ ὄρους ἐπιστημονικούς; Ὡστε, ἀφοῦ δημῳδῆς οὐκ ἔστι μία και μόνη γλώσσα ἐνιαία, ἀφοῦ δημῳδῆς, ἦτοι γλώσσα τοῦ λαοῦ, ἔστι πᾶσα διάλεκτος, πᾶν κατὰ τόπους γλωσσικὸν ἰδιώμα, ἀφοῦ ὁ χαρακτῆρ τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ οὐκ ἔστι σταθερός, ἔπεται, ὅτι ἀποκλειστικῶς και μόνον δι' αὐτῆς ἀνέφικτός ἐστιν ἢ προσήκουσα τῶν πολλῶν μόρφωσις, ἐνῶ κάλλιστα ἐπιτυγχάνεται αὐτὴ διὰ γλώσσης ἐνιαίας, ἐντέχνου, πλουσίας και ἰκανῶς σταθερᾶς, ὅποια ἢ γραπτὴ γλώσσα, ἢ γλώσσα τῶν λογίων. Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ διαπλασθῇ αὐτὴ δεόντως, ὥστε και σαφῆς και καταληπτὴ νὰ ἦ πάντοτε τοῖς πολλοῖς¹ και πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ νὰ προσεγγίξῃ, ἀρκεῖ νὰ φέρῃ πάντα τὰ πλεονεκτήματα γλώσσης οὐ μόνον σαφοῦς και εὐλήπτου, ἀλλὰ και γλαφυρᾶς, κομψῆς, χαριέσσης και τερπνῆς, γλώσσης φερύσης πλήρη ζῶν ἐν αὐτῇ, δύναμιν ἰσχυράν, μεγαλοπρέπειαν, λεπτότητα, ἀφέλειαν, ὕψος, συντομίαν ἰκανὴν, ἐκφραστικότητα, καλλιλογικὴν κατασκευὴν, ἀρμονίαν και εὐρυθμίαν, εὐροίαν, εὐστροφίαν και εὐκαμψίαν, πλοῦτον λέξεων και τύπων, κανονικότητα, ἦτοι πλεονεκτήματα τοιαῦτα, δι' ὧν θαυμάσθη και δικαίως θαυμάζεται ἢ θεῖα ἀληθῶς τῶν ἡμετέρων προγόνων γλώσσα. Διὰ τῆς δεούσης καλλιέργειας και ἀναπτύξεως τῆς ἡμετέρας γλώσσης δύναται αὐτὴ, καθ' ὃ μάλιστα εὐκαμπτος, εὐπλαστος και εὐστροφος, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τελειότητος και πλοῦτου νὰ φθάσῃ, ὥστε πληρέστατα νὰ ἐκφράξῃ και αὐτὰς ἔτι τὰς λεπτεπιλέπτους ἰδέας, τοσαύτην νὰ προσκτήσῃται ζωτικότητα και δύναμιν, ὥστε και

1) Δημῳδῆ λέγοντες ἐννοοῦμεν συνήθως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν τῶν λογίων γλώσσαν τὴν φυσικὴν και ἄτεχνον τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γλώσσαν, τὴν χυδῆν γλώσσαν ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη, κατὰ τόπους πολυειδῶς παραλλάσσουσα, ἔστι πολυσχιδῆς και οὐχὲν ἐνιαία, ὡς ἢ τῶν λογίων. ἔπεται, ὅτι και ὁ ὄρος: δημῳδῆς δὲν ἐκφράζει τι ὄλον ἐνιατον.

2) Ἐνδιαφέροντα λείψανα ἑλληνικῶν διαλέκτων περισθῶνται και ἐν αὐτῇ τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ, περὶ ὧν ἐπραγματεύθησαν ὁ Morosi (Lecce 1870) και ὁ Pellegrini (Turin 1880).

1) Ἴδε και τὴν πραγματείαν ἡμῶν «περὶ τοῦ τρόπου τῆς λύσεως τοῦ παρ' ἡμῶν γλωσσικοῦ ζητήματος» τὴν δεδημοσιευμένην ἐν «Ἑλλάδι» (III—2, 1891, σελ 128 και ἐξῆς), περιοδικῶ τοῦ ἐν Ἀμστελδάμφ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου,

αὐτὰ ἔτι τὰ ἀμυδρὰ τῆς καρδίας αἰσθήματα καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἀσθενεστάτους αὐτῆς παλμούς νὰ αἰσθητοποιήσῃ καὶ ὡς ζώσας νὰ παραστήσῃ εἰκόνας, τοσαύτην νὰ προσλάβῃ ποιητικὴν χάριν, εὐρυθμίαν καὶ μελωδίαν, ὥστε καὶ τὴν φαντασίαν ν' ἀνυψοῖ καὶ τὴν ἀκοὴν νὰ τέρπῃ καὶ τὴν καρδίαν νὰ εὐφραίνῃ ἀναδιβάζουσα συγχρόνως τὸ πνεῦμα εἰς τὰ αἰθέρια τοῦ τελείου, ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ ὕψη, ἐπὶ τέλους τοσαύτην νὰ προσκτῆσθαι σημασίαν καὶ ἰσχύν, ὥστε, ὡσπερ ἡ ἀρχαία, οὕτω καὶ αὕτη οὐ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ πλείστα ἄλλα νὰ διαπαιδαγωγήσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ ἔθνη καὶ νὰ ἐξαπλωθῇ, ὡσπερ ἐκείνη, ἐφ' ἅπασαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην. Ναί! γλῶσσα, ἢν ἐλάλησαν αἱ πρῶται Μοῦσαι, γλῶσσα, ἢν παρίστανται λαλοῦντες καὶ αὐτοὶ τῆς ἀρχαιότητος οἱ θεοί, γλῶσσα, ἢς τὰ κάλλη ἐθαύμασαν καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ ἄγρια καὶ βάρβαρα ἔθνη, γλῶσσα, ἢτις ἐπὶ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐλαλεῖτο ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν αὐταῖς ἔτι ταῖς Ἰνδίας, γλῶσσα, ἢτις συνέδεε τὸν οὐρανὸν μετὰ τῆς γῆς καὶ ἦγεν εἰς ὄχθιν καὶ συγκοινωνίαν τοὺς οὐρανίους θεοὺς μετὰ τῶν ἐπὶ γῆς ἐρπόντων ἀνθρώπων, γλῶσσα καὶ αὕτῃ ἔτι τῇ ἀνοργάνῳ φύσει, ὡσπερ ἄλλη τοῦ Ὁρφέως λύρα, ζῶν ἐμπνεύσασα, γλῶσσα τοιαύτη, ὅσον καὶ ἂν παρήκμασεν, ὅσον καὶ ἂν ἀπέβαλε μέγα μέρος τοῦ ἀρχαίου σθένους καὶ τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς καλλονῆς, ἐπειδὴ ἤδη εἰς νέον εἰσῆλθε βίον διασώζουσα εἰσέτι ἰκανὸν τῆς ἀρχαίας αὐτῆς ζωῆς πῦρ, ἰκανοὺς βαρυτίμους τοῦ βασιλικοῦ αὐτῆς διαδήματος ἀδάμαντας, δύναται ἡμέραν τινὰ ἂν οὐχὶ νὰ φθάσῃ, τοῦλάχιστον νὰ προσεγγίσῃ ἀρκοῦντως πρὸς τὴν ἀρχαίαν εἰκλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν. Οὕτω διαπλασσομένη καὶ τελειοποιουμένη ἡ νέα ἑλληνική, λαμπρὸν δύναται νὰ ἔχῃ μέλλον, μεγάλας δύναται νὰ παράσῃ ὑπηρεσίας διὰ τῆς φύσει ἐκπολιτιστικῆς καὶ διαπαιδαγωγικῆς δυνάμεως, ἢν κέκτηται· δύναται καὶ αὕτη ἐν τῷ μέλλοντι, ἂν μὴ καταστῇ παγκόσμιος καὶ διεθνῆς τῶν λογίων καὶ τῆς ἐπιστήμης καθόλου γλῶσσα, νὰ διαδοθῇ τοῦλάχιστον ὡς οἶόν τε ἐπὶ πλείστον, νὰ ἐκφράσῃ πληρῶστα τὰς ὑψίστας ἀληθείας καὶ ἠθικὰς ἀρχάς, νὰ συμβάλλῃται σπουδαίως εἰς τὴν πρόοδον πάσης ἐπιστήμης καὶ τέχνης καὶ νὰ διαπαιδαγωγῇ καὶ ἀνυψοῖ τὸν λαὸν ἐκεῖνον τὸν περιούσιον, ὅστις νῦν τύχησεν ἀληθῶς νὰ ἔχῃ τοσοῦτον εὐγενῆ γλῶσσαν καὶ θελκτικὴν, δυναμένην νὰ συνδέῃ καὶ συγκρατῇ ἐν ἁρμονίᾳ δύο κόσμους, τὸν ἀρχαῖον μετὰ τοῦ νέου, γλῶσσαν δυναμένην νὰ στηρίζηται καὶ ἐπὶ ἀρχαίου καὶ ἐπὶ νέου ἐδάφους. Ναί! οὐδέποτε περιῆλθεν εἰς λήθη τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ λαμπρότης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, οὐδέποτε ἐξέλιπεν ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ ἡμετέρου Γένους φαντασίας ἡ θαυμασία καὶ περικαλλὴς αὐτῆς εἰκὼν, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς ἀναπαρισταμένη, οὐδέποτε ἐξηφανίσθησαν τέλειον ἐκ τῶν χειλέων καὶ τῆς γλώσσης τῶν Ἑλλήνων πάντα τὰ βαρῦτιμα ἐκεῖνα καὶ θαυμάσια τῆς ἐξόχου ἀρχαιότητος κειμήλια, ἀφοῦ μάλιστα οὐδέποτε ἐξέλιπε τέλειον τὸ αἶσθημα αὐτῶν, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐξηφανίσθησαν ὀλοσχερῶς αἱ παραδόσεις, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τὰ ἀρχαία, ἀφοῦ τέλος ὁ ἀρχαῖος χαρακτήρ δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς. Γλῶσσα γλαφυρὰ καὶ πλήρης χάριτος, λεπτὴ καὶ εὐγενῆς, εὐστρόφος, μεγαλοπρε-

πῆς, ζωνρὰ καὶ σφριγῶσα, ἁρμονική, εὐπλαστος, πλουσία, καλλιλογική καὶ τερψίθυμος, γλῶσσα κινουσα πάσας τὰς χορδὰς τῆς καρδίας, συγκινοῦσα ἐκ ἐκάστω αὐτῆς παλμῶ, ζωοποιουσα καὶ αὕτην ἔτι τὴν ἄψυχον φύσιν, διεμπνεύουσα πληρῶστα σχεδὸν πάντα τὰ τῆς καρδίας αἰσθήματα, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ λεπτεπίλεπτα, πᾶσαν ψυχολογικὴν κατάστασιν, πᾶν αἶσθημα καὶ συναἶσθημα, πᾶσαν ἰδέαν, γλῶσσα ἐπὶ τέλους ἀντικατοπτρίζουσα πᾶσαν διανοητικὴν λειτουργίαν, γλῶσσα αἰσθητοποιοῦσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἄλλως ἥκιστα αἰσθητὴν ψυχικὴν δύναμιν, γλῶσσα τοιαύτη, ἢν ἀθάνατοι ἐλάλουν θεοί, καὶ ἀθάνατοι ἐμὸρφῶσαν καὶ ἀνέπτυξαν σοφοί, γλῶσσα τέλος, ἢτις ὡς εἶρηται, συνέδεσε τὸν οὐρανὸν μετὰ τῆς γῆς, γλῶσσα τοιαύτη δὲν ἠδύνατο, εἰμὴ νὰ μὲν ἀθάνατος εἰς αἰῶνας αἰῶνων.

Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΗΣ.

Ο ΕΝ ΤΟΙΣ "ΘΗΚΟΙΣ," ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ*

Β'.

(Πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν).

1. Κάτων ἔφη τῆς καρδίας, τὴν ὑπερώαν εὐαίσθητοτέραν ὑπάρχειν· τῶν δ' ἐν φιλοσοφίᾳ λεγομένων οἱ σφόδρα νέοι τοῖς μὴ δοκοῦσι φιλοσόφως μὴδ' ἀπὸ σπουδῆς ἀγεσθαι χαίρουσι μᾶλλον καὶ παρέχουσιν ὑπὲρ τοὺς ἑαυτοὺς καὶ χειροῦθεις.

2. Δεῖ μὴ μόνον ἐν ταῖς περὶ ἔδωδῶν καὶ πόσιν ἡδοναῖς διαφυλάττειν εὐσχήμονας αὐτοὺς (τοὺς νέους), ἔτι δὲ μᾶλλον ἐν ταῖς ἀχροάσεσι καὶ ἀναγνώσεσιν ἐθίζειν, ὡσπερ ὄψω χρωμένους μετρίως τῷ τέρποντι, τὸ χρήσιμον ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὸ σωτήριον διώκειν.

3. Οὔτε πόλιν αἱ κεκλεισμέναί πύλαι τρησοῦσιν ἀνέλωτον, ἂν διὰ μιᾶς παραδέξῃται τοὺς πολεμίους· οὔτε νέον αἱ περὶ τὰς ἄλλας ἡδονὰς ἐγκράτειαι σώζουσιν, ἂν γε δι' ἀκοῆς λάθῃ προέμενος αὐτόν.

4. Ὅσον μᾶλλον ἀκοῇ τοῦ φρονεῖν καὶ λογιζέσθαι πεφυκότος ἀπτεται, τοσοῦτον μᾶλλον ἀμεληθεῖσα βλάπτει καὶ διαφθείρει τὸν παραδεχόμενον.

5. Εὐ μᾶλλον παραφυλάττωμεν τοὺς νέους, ὡς ἐν ταῖς ἀναγνώσεσι μᾶλλον ἢ ταῖς ὁδοῖς παιδαγωγίας δεομένους.

6. Ποιητικῇ πολὺ μὲν τὸ ἡδὺ καὶ τρόφιμον νέου ψυχῆς ἐνεστιν, οὐκ ἔλαττον δὲ τὸ ταρακτικὸν καὶ παρόρρονον, ἂν μὴ τυγχάνῃ παιδαγωγίας ὀρθῆς ἢ ἀχροάσεως.

7. Ὅρθῳ τινι λογισμῷ περιστάντες καὶ καταδέοντες τὴν κρίσιν (τῶν νέων), ὅπως μὴ παραφέρηται τῷ τέρποντι πρὸς τὸ βλέπτον, ἀπειθύνωμεν καὶ παραφυλάττωμεν.

8. Μὴ τὴν ποιητικὴν ἡμερίδα τῶν Μουσῶν ἐκκό-

*) Ἰδε ἀριθ. 16, σελ. 305—306.

πτωμεν, μηδ' ἀφανίζωμεν, ἀλλ' ὅπου μὲν ὑφ' ἡδονῆς πρὸς δόξαν αὐθαδῶς θρασυνόμενον ἐξυβρίζει καὶ ὑθλομανεῖ τὸ μυθῶδες αὐτῆς καὶ θεατρικόν, ἐπιλαμβανόμενοι κωλύωμεν καὶ πιέζωμεν· ὅπου δὲ ἀπτεταί τινος μούσης τῆ χάριτι, καὶ τὸ γλυκὺ τοῦ λόγου καὶ ἀγωγὸν οὐκ ἀκαρπὸν ἔστιν, οὐδὲ κενόν, ἐνταῦθα φιλοσοφίαν εἰσάγωμεν καὶ καταμιγνύωμεν.

9. Τοὺς λόγους ἢ ποιήσεις ἐκ φιλοσοφίας ἀναλαμβάνουσα μιγνυμένους πρὸς τὸ μυθῶδες, ἑλαφρὰν καὶ προσφιλῆ παρέχει τοῖς νέοις τὴν μάθησιν.

10. Οὐ φευκτέον ἔστι τὰ ποιήματα τοῖς φιλοσοφεῖν μέλλουσιν, ἀλλ' ἐν ποιήμασι προσφιλοσοφητέον, ἐθίζομένους ἐν τῷ τέρποντι τὸ χρησίμον ζητεῖν καὶ ἀγαπᾶν.

11. Κατὰ τὸν Σοφοκλέα :

Ἔργου δὲ παντὸς ἦν τις ἀρχηται καλῶς (κακῶς), καὶ τὰς τελευτὰς εἰκὸς ἔσθ' οὕτως ἔχειν.

12. Ὅσπερ ἐν γραφαῖς κινητικώτερον ἔστι χρῶμα γραμμῆς, οὕτως ἐν ποιήμασι μεμιγμένον πιθανότητι ψεύδος ἐκπλήττει καὶ ἀγαπᾶται μάλλον τῆς ἀμύθου καὶ ἀπλάστου περι μέτρον καὶ λέξιν κατασκευῆς.

13. Θυσίας ἀχόρους καὶ ἀναύλους ἴσμεν, οὐκ ἴσμεν δὲ ἀμυθον, οὐδὲ ἀψευδῆ ποιήσιν.

14. Ποιητικῆ οὐ πᾶν μέλον ἔστι τῆς ἀληθείας.

15. Οὐσία οὐ δύναται καλὸν γενέσθαι τὸ αἰσχρὸν.

16. Ἡ μίμησις, ἂν τε περὶ φαῦλον, ἂν τε περὶ χρηστὸν ἐφίκεται τῆς ὁμοιότητος, ἐπαινείται.

17. Δεῖ τὸν νέον ἐθίζεσθαι, διδασκόμενον, ὅτι τὴν πράξιν οὐκ ἐπαινοῦμεν, ἥς γέγονεν ἡ μίμησις, ἀλλὰ τὴν τέχνην, εἰ μεμιμηται προσηκόντως τὸ ὑποκειμένον.

18. Ἐπεὶ ποιητικῆ πολλάκις ἔργα φαῦλα καὶ πάθη μοχθηρὰ, καὶ ἦθη μιμητικῶς ἀπαγγέλλει, δεῖ τὸ θαυμαζόμενον ἐν τούτοις καὶ κατορθούμενον, μήτ' ἀποδέχεσθαι τὸν νέον ὡς ἀληθές, μήτε δοκιμάζειν ὡς καλόν, ἀλλ' ἐπαινεῖν μόνον ὡς ἐναρμόττον τῷ ὑποκειμένῳ προσώπῳ καὶ οἰκειον.

19. Ἄν τις πιθανῶς μιμηται, διδασκέσθω (ὁ νέος) τὴν μιμουμένην δύναμιν καὶ τέχνην ἐπαινεῖν.

20. Ὅμηρος προδιαβάλλει τὰ φαῦλα καὶ προσυνίστησι τὰ χρηστά.

21. Καλὸν οὐθέν μετ' ὀργῆς καὶ αὐστηρῶς λεγόμενον.

22. Μουσικῆ φαῦλη καὶ ἔσματα πονηρὰ καὶ λόγοι μοχθηρὰς ὑποθέσεις λαμβάνοντες, ἀκόλαστα ποιοῦσιν ἦθη καὶ βίους ἀνάνδρους καὶ ἀνθρώπους τρυφήν καὶ μαλακίαν καὶ γυναικοκρασίαν ἀγαπῶντας.

23. (Υφηγείται) παρὰ τῶν σωφρόνων καὶ νοῦν ἔχόντων χρῆται λαμβάνειν τοὺς μουσικοὺς καὶ ποιητικοὺς τὰς ὑποθέσεις.

24. Ἄριστα τὴν ἀπὸ τῶν φαρμάκων καὶ γοητείας καὶ μετὰ δόλου πρὸς τοὺς ἀνδρας ὁμιλίαν καὶ χάριν ἔδειξεν (Ὅμηρος) οὐ μόνον ἐφήμερον καὶ ἀψίχορον καὶ ἀβέβαιον οὔσαν, ἀλλὰ καὶ μεταβάλλουσαν εἰς ἔχθραν καὶ ὀργήν, ὅταν τὰ τῆς ἡδονῆς ἀπομαρυνθῇ.

25. Ἡ τῶν φαύλων διάθεσις ἔργων καὶ μίμησις, ἂν προσαποδῶ τὴν συμβαίνουσαν αἰσχύνην καὶ βλάβην τοῖς ἐργασαμένοις, ὠφέλησεν, οὐκ ἔβλαψε τὸν ἀκροώμενον.

26. Οἱ φιλόσοφοι παραδείγμασι χρῶνται, νοθετοῦντες καὶ παιδεύοντες ἐξ ὑποκειμένων· οἱ δὲ ποιηταὶ ταῦτα ποιοῦσι πλάττοντες αὐτοὶ πράγματα καὶ μυθολογοῦντες.

27. Ὁ Μελένθιος, εἴτε παίζων, εἴτε σπουδάζων, ἔλεγε διασώζεσθαι τὴν Ἀθηναίων πόλιν ὑπὸ τῆς τῶν ρητόρων διχοστασίας καὶ ταραχῆς· οὐ γὰρ ἀποκλίνειν ἅπαντας εἰς τὸν αὐτὸν τοῖχος, ἀλλὰ γίνεσθαι τινα τοῦ βλάπτοντος ἀνθολοκῆν ἐν τῇ διαφορᾷ τῶν πολιτευομένων.

28. Αἱ τῶν ποιητῶν πρὸς αὐτοὺς ἀνταναφέρουσαι τὴν πίστιν, οὐκ ἔωσιν ἰσχυρὰν ροπήν γενέσθω, πρὸς τὸ βλάπτον.

29. Σκαιὸν γε πλουτεῖν, κ' ἄλλο μηδὲν εἰδέναί.

30. Εἰ θεοὶ τι δρῶσι φαῦλον, οὐκ εἰσὶ θεοὶ.

31. Τῷ παρ δίκαν γλυκεῖ, πικροτάτα μένει τελευτά.

32. Οὐκ ἐξάγουσι καρπὸν οἱ ψευδεῖς λόγοι.

33. Γένοιτο κἄν ἀπλουτος ἐν τιμαῖς ἀνὴρ.

34. Οὐδὲν κακίων πτωχός, εἰ καλῶς φρονοῖ.

35. Τῶν πολλῶν καλῶν τίς χάρις, εἰ κακόβουλος φροντὶς ἐκτρέφει τὸν εὐαίωνα πλούτον;

36. Ὀνειδος αἰσχρὸς βίος ὅμως, κἄν ἡδὺς ἦ.

37. Σωκράτης ἔλεγε, τοὺς μὲν φαῦλους ζῆν τοῦ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἔνεκεν, τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἐσθίειν καὶ πίνειν ἔνεκεν τοῦ ζῆν.

38. Σωκράτης ἐρωτηθεὶς, ὅπως ἂν τις ἀμύναιτο τὸν ἐχθρὸν. Αὐτὸς (ἔφη) καλὸς κἄγαθὸς γενόμενος.

39. Βίων πρὸς τὸν Θεογενὶν λέγοντα·

Πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενήν δεδημημένος, οὔτε τι εἰπεῖν οὔθ' ἔρξαι δύναται· γλώσσα δὲ οἱ δέδεται.

«Πῶς οὖν (ἔφη) σὺ πένης ὦν φλυαρεῖς τοσαῦτα καὶ καταδολεσχεῖς ἡμῶν ;».

40. Ἐν τοῖς ποιήμασι κἄν ὄνομα, κἄν ῥῆμα παρακείμενον ἀμβλυτέραν ποιῆ τὴν πρὸς τὸ χειρὸν ἀπαγωγὴν, ἐπιλαμβάνεσθαι (δεῖ) καὶ προδιασαφεῖν.

41. Χάριεν τὸ τὴν χρείαν τῶν ὀνομάτων συνοικεῖον τοῖς ὑποκειμένοις πράγμασιν, ὡς οἱ γραμματικοὶ διδάσκουσιν, ἄλλην πρὸς ἄλλα δύναμιν λαμβανόντων.

42. Καὶ πόλεσι καὶ στρατοπέδοις καὶ ἡγεμόσιν, ἂν μὲν σωφρονῶσιν, εὖ πράττειν πέρωται καὶ κρατεῖν τῶν πολεμίων· ἂν δ' εἰς πάθη καὶ ἀμαρτίας ἐμπεσοντές διαφέρωνται πρὸς ἀλλήλους καὶ στασιαζῶσιν, ἀσχημονεῖν καὶ ἐκταράττεσθαι καὶ κακῶς ἀπαλλάττειν.

43. Εἰμαρμένον γὰρ τῶν κακῶν βουλευμάτων κακὰς ἀμοιβὰς ἔστι καρποῦσθαι βροτοῖς.

44. Μηδέποτε οὐλομένην πενήνην, θυμοφθόρον ἀνδρὶ τέτλα ὀνειδιζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

45. Οὐκ ἄξιον ἐγκαλεῖν τοῖς διὰ τὴν τύχην πενο-

μένοις, ἀλλὰ τὴν μετ' ἀργίας καὶ ραθυμίας καὶ μαλακίας καὶ πολυτελείας ἀπορίαν, (ὄνειδίξειν) αἰσχροὺν καὶ ἐπονείδιστον οὖσαν.

44. Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρώτα θεοὶ προπάροισεν ἔθηκαν.

45. Εἰ δὲ θανεῖν θέμις, ὧδε θανεῖν καλὸν εἰς ἀρετὴν καταδυσασμένους βίον.

46. Ἡ ἀρίστη καὶ θειοτάτη ἔξις ἐν ἡμῖν, ἦν ὀρθότητα λόγου καὶ ἀκρότητα λογικῆς φύσεως, καὶ διάθεσιν ὁμολογουμένην ψυχῆς νοοῦμεν.

47. Ἐχω δὲ πολλὴν οὐσίαν, καὶ πλοῦσιος καλοῦμι' ὑπὸ πάντων, μακάριος δ' ὑπ' οὐδενός.

48. Ἐκεῖνο δ' οὐχ ἀπαξ, ἀλλὰ πολλάκις, ὑπομνηστέον ἐστὶ τοὺς νέους, ἐνδεικνύμενον αὐτοῖς, ὅτι μιμητικὴν ἢ ποιήσιν ὑπόθεσιν ἔχουσα, κόσμῳ μὲν καὶ λαμπρότητι χρῆται περὶ τὰς ὑποκειμένας πράξεις καὶ τὰ ἦθη, τὴν δὲ ὁμοιότητα τοῦ ἀληθοῦς οὐ προλείπει, τῆς μιμήσεως ἐν τῷ πιθαῶ τὸ ἀγωγὸν ἐχούσης.

49. Κακίας καὶ ἀρετῆς σημεῖα μεμιγμένα ταῖς πράξεσιν ἢ μὴ παντάπασι τῆς ἀληθείας ὀλιγοῦσα μίμησις συνεκφέρει.

50. (Ἀξιοῦσι) πάντως μὲν ἐν πᾶσιν ἀμαρτωλὸν εἶναι τὸν ἀμαθῆ, περὶ πάντα δ' αὐτὸν κατορθοῦν τὸν ἀστείον.

51. Οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλά καὶ κακά, ἀλλ' ἐστὶ τις σύγκρασις.

52. Τὸ ἀπλοῦν ἀπαθές καὶ ἄμυθον.

53. Ἐπάγωμεν τοῖς ποιήμασι τὸν νέον μὴ τοιαύτας ἔχοντα τὰς δόξας περὶ τῶν καλῶν ἐκείνων καὶ μεγάλων ὀνομάτων, ὡς ἄρα σοφοὶ καὶ δίκαιοι ἄνδρες ἦσαν ἄκροι τε βασιλεῖς καὶ κανόνες ἀρετῆς καὶ ὀρθότητος· ἐπεὶ βλαβήσεται μεγάλα δοκιμάζων ταῦτα καὶ τεθηπώς, μὴ δυσχεραίνων, μηδ' ἀκούων, μηδ' ἀποδεχόμενος τοὺς ψέγοντος αὐτοῦς.

54. Οἰέσθω (ὁ νέος) μίμησιν εἶναι τὴν ποιήσιν ἠθῶν καὶ βίων καὶ ἀνθρώπων οὐ τελείων, οὐδὲ καθαρῶν, οὐδ' ἀνεπιλήπτων παντάπασι, ἀλλὰ μεμιγμένων πάθεσι καὶ δόξαις ψευδέσι καὶ ἀγνοίαις, διὰ δ' εὐφύαν αὐτοῦς μετατιθέντων πρὸς τὸ κρείττον. Ἡ γὰρ τοιαύτη παρασκευὴ τοῦ νέου καὶ διάνοια, τοῖς μὲν εὐ λεγομένοις καὶ πραττομένοις ἐπαιρομένου καὶ συνενθουσιῶντος, τὰ δὲ φαῦλα μὴ προσιεμένου καὶ δυσχεραίνοντος, ἀβλαβῆ παρέξει τὴν ἀκρόασιν.

55. Ὁ πάντα θαυμάζων καὶ πᾶσιν ἐξοικειούμενος καὶ καταδεδουλωμένος τῇ δόξῃ τὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν ἠρωϊκῶν ὀνομάτων, ὥσπερ οἱ τὴν Πλάτωνος ἀπομιμούμενοι κυρτότητα καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τραυλότητα, λήσεται πρὸς πολλὰ τῶν φαύλων εὐχερῆς γινόμενος.

56. Μὴ προσμειδιάτω (ὁ νέος), ἀλλὰ βδελυττέσθω τοὺς λόγους μᾶλλον, ἢ τὰ ἔργα τῆς ἀκολασίας.

57. Τὸ τὴν αἰτίαν ἐκάστου τῶν λεγομένων ἐπιζητεῖν χρήσιμόν ἐστιν.

58. Ὁ Κάτων, ἔτι παιδάριον ὢν, ἔπραττε μὲν ὁ προστάξειεν ὁ παιδαγωγός, αἰτίαν δὲ καὶ λόγον ἀπῆται τοῦ προστάγματος.

59. Τοῖς ποιηταῖς οὐ πειστέον, ὥσπερ παιδαγωγοῖς ἢ νομοθέταις, ἂν μὴ λόγον ἔχη τὸ ὑποκείμενον· ἔξει δὲ, ἂν περ χρηστὸν ἢ ἂν δὲ μοχθηρὸν, ὀφθήσεται κενὸν καὶ μάταιον.

60. Διὰ τί ὀμικρὸν φρονεῖν χοῆ τὸν κακῶς πεπραχότα, καὶ μὴ μᾶλλον ἀνταῖρειν τῇ τύχῃ καὶ ποιεῖν ὑψηλὸν ἑαυτὸν καὶ ἀταπεινώτον; διὰ τί δέ, ἐὰν ἐκ πατρὸς φαῦλου καὶ ἀνοήτου γεγονώς, αὐτὸς ὢν χρηστὸς καὶ φρόνιμος, οὐ προσδύκει μοι διὰ τὴν ἐμὴν ἀρετὴν μέγα φρονεῖν, ἀλλὰ καταπεπληχθαι καὶ ταπεινὸν εἶναι διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀμαθίαν;

61. Βλάξ ἄνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ φιλεῖ ἐπτοῆσθαι.

62. Ὡσπερ ἐν ἀμπέλου φύλλοις καὶ κλήμασιν εὐθαλοῦσι πολλάκις ὁ καρπὸς ἀποκρύπτεται καὶ λανθάνει κατασκιαζόμενος· οὕτως ἐν ποιητικῇ λέξει καὶ μηθεύμασι περιεχυμένοις πολλὰ διαφεύγει τὸν νέον ὠφέλιμα καὶ χρήσιμα.

63. Δεῖ μὴ ἀποπλανᾶσθαι τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐμφύεσθαι μάλιστα τοῖς πρὸς ἀρετὴν φέρουσι καὶ δυναμένοις πλάττειν τὸ ἦθος.

64. Τὰ χρηστὰ καὶ τὰ φαῦλα γινώσκων ὁ νέος ἦθη καὶ πρόσωπα τοῖς λόγοις προσεχέτω καὶ ταῖς πράξεσιν.

65. Διδάξαι τὸν νέον ἀστείον ἠγεῖσθαι τὴν ἀτυφίαν καὶ μετριότητα, τὴν δὲ μεγαλαυχίαν καὶ περιουτολογίαν, ὡς φαῦλον, εὐλαβεῖσθαι.

66. Τὸ πᾶσιν ἀπολογεῖσθαι, θεραπευτικὸν καὶ οὐκ ἀξιωματικόν· τὸ δὲ πάντων καταφρονεῖν, ὑπερῆφανον καὶ ἀνόητον.

67. Τὸ ἐν χερσὶ τῶν πολεμίων ὄντων φοβεῖσθαι τοὺς ἄρχοντας, ἀνδρείας ἄμα καὶ πειθαρχίας σημειον.

68. Πλάτων ἐθίζει τοὺς ψόγους φοβεῖσθαι καὶ τὰ αἰσχρὰ μᾶλλον, ἢ τοὺς πόνους καὶ τοὺς κινδύνους.

69. Κάτων ἔλεγε φιλεῖν τοὺς ἐρυθριῶντας μᾶλλον ἢ τοὺς ὠχριῶντας. (Ἀκολουθεῖ).

ΧΡΙΣΤ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΑΗΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ DOPPLER-FIZEAU.*

δι' ἧς ἐπιτρέπεται ὁ διὰ τῆς φωτοαναλύσεως προσδιορισμὸς τῆς ταχύτητος τῶν ἀστρῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀπτικῆς ἀκτίνος.

Περαιτῶν ἐνταῦθα τὰς διὰ τοῦ Ἥλιου καὶ τῶν ἀστέρων τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ἐπιβεβαιώσεις τῆς μεθόδου Doppler-Fizeau, ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνει εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν. Ἄπαν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μεθόδου, λέγει, ἐστράφη προφανῶς πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀπλανῶν· ἀλλ' ἂ-

*) Ἴδε ἀριθμ. 16, σελ. 306—308.

κριβώς ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἱ ἀκριβείς παρατηρήσεις εἶνε αἱ μᾶλλον λεπταί. Ἡ πρώτη δυσκολία προέρχεται ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς φωτός τῶν ἀπλανῶν ἐνδυναμοῦσι τοῦτο συγκεντροῦντες τὸ φῶς αὐτῶν ἐπὶ τῆς σχισμῆς τοῦ φασματοσκοπίου δι' ἀντοφθαλμίων ἢ κατόπτρων μεγάλων διαστάσεων· παρὰ τὴν τεχνικὴν ὅμως ταύτην διάταξιν, ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐπιτευχθῇ ὁ σημαντικὸς διασκεδασμὸς ὃν τοσοῦτον εὐχερῶς ὑφίσταται τὸ ἡλιακὸν φῶς. Ἀνάγκη ν' ἀρκεσθῇ τις εἰς φασματοσκοπία ὀλίγον διασκεδαστικῆ· αἱ μεταθέσεις εἶνε τότε λίαν μικραὶ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀβέβαιαι. Ὁ σχηματισμὸς τοῦ φάσματος τῶν ἀπλανῶν παρουσιάζει ἄλλως εἰδικὴν τινα δυσχέρειαν, ἕνεκα τῆς ἀνεπαισθήτου φαινομενικῆς διαμέτρου τῶν ἄστρων τούτων· ἀνάγκη νὰ ἐπεκταθῇ ἐγκρασίως τὸ γραμμικὸν εἶδωλον τοῦ φάσματος, διότι ἄνευ τούτου αἱ ῥαβδώσεις θὰ ἦσαν ἀόρατοι· τοῦτο εὐχερῶς κατορθοῦται διὰ τῆς παρενθέσεως κυλινδρικοῦ φακοῦ, ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐπέρχεται ἐξασθένεισι τῆς ἐντάσεως.

Τέλος, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἡ λεπτότης τοῦ ζητήματος ἔγκειται ἰδίως εἰς τὴν ἀκριβῆ παρατήρησιν τοῦ τεχνητοῦ φάσματος τοῦ παρέχοντος τὰς ῥαβδώσεις αἰτινες χρησιμεύουσιν ὡς ἀφετηρίαι. Γενικῶς τὸ φάσμα τῆς συγκρίσεως εἶνε τὸ τοῦ ἠρακιωμένου ὑδρογόνου, ἀναφλεγόμενου ἐντὸς καταλλήλου κυλίνδρου διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σπινθήρος, διότι αἱ τοῦ ὑδρογόνου ῥαβδώσεις ἀπαντῶσι συνηθέστατα ἐν τοῖς φάσμασι τῶν ἀπλανῶν· ἀλλ' αἱ ἐλάχισται ἀνισότητες ἢ ἀσυμμετρίαι ἐν τῇ πορείᾳ τῶν δύο φωτεινῶν δεσμῶν, ὧν τὰ φάσματα μέλλουσι νὰ συγκριθῶσι, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ἄνισον τῶν δύο ῥαβδώσεων ἐκτροπὴν καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ ἐπενέγκωσιν συστηματικὰ σφάλματα ἐν τῇ ἐκτιμῇ τῆς μετρομένης μεταθέσεως.

Ἐπὶ τούτοις ὁ συγγραφεὺς, σημειώσας γενικῶς τὰς παρουσιαζόμενας δυσχερείας κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νέας μεθόδου καὶ τὰς μέχρι τοῦδε ἐπιτευχθείσας τελειοποιήσεις τῶν μέσων τῆς παρατηρήσεως, αἰτινες δὲν ἐφθασαν εἰσέτι εἰς τὸ ἄωτον τῆς ἀπικουμένης ἀκριβείας, καταλήγει εἰς γενικὴν ἱστορικὴν διαγραφὴν τῶν μέχρι τοῦδε ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας γενομένων ἀποπειρῶν πρὸς φασματικὴν ἀνάλυσιν τοῦ φωτός τῶν ἀπλανῶν, εἰς ἣν ἠσχολήθησαν τὰ πλεῖστα τῶν δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν Ἀστεροσκοπεῖων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ὧν τινα, οἷον τὸ τοῦ Greenwich, τὸ τοῦ Potsdam, τὸ τοῦ Harvard College (ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις), καὶ ἄλλα, συνέστησαν ταχτικὴν ὑπηρεσίαν φασματοσκοπήσεως, παρεντίθησι δὲ συγκριτικὸν πῖνακα τῶν παρατηρήσεων τῶν γενομένων ἀπὸ τοῦ 1888 ἐν Potsdam πρὸς τὰς ἐν Greenwich γενομένας ἀπὸ τοῦ 1875, παρατηρῶν, ἐν τέλει, ὅτι αὐταὶ δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῶσιν ἡμέραν τινα πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος καὶ τῆς διευθύνσεως τῆς μετακινήσεως ὁλοκληροῦ τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέως, ἧς ἡ συνιστώσα περιέχεται ἐν τοῖς οὕτως ὀριζόμενοις ἀριθμοῖς. Ὅντως δὲ ἀπό-

πειραι τινὲς γενομένοι ἤδη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀπέληξαν εἰς ἀριθμοὺς προσεγγίζοντας μεγάλως πρὸς τοὺς ὑπὸ τῶν ἀστρονόμων ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων γωνιωδῶν κινήσεων τῶν ἀπλανῶν εὐρεθέντας, ἐξ οὗ ἐπιτεταί ὅτι ἡ ταχύτης τῆς μεταθέσεως τοῦ Ἥλιου εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν ἀνάλογος πρὸς τὰς ταχύτητας τῶν ἄστρων, ἔχουσα μέσην τιμὴν μεταξὺ τῶν μεγίστων καὶ τῶν ἐλάχιστων ταχυτήτων τούτων.

Τελευταῖον δὲ ὁ κ. Cornu ἀναφέρει ὅτι σπουδαίαν προώρισται νὰ παράσχη ἐπικουρίαν εἰς τὴν μετ' ἐπιτυχίας ἐφαρμογὴν τῆς νέας μεθόδου, αὐξάνουσα τὴν ἀκριβείαν τῶν ἐξαγομένων καὶ εὐρύνουσα τὸν κύκλον τῆς δράσεως αὐτῆς, κατὰ πρῶτον λόγον ἢ ἐφαρμογὴ τῆς φωτογραφίας κατὰ τὴν ἔρευναν τῶν φασμάτων, διὰ δύο ἰδίως λόγους· α) διότι ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον παρατεταμένη διάρκεια τῆς ἐκθέσεως τῆς φωτογραφικῆς πλακῆς ἀντισταθμίζει πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦ φωτός τῶν ἀπλανῶν· καὶ β) διότι ἡ φωτογραφικὴ ἐντύπωσις, ἀσθενὴς διὰ τὰς λαμπροτέρας ἀκτίνας τοῦ φάσματος, ἀποβαίνει λίαν ἔντονος ἐν τῷ κυανῷ καὶ ἰκθίνῳ τμήματι αὐτοῦ, ἐν οἷς ὁ ὀφθαλμὸς ἀπόλλυσι πᾶσαν σχεδὸν τὴν ὀξυδέρκειαν αὐτοῦ· πλὴν τούτου δὲ ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τοῦ ἰκθίνου, ἐν ᾧ ὁ ἀμφιβληστροειδὴς ἀποβαίνει ἀπολύτως ἀναίσθητος. Οὕτω τὸ ὄρατόν φάσμα περίπου διπλασιάζεται κατὰ τὴν ἔκτασιν, αἱ δὲ μεταθέσεις τῶν ῥαβδώσεων εὐρύνονται, ὅπερ καθιστᾷ τὴν ἀκριβείαν τῶν μετρήσεων λίαν εὐνοϊκὴν.

Παραδείγματα δὲ χρησιμοποίησεως τῆς φασματοφωτογραφίας ἀναγράφει τὰ ἑξῆς:

αὐτὸν Τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Vogel (ἐν Potsdam) γενομένην ἔρευναν τῆς μεταθέσεως τῶν ῥαβδώσεων τοῦ γνωστοτάτου μεταβλητοῦ ἀστέρος β τοῦ Περσείως (Algol), ἐξ ἧς συνεπέραναν οὗτος ὅτι ὁ περὶ οὗο λόγος ἀπλανῆς κινεῖται ἀντιθέτως πρὸ καὶ μετὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλάχιστης αὐτοῦ φωτεινῆς ἐντάσεως, καὶ ὅτι ἡ κίνησις αὐτοῦ εἶνε, ὡς καὶ ἡ ἔντασις τοῦ φωτός αὐτοῦ, περιοδική, ἀνερχομένη εἰς + 45¹ χμ. καὶ — 46 χμ. κατὰ λ'. Ἐκ τούτου δυνατόν νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Algol κινεῖται ἐπὶ τροχιάς, περιφερόμενος περὶ ἀόρατον κέντρον ἑλξεως, ὅπερ ἐπιβεβαιοῖ τὴν ὑπὸ διαφόρων ἀστρονόμων διατυπωθεῖσαν ἰδέαν ὅτι αἱ μεταβολαὶ τῆς φωτοβολίας δέον ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν διὰ τῆς παρενθέσεως σκοτεινοῦ τινὸς πλανήτου μερικὴν τοῦ φωτεινοῦ ἀστέρος ἐκλειψίν. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε ἄλλως τε σύμφωνος πρὸς τὴν θεωρίαν τῆς ἑλξεως· διότι ἡ περιστροφὴ δορυφόρου τινὸς περὶ τινα ἑλκουςαν μάζαν ἐπιφέρει ἀναγκασίως τὴν περὶ τὸ κοινὸν κέντρον τῆς ἑλξεως περιφορὰν τῆς μάζης ταύτης. Ἐπὶ τῇ βῆσει δὲ τῶν ἀνωτέρω σημειωθεισῶν ταχυτήτων τοῦ ἀπλανοῦς τούτου, αἰτινες δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς αἱ προβολαὶ

1) Τὸ σημεῖον + ἀντιστοιχεῖ εἰς αὐξήσιν τῆς ἀπὸ τῆς Γῆς ἀποστάσεως, ἦτοι εἰς ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἀστέρος ἀπὸ τῆς Γῆς, τὸ δὲ σημεῖον — εἰς μείωσιν τῆς ἀποστάσεως ταύτης, ἦτοι εἰς προσέγγισιν πρὸς τὴν Γῆν.

τῆς σταθερᾶς αὐτοῦ ταχύτητος ἐν τῇ τροχιᾷ αὐτοῦ, ὁ κ. Vogel ἐξετίμησε τὴν ἀπόλυτον ταχύτητα τοῦ ἀστρου τούτου ἐν τῇ τροχιᾷ αὐτοῦ, ὑποτιθεμένη κυκλικῆ, ἴση πρὸς 42 χμ. κατὰ λ'· καί, ἐκ τῆς ἐντελῶς γνωστῆς διαρκείας τῆς περιφορᾶς, ἧτις ἐκπροσωπεύεται ὑπὸ τῆς περιόδου τῆς μεταβολῆς τῆς ἐντάσεως τοῦ φωτός τοῦ ἀστέρος τούτου (ἐξισουμένης πρὸς 2 ἡμ. 20 ὥρ. 49'), συνεπέρανε τὸ μήκος τῆς περιφερείας τῆς τροχιᾶς, ἐξ οὗ ὑπελόγησε τὴν ἀκτίνα τοῦ ὑπὸ τοῦ Algol διανομένου κύκλου ἀνερχομένην εἰς 1 700 000 χμ., ἧτοι 80κίς περίπου μικροτέραν τῆς ἀκτίνος τῆς γῆνης περὶ τὸν Ἥλιον τροχιᾶς.

Τοιαῦτα τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τῆς μεθόδου ταύτης. Ἐκεῖ ἔνθα τὸ τηλεσκόπιον οὐδεμίαν περιοδικὴν κίνησιν σημειοῖ, ἢ φωτοανάλυσις δεικνύει ὅτι ὁ ἀστὴρ κινεῖται καὶ κινεῖται περιφερόμενος ἐπὶ τροχιᾶς, ἧς ὀρίζει τὴν ἀκτίνα καὶ τὴν ταχύτητα δι' ἧς τὸ ἀστὴρ ἐν τῇ κυκλικῇ ταύτῃ τροχιᾷ φέρεται.

Ἄλλ' οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἄς μὴ νομισθῇ ὅτι ὁ σεβαστὸς οὗτος καθηγητὴς ἀνήκει εἰς τὴν χορείαν τῶν ὁμολογουμένως εὐαρίθμων φαντασιοκόπων, οἵτινες οὐδόλως θέλουσιν ἢ δύνανται νὰ διακρίνωσι τὸ βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς τοῦ ἀβεβαίου ἢ πιθανοῦ, ἢ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐνδεχομένου. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶνε ὅτι σημειῶν κατωτέρω τὰς ὑπὸ τοῦ κ. Vogel γενομένας ὑποθέσεις πρὸς προσδιορισμὸν τῶν λοιπῶν στοιχείων τοῦ συστήματος τοῦ Algol, ὑποθέσεις ἀναφερομένας ἰδίᾳ εἰς τὴν ὑποθετικὴν μᾶζαν τοῦ περὶ αὐτὸν περιφερομένου ἀράτου πλανήτου, ἀναγράφει ἐπὶ λέξει τὰδε: Οἱ ἐν μέρει ῥιψοκίνδουνοι οὗτοι ὑπολογισμοὶ δικαιολογοῦνται προφανῶς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ὅσῃ τὸ δυνατόν ἀπώτερον ἐξωθήσεως τῶν πορισμάτων τῶν φασματικῶν παρατηρήσεων· ἐπὶ πλέον δ' ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα ν' ἀνοίγωσι ἐνδιαφερούσας ἀπόψεις, διότι καταδεικνύουσι τὸν βαθμῆδὸν ἔτι μᾶλλον ἀδιάρρηκτον καθιστάμενον δεσμὸν τῶν μεθόδων τῆς οὐρανόβιου Μηχανικῆς καὶ τῆς νεωτέρας Ὀπτικῆς· ἀνάγκη ὅμως σαφῶς νὰ χωρισθῶσι τὰ ὀλοσχερῶς ἐξηκριθώμενα γεγονότα τῶν προσθέτων ὑποθέσεων, διότι ἀνευ τούτου διακινδυνεύει τις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὰς αὐστηράς μεθόδους, πλάνας προερχομένας ἐξ ἐκτιμήσεων ἀνθαιρέτων.

βον Τὰς ἐσχάτως διὰ τῶν φασματογραφικῶν παρατηρήσεων γενομένας ἀνακαλύψεις τῆς κινήσεως τριῶν ἀπλανῶν θεωρουμένων ἀκινήτων, ἀνακαλύψεις, ἄς ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ ὡς ἀπαρχὰς μακρᾶς σειρᾶς τοιούτων, καὶ ὧν αἱ μὲν δύο πρῶται ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Pichering, διευθυντοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Harvard College (ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις), ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς ἀστέρας β τοῦ Ἡνιοῦ καὶ ζ τῆς Μεγάλης Ἀρκτου, ἢ δὲ τρίτη, ἀναφερομένη εἰς τὸν α τῆς Παρθένου (ἢ Στάχυν), ὑπὸ τοῦ κ. Vogel. Τούτων ὁ μὲν πρῶτος (β τοῦ Ἡνιοῦ) ἀποδεικνύεται διπλοῦς, τῶν συνιστῶντων αὐτὸν ἀστέρων συστρεφομένων ἐν τροχιᾷ ἐπαισθητῶς κυκλικῇ ἐν διαστήματι 4 περίπου ἡμερῶν, μετὰ μεγίστης σχετικῆς

ταχύτητος 240 χμ. κατὰ λ', ὅπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς τροχίαν ἔχουσαν ἀκτίνα 13 000 000 χμ. περίπου, ὁ δεύτερος (ζ τῆς Μεγάλης Ἀρκτου), εὐρίσκεται ἐπίσης διπλοῦς, ἀποτελούμενος ἐκ δύο λαμπρῶν ἀστέρων, ὧν ὁ εἰς περιφέρεται περὶ τὸν ἕτερον, ὁ δὲ τρίτος (Στάχυς) κινεῖται, ὡς καὶ ὁ Algol, μετὰ μεγίστης ταχύτητος 89 χμ. κατὰ λ', μετὰ περιόδου 4 περίπου ἡμερῶν.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ σοβαρὰ μελέτη τοῦ κ. Cornu.

Υ. Γ. Ἀπὸ τοῦ 1890 ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ τῶν Παρισίων ἤρξαντο γινόμεναι δοκιμαὶ πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ταχύτητος τῆς προσεγγίσεως ἢ τῆς ἀπομακρύνσεως τῶν ἀστρων ἀπὸ τῆς Γῆς, διὰ τῆς καταλλήλου πρὸς τοῦτο διασκευῆς τοῦ μεγάλου τηλεσκοπίου τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῷ διευθυντοῦ τῆς φασματοσκοπικῆς ὑπηρεσίας, κ. Deslandres. Αἱ μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ταύτης γενομένη παρατηρήσεις ἐπικυροῦσι τὸ ἀληθές τῆς θαυμαστῆς ὄντως μεθόδου πρὸς μελέτην τῶν κινήσεων τῶν ἀστρων, ἣν ἐπιτραπήτω ἡμῖν, καίπερ μὴ κατὰ τοῦτο ἐντελῶς συμφωνοῦσι τῷ σεβαστῷ κ. Cornu, ν' ἀποκαλῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τοῦ ὀνόματος μόνου τοῦ ἀληθοῦς αὐτῆς ἰδρυτοῦ μεθόδον τοῦ Fizeau.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΤΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἄν τις τῶν τῆς Ἀφροδίτης ἢ τοῦ Ἄρεως κατοίκων προσήρχετο χάριν περιγηθῆσεως εἰς τὴν ἡμετέραν σφαῖραν κατὰ τὴν περὶ τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου ἐποχὴν, θὰ ἐξεπλήσσετο ἴσως μεγάλως, βλέπων πάντας τοὺς πολίτας καὶ τὰς πολίτιδας νὰ συγχαίρωσιν ἀλλήλους μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος ἐπὶ τῷ ὅτι κατὰ ἐν ἔτος ὀλιγώτερον θὰ ἔζων ἐν τῷ ἐπιγεῖῳ τούτῳ κόσμῳ. Ἀναμφιβόλως ὁ βίος δὲν στοιχίζει πολλὰ, τὰ ἔτη ταχέως παρέρχονται καὶ δικαίως ὁ Λαμαρτίνος ἔλεγε περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν ἐτῶν τούτων:

C'est encore un pas vers la tombe

Où des ans aboutit le cours,

Encore une feuille qui tombe

De la couronne de nos jours!

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους πρὸ τῶν ὀργῶν τῶν παντοειδῶν ἐπινομιῶν, ὅσπερ τὸ ἀποιχόμενον ἔτος ρίπτει εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ ἐπερχομένου καὶ πρὸ τῆς θυέλλης τῶν εὐετηρίων δῶρων καὶ φιλοφρονήσεων, ἧτις ἐν στροβίλοις πνέει ἐπὶ δεκαπενθήμερον ὄλον ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ἄρρενός τε καὶ θηλείας, νεαζούσης ἢ καὶ ἐν παιδικῇ εὐρισκομένης ἡλικίᾳ, ὁ ἡμέτερος ἐκ τοῦ ἔξω τῆς ἡμετέρας γῆς κόσμου προσερχόμενος παρατηρητῆς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ συμπεράνη ὅτι πράγματι ὀλόκληρος ὁ κόσμος εὐρηται ἐν τῇ χαρᾷ, τῇ ἐκστάσει τῆς εὐτυχίας ὅτι πλείοτερον εἰς τὸν τάφον προσήγγισεν. Εἰς πάσας δὲ τὰς παραδοξολογίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ ἡμέτερος οὐράνιος ταξειδιώτης θὰ προθόβῃ ἀναμφιβόλως καὶ τὴν

τοῦ ἀσυνεποῦς, ἢ δ' ἐπιγεννησομένη αὐτῷ ἐντύπωσις ἔσται προφανῶς ἢ ἐξῆς ὅτι ἂν πεπρωκισμένοι τυγχάνωμεν διὰ διανοητικῶν δυνάμεων, ἢ λογικῆ ὁμῶς δὲν ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ἡμῶν πλεονέκτημα.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἰδοὺ ἀφικόμεθα εἰς τὸ 1893 ἔτος μ. Χ. Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐπιτραπήτω μοι ν' ἀπαντήσω εἰς τὸ τοσάκις ὑποβλήθην καὶ συχνάκις τοσοῦτον παραδόξως συζητηθῆν ἀπὸ τινος ζήτημα τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος. Ἰκανῶς δυσσερμῆνυτον τυγχάνει τὸ ὅτι οἱ ἡμίσεις τῶν συζητούντων κηρύσσουσιν ὅτι τὸ ἔτος 1900 θ' ἀνήκει εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα διὰ τὸν λόγον ὅτι παιδίον 0 ἔτους καὶ μηνῶν τινῶν ὑφίσταται κάλλιστα. Ἄλλ' ὅμως βέβαιόν ἐστίν ὅτι τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἡμετέρας χρονολογίας ἠριθμήθη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1 καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 0. Ὁ πρῶτος αἰὼν ἤρξατο ἀπὸ τοῦ ἔτους 1 καὶ ἔληξεν εἰς τὸ ἔτος 100. Ὁ δεῦτερος ἤρξατο ἀπὸ τοῦ 101 καὶ ἔληξεν εἰς τὸ ἔτος 200. Ὁ 10' αἰὼν ἤρξατο τὸ 1801 καὶ θά λήξει τῇ 31 δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1900. Τὸ ἔτος 1 σημαίνει τὸ πρῶτον ἔτος, οὐχὶ δὲ ἓν ἔτος πλήρες πλέον ἐνδὸς νέου ἔτους τρέχοντος.

Ὁ εἰκοστὸς αἰὼν λοιπὸν θ' ἄρξεται ἀπὸ τῆς 1ης ἰανουαρίου 1901. Τοῦτο δὲν θά παρακολύσῃ ἀναμφιδόλως τὴν ἐπέλευσιν ἐτέρων παραδοξολογιῶν πρὸς περιπλοκὴν τοῦ ζητήματος, πιθανὸν δὲ καὶ θεατρικῶς νὰ παρασταθῇ πάλιν τὸ κατὰ τὸ 1800 παιχθὲν ἔργον ὑπὸ τὸν τίτλον χρονολογικῆς πραγματικότητος: Ἐν τίνι αἰῶνι ζῶμεν, ἀγαθὲ θεέ! . . . διότι πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν τὸ ζήτημα συνεζητεῖτο ἀκριβῶς ὅν τρόπον καὶ σήμερον.

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγινώσκουσι ὅτι ἡ χριστιανικὴ χρονολογία δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων πρὸ ὀκτωκαίδεκα αἰῶνων, ὑπὸ πρακτικὴν δ' ἐποψίαν δὲν χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, πολλῶ δ' ἤττον ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως αὐτοῦ, παρὰ τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς τύπον: ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνσαρκώσεως (ab incarnatione Christi). Ἡ χρονολογία αὕτη προὔταθη διὰ πρῶτην φορὰν μόνον τὸν 5' αἰῶνα, ὑπὸ μοναχοῦ, Διονυσίου τοῦ νομα, τοῦ ἐπιλεγομένου μικροῦ, ζῶντος δὲ ἐν Ρώμῃ περὶ τὸ ἔτος 580. Διὰ τῶν λογισμῶν αὐτοῦ οὗτος κατέληξεν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ἔτους 753 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ὡς ἔτος ἐνσαρκώσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἢ βᾶσις δ' αὕτη ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας, ἥτις ἐγένετο ἀποδεκτὴ μόνον τῷ 800 τῇ διαταγῇ Καρόλου τοῦ Μεγάλου μετὰ τὴν στέψιν αὐτοῦ. Ἄλλ' ὁ ὑπολογισμὸς Διονυσίου τοῦ Μικροῦ σφάλεται κατὰ τέσσαρα ἔτη, καθόσον κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν παράδοσιν ὁ Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρώδου, θανόντος τῷ 750 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης. Ὑπολογισμοί, ἢ ἐνταῦθα ἀνάπτυξις τῶν ὁποίων μακρὰ θ' ἀπέβαινε, δεικνύουσιν ὡς ἔτος γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ τὸ τέλος τοῦ 749 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης, ὡς ἔτος δὲ τοῦ θανάτου τὸ 36ον ἔτος μετὰ τὴν χρονολογίαν ἐκείνην. Ἡ παραδεδομένη χριστιανικὴ χρονολογία, ἥτις ὀρίζει τὸν τοῦ Ἰησοῦ θάνατον εἰς τὸ 33ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ὑστερεῖ κατὰ τέσσαρα ἔτη. Ἡ 1η ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1 εἶναι ἡ πρῶτη ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 750 καὶ οὐχὶ τοῦ ἔτους 754. Τὸ ἔτος 1892 εἶναι πράγματι τὸ 1896ον ἔτος ἀπὸ γεννήσεως Χριστοῦ.

Παρὰ τὴν ἀνεγνωρισμένην πλάνην ἀδύνατος προφανῶς θ' ἀπέβαινε οἰαδίποτε σήμερον μεταβολὴ τῆς ἀρχικῆς ταύτης χρονολογίας, τῆς ἀποτελούσης τὴν βᾶσιν πασῶν τῶν ἱστορικῶν χρονολογιῶν τῆς Εὐρώπης ἀπὸ χιλιῶν ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους, αὕτη ὠρίζετο πράγματι ἐπὶ μακρότατον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἐνσαρκώσεως τῆς ἄλλως λεγομένης ἐπισκέψεως τοῦ Ἀγγέλου Γαβριὴλ, ἥτοι 9 μῆνας πρὸ τῆς τοῦ Ἰησοῦ γεννήσεως, τοῦτέστι τῇ 25 μαρτίου. Ἡ συνθήκη αὕτη λιλαν ἐξηπλωμένη ἐν Εὐρώπῃ, διειρηθῆ καὶ μέχρι τοῦ 1745 παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῆς Πίσσης, ἢ δὲ ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν τοῦ Διονυσίου ὑπολογισμῶν χρονολογία ἀπεκλήθη μάλιστα «πισαῖος ὑπολογισμὸς» (calcul pisan). Οἱ τῆς Γαλλίας βασιλεῖς ἀπεδέχοντο ὅτε μὲν τὴν 25 μαρτίου, ὅτε δὲ τὰ Χριστούγεννα, ὅτε πάλιν τὸ Πάσχα, ἢ τελευταία δ' αὕτη ἐπεκράτει συνθήκη ὅτε τῷ 1563 Κάρολος ὁ Θ' ὤρισε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους εἰς τὴν 1ην ἰανουαρίου. Ἄλλοι ἐξηκολούθησαν ν' ἀκολουθῶσι τὴν ρωμαϊκὴν συνθήκη, καθ' ἣν τὸ ἔτος ἤρχετο τῇ πρῶτῃ μαρτίου, ὡς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος. Τὰ διάφορα ταῦτα χρονολογικὰ συστήματα ἀποτελοῦσι συχνάκις πηγὴν πολυπλόκων συγχύσεων ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν χρονογράφων τοῦ μεσαίωρος. Τῆς ἐορτῆς τοῦ πάσχα ἀποτελούσης τὴν μᾶλλον κινητὴν χρονολογίαν, ἦν ἰδύνατό τις νὰ φαντασθῇ, ἅτε δυναμένης νὰ συμπέσῃ κατὰ πάσας τὰς μεταξὺ τῆς 22 μαρτίου καὶ τῆς 25 ἀπριλίου ἡμέρας, ἀπαντῶσιν ἔτη, ἅτινα ἔσχον δύο ἢ τρεῖς πλήρεις σχεδὸν μῆνας ἀπριλίου, ὡς τὸ ἔτος 1347.

Ἄλλως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδὲν εἶναι τὸ μᾶλλον αὐθαίρετον ὅσον ὁ καθορισμὸς τῆς τοῦ ἔτους ἀλλαγῆς. Διατί νὰ ἦναι ἀρχὴ τοῦ ἔτους ἡ πρῶτη ἰανουαρίου, ἢ 25 δεκεμβρίου, ἢ 25 μαρτίου ἢ οἰαδίποτε ἄλλη χρονολογία; Τῆς γῆς στρεφόμενης περὶ τὸν ἥλιον κατὰ ἑλλειψίν, μικρὸν διαφέρουσαν περιφέρειαν, τοιοῦτο σχῆμα δὲν ἔχει οὔτε ἀρχὴν οὔτε τέλος, εἰς τρόπον ὥστε αὐτὴ αὕτη ἢ φύσις δὲν ἀνέλαθε νὰ σημειώσῃ ποῦ τὸ ἔτος ἄρχεται καὶ ποῦ τελευτᾷ. Ἐν τούτοις αἱ ὥραι τοῦ ἔτους ὑφίστανται. Ἡ φυσικώτερα ἐντύπωσις φαίνεται ὅτι θὰ ἦτο νὰ γίνηται ἡ τῶν ἐτῶν ἐναρξίς διὰ τῶν ὠραίων ἡμερῶν, τῇ 1 μαΐου π. χ. Ἄλλ' ὅμως τὸ ἔαρ τοῦ ἡμετέρου βορείου ἡμισφαιρίου εἶναι τὸ φθινόπωρον τοῦ μεσημβρινοῦ καὶ ὅταν ἡ χειμερινὴ σινδὼν ἐξαπλοῖ τὰς χιόνας αὐτῆς ἐπὶ τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ρωσίας, ἢ Παταγονία καὶ ἢ Νέα Ζηλανδία τέρπονται ὑπὸ τὰς θερινὰς τοῦ ἡλίου ἀκτίνας. Ἰδοὺ τίνος ἔνεκα τὰ ἄλλως τόσον εὐφωνα ὀνόματα τοῦ δημοκρατικοῦ ἡμερολογίου δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν εἰς ὀλόκληρον τὴν σφαῖραν; ταῦτα δὲν εἶναι ἀστρονομικά, αἰτούμαι δὲ συγγνώμην παρ' ὄλων τῶν πολιτικῶν σωμάτων ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου ἂν δηλώσω ὅτι οὐδὲν αὐτῶν δύναται νὰ καταρτίσῃ τι τὸ διαρκὲς ὑπὸ τὴν ἐποψίαν τῆς καταμετρήσεως τοῦ χρόνου καὶ χώρου, ὡς ἐν οἰσδίποτε ἄλλῳ πράγματι συμβαίνει, ἂν μὴ εὐρίσκηται ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ μετὰ τῶν κκ. ἀστρονόμων. Οἱ βασιλεῖς, οἱ ὑπουργοί, τὰ διατάγματα παρέρχονται: ὁ οὐρανὸς μένει, ἢ δὲ γῆ ἐσφίεται ἐν τῷ οὐρανῷ. Τοῦ Θερμεριδῶνος (Thermidor) λοιπὸν τῆς Γαλλίας ὄντος Ἐπομβριῶνος (Pluiviose)

ἐν τῷ Βουένος-Ἀύρες, καὶ τοῦ Ἀνθεστηριώδους (Floréal) τοῦ Μελδούρνου ὄντος Ὀμιχλώδους (Brumaire) ἐν Λονδίῳ, τὸ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἡμερολόγιον εἶναι ἀπαράδεκτον διὰ σύμπαντα ὁμοῦ τὸν κόσμον.

Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία εἶχεν ὀρίσει τὴν ἑναρξίν τοῦ ἔτους εἰς τὴν 1ην τοῦ Τρυγητοῦ (Vendémiaire) ἢ τὴν 22 Σεπτεμβρίου, ἡμέραν τῆς ἀνακηρύξεως τῆς δημοκρατίας, κατὰ τύχην, ἥτις ὡς τῆς Προνοίας ἀπόρροια ἄλλοτε θὰ ἐχαρακτηρίζετο, συμπιπτούσης μετὰ τῆς ἰσημερίας. Ἀπαλειφόμενον τοῦ πολιτικοῦ χρωματισμοῦ, τοῦθ' ὅπερ εἶχον προδήλως δικαίωμα νὰ πράξωσι τὰ λοιπὰ ἔθνη, ἢ ἀστρονομικὴ χρονολογία παρέμενε, χωρὶς μάλιστα νὰ ἦναι χείρρων ἐτέρας. Καὶ προσοχῆς μάλιστα ἀξία τυγχάνει, καθόσον ἡ φθινοπωρινὴ ἰσημερία τοῦ ἡμετέρου ἡμισφαιρίου εἶναι ἡ ἑαρινὴ τοῦ ἐτέρου, ἢ χρονολογία λοιπὸν αὐτὴ ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς ἀρύεται τὴν ἀρχὴν αὐτῆς. Ἐν τούτοις ἂν ἐξελέγετο ὡς λογικὴ χρονολογία ἡ 22 Σεπτεμβρίου, εἶδει νὰ ὀρισθῇ πρὸς τοῦτοις ἐν αὐτῇ ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ πρώτου μηνὸς καὶ νὰ εὑρεθῶσι δώδεκα ὀνόματα μηνῶν ἐφαρμοσίμα ἐν τοῖς δυσὶν ἡμισφαιρίοις.

Ἐπειδὴ οὖδ' ἡ ἐλαχίστη ἀπαντᾷ λογικὴ ἐν τοῖς ἀνθρωπίνους γεγονόσι, πάντα τὰ ἄτοπα συστήματα ἡμερολογίου θὰ διαδεχθῶσιν ἄλληλα πρὶν ἢ γείνη ἀποδεκτὸν λογικὸν τι τοιοῦτον, ἂν κατορθωθῇ ποτε ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ. Ἄνευ ἀντιρρήσεως τὸ λογικώτερον σύστημα θὰ ἦτο ἡ ἑναρξίς τοῦ ἔτους εἰτε ἀπὸ τῶν ἰσημεριῶν εἰτε ἀπὸ ἐνὸς τῶν ἡλιοστασίων, λαμβανόμενον ὑπ' ὅψει ὅτι τὰ δύο ἄκρα σημεῖα τῆς ἐλλείψεως, ἢν διαγράψῃ ἡ γῆ περὶ τὸν ἥλιον, τὸ περιήλιον καὶ τὸ ἀφήλιον, δὲν εἶναι σταθερὰ ἀλλὰ μετακινουῦνται ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα καὶ συμπληροῦσι τὸν κύκλον τῶν τοῦ ἔτους ὥρῶν ἐντὸς 21,000 ἐτῶν.

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ Καίσαρος, ὅπερ ἀκολουθοῦμεν πάντοτε κατ' ἀρχὴν, ἤρχοντο τῶν ἐτῶν αὐτῶν τὴν 1ην μαρτίου, ἢ δὲ τῶν μηνῶν ἀριθμοῖς ἀντεστοίχει πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην. Ὁ Σεπτέμβριος ἦτο ὁ 7ος, ὁ ὀκτώβριος ὁ 8ος, ὁ νοέμβριος ὁ 9ος καὶ ὁ δεκέμβριος ὁ 10ος μῆν. Κατὰ τὴν εἰς τὴν 1ην ἰανουαρίου μετακίνησιν τῆς τοῦ ἔτους ἐναρξέως ἀφέθη εἰς τοὺς μῆνας τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν ὄνομα, εἰς τρόπον ὥστε ὁ Σεπτέμβριος ἀπέβη ὁ 9ος, ὁ ὀκτώβριος ὁ 10ος, ὁ νοέμβριος ὁ 11ος καὶ ὁ δεκέμβριος ὁ 12 μῆν· τοῦθ' ὅπερ βεβαίως οὐδεμίαν πλεονεκτικὴν λογικότητα. Λογικὸν θὰ ἦτο νὰ ἐτροποποιοῦντο τὰ ὀνόματα ὡς οἱ Ῥωμαῖοι ἤδη ἐπραξαν διὰ τοὺς ἐπτὰ μῆνας, δόντες τὰ ὀνόματα Ἄρης (Mars, ἐξ οὗ καὶ Ὁ Μάρτιος), Ἄφροδίτη, Μαία (ἐξ οὗ καὶ Ὁ Μάιος), Ἥρα (Juno, ἐξ οὗ Ὁ Ἰούνιος), Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος εἰς τοὺς πρώτους ἐξ, τὰ δὲ Ἰανὸς (Janus, ἐξ οὗ Ἰανουάριος) καὶ Φέβρουος (Februus, ἐξ οὗ Φεβρουάριος), ἀμφοτέρων ὀνομάτων θεῶν τῶν νεκρῶν, εἰς τοὺς δύο τελευταίους. Ὅφειλομεν ἄλλως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπὸ τινος ἐπόψεως τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀπλᾶ ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ φύσει. Οὕτως ἡ περὶ τὸν ἥλιον κίνησις τῆς γῆς δὲν συντελεῖται ἐντὸς ἀκριβοῦς ἀριθμοῦ ἡμερῶν, ἀλλ' ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὸν ἐντὸς 365 ἡμερῶν πλεον κλάσματος. Τὸ κατπραμένον τοῦτο κλάσμα παρακωλύει καὶ θὰ παρακωλύσῃ πάντοτε τὴν ἐπιτυχίαν τελείου ἡμερολογίου.

Ἄν τὸ κλάσμα τοῦτο ἦτο ἀκριβῶς ἴσον πρὸς τὸ 1/4 τῆς ἡμέρας θὰ ἤρκει νὰ προσθεσώμεν μίαν ἡμέραν εἰς τὸ ἔτος ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν τὰ πάντα δὲ θὰ διεκανονίζοντο. Ἀλλὰ τὸ ἔτος δὲν ἀποτελεῖται ἀκριβῶς ἐκ 365 ἡμερῶν καὶ 6 ὥρῶν, ἀλλ' ἐκ 365 ἡμερῶν, 5 ὥρῶν, 48 λεπτῶν καὶ 47 1/2 δευτερολέπτων. Ἡ ἐξ 11 λεπτῶν καὶ 12 1/2 δευτερολέπτων αὕτη διαφορά μεγάλως παρεμβάλλει δυσχερείας ἐν ταῖς πρὸς διευθέτησιν τοῦ ἡμερολογίου προσπαθείαις. Ἐκ τούτου προέκυψεν ὥστε τὸ ἡμερολόγιον τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, ὅπερ παρενέβαλλεν ἀπλῶς ἐν δίδεκτον ἔτος ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν, ἐχορῆγει ἡμῖν τρεῖς ἡμέρας πλεόν τοῦ θέοντος ἐντὸς τετρακοσιετίας. Διὰ τῆς ἐξακολουθήσεως τούτου ἡ ἑαρινὴ ἰσημερία ἀντὶ νὰ συμπίπτη πρὸς τὴν 21 μαρτίου, θὰ συνέπιπτε βαθμυδὸν μετὰ τῆς 10 μαρτίου, τῆς 1 μαρτίου, τῆς 20 Φεβρουαρίου καὶ οὕτω καθεξῆς, δι' ὀπισθοδρομικῆς ἐπὶ τῶν μηνῶν ἐνεργείας.

Οἱ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ὅμως τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ II' ἀστρονόμοι διώρθωσαν τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος συναδέλφων αὐτῶν καὶ πρόβειναν πρῶτον μὲν νὰ καταργηθῶσιν αἱ 10 ἡμέραι, αἵτινες ἀπετέλουν τὸ ἐν τῷ ἡμερολογίῳ σφάλμα, ν' ἀποφασισθῇ δ' εἶτα ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι τὰ ληκτικὰ αἰῶνος ἔτη δὲν θὰ ἦναι πλεόν δίδεκτα, εἰ μὴ ἐν ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν.¹ Ὑπάρχει ἀπλούστατος κανὼν πρὸς εὑρεσιν τοῦ δίδεκτου ἢ μὴ δίδεκτου ἔτους: οὗτος σύγκειται ἐν τῇ ἀπαλείψει τῶν δύο μηδενικῶν δεξιῶθεν τοῦ ἀριθμοῦ· εἶτα ἂν ὁ ὑπολειψθεὶς ἀριθμὸς

1) Ὁφείλομεν εὐσεβάστως νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἀκριβεστέρα πως ἀπητήτεο διατύπωσις τῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐπὶ τοῦ πάπα Γρηγορίου τοῦ II' ἀστρονόμων ἐκ μέρους τοῦ γράφοντος, ἕνεκα τῆς ἐξακολουθητικῆς καὶ ἐκ συστήματος γινομένης πάντοτε ἀποδόσεως τῆς τοιαύτης μεταρρυθμίσεως τοῦ ἡμερολογίου εἰς Γρηγόριον τὸν II' καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀστρονόμους καὶ τοῦ συνεποῦς ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἀπ' αὐτοῦ δῆθεν τοῦ πάπα γρηγοριανὸν τὸ μετερρυθμισμένον ἐκλήθη ἡμερολόγιον. Ἡ ὀρθότερα δ' αὕτη διατύπωσις τοῦ πράγματος θὰ ἦτο ἐκείνη, ἥτις θὰ ἐδήλου τὴν ὑπὸ τοῦ πάπα τούτου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀστρονόμων ἀπόφασιν νὰ εἰσαγάγῃσιν τὴν ὑπὸ ἄλλων προγενεστέρων αὐτῶν καὶ δὴ βυζαντινῶν γενομένην μεταρρυθμίσιν καὶ διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἥτις, καίπερ μὴ ἐφαρμοσθεῖσα, ὀφείλεται ὅμως εἰς τὸν ἐπὶ μαθηματικαῖς καὶ ἀστρονομικαῖς γνώσεσι διακρινόμενον Νικηφόρον τὸν Γρηγοριανόν, τὸν ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Α', ἐξ οὗ Γρηγοριανὸν τὸ μετερρυθμισμένον ἡμερολόγιον ἐκλήθη. Οὐκ ἄσχετον λοιπὸν ἐνταῦθα ἡγούμεθα εἰς ἐπιρροῶσιν τῶν ἀνωτέρω καὶ τὴν παράθεσιν ἐκ τοῦ τοῦ Νεολόγου Δεξικῶ Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας περικοπῆς τοῦ εἰς Νικηφόρον τὸν Γρηγοριανὸν ἀναγομένου ἄρθρου, ἐν ᾗ ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς λεπτομέρειαι: «Συζητήσεως ἐγερθείσης περὶ τῆς ἡμέρας, ἐν ᾗ εἶδει νὰ ἐορτάζηται τὸ Πάσχα, ὁ Γρηγοριανὸς ἀπέδειξε διὰ σαφῆς διατριβῆς ὅτι τὸ μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου σύστημα τοῦ ἐκλέγειν τὴν ἐορτάσιμον τοῦ Πάσχα ἡμέραν ἦτο ἐσφαλμένον καὶ προὔτεινεν ἄλλην ν μεθόδον, ἥτις θὰ ἐγένετο δεκτὴ, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο ὁ κληρὸς τὸν δεισιδαίμονα ὄχλον καὶ κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν μεθόδον τοῦ Γρηγοριανῆς μετερρυθμίσεως τὸ καλενδᾶριον μετὰ τριακόσια ἔτη Γρηγοριανὸς ὁ II'. Ἡ περὶ τῆς μεθόδου ταύτης πραγματεία τοῦ Γρηγοριανῆς σώζεται εἰσὶ μέγρι τοῦ νῦν, αἱ δὲ ἀστρονόμοι περὶ πολλοῦ ποιοῦνται αὐτήν». Σ. Μ.

διαρῆται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4, τὸ ἔτος εἶναι δίσεκτον. ἂν μὴ διαρῆται, εἶναι σύννητες. Οὕτω τὰ ἔτη 1700, 1800 καὶ 1900 εἶναι δίσεκτα ἐν τῷ ἰουλιανῷ ἡμερολογίῳ, σύννητα δὲ ἐν τῷ γρηγοριανῷ· τὸ ἔτος 2000 ἔσεται δίσεκτον παρ' ἀμφοτέροις.

Ἴδου ὁλόκληρος ἡ διαφορὰ τοῦ ἀρχαίου πρὸς τὸ νέον ἡμερολόγιον· ὑπολείπεται εἰσέτι μικρὰ τῆς διόρθωσις ἐκ δύο ἡμερῶν καὶ 10 ὥρων ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος 10,000 ἐτῶν, διόρθωσις, ἥτις τελεσθήσεται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀπογόνων.

Ὁ πάπας διέταξε λοιπὸν ἵνα ἡ ἐπιούσα τῆς 4 ὁκτωβρίου 1582 θεωρηθῆ ὡς ἡ 15η. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν διατελουσῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ρωμαίου ποντίφηκος, οὐδεὶς ἄλλος ἴθελε νὰ μεταβάλῃ τὴν κρατοῦσαν συνήθειαν. Προὔτιμυσαν νὰ μειώσιν ἐν ἀσυμφωνίᾳ μᾶλλον πρὸς τὴν φύσιν ἢ νὰ ἀποδεχθῶσιν παπικὴν ἀπόφασιν. Ἐπ' ἀπειρὸν δὲ θὰ ἀνάβαλωσι τὴν ἀποδοχὴν τῆς ἀποφάσεως ταύτης. Τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης ἀπεδέξατο τὴν μεταρρυθμίωσιν, ἐνῶ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἐχρῆτο τῇ συνθείᾳ εἰσέτι, οὕτω δὲ πολλὰ προέκυπτον ἐκ τούτου δυσχέρεια. Ἡ Ἀγγλία ἀπεφάσισε νὰ συμμορφωθῆ πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην μόνον τῷ 1752, τοῦτο δὲ ἀρκετὸν δυνάμεθα ὡς πρὸς αὐτὴν νὰ θεωρήσωμεν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς πείδημονος ἀντιφάσεως αὐτῆς εἰς ἀποδοχὴν τοῦ μετρικοῦ συστήματος καὶ τῆς μονάδος τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν—Ζῆθι Βρετανία!— Ὁπωδύποτε ὅμως ἦτο σχεδὸν ἀνατροπὴ ἢ τοιαῦτη παρὰ τοῖς Ἄγγλοις μεταβολή, διότι παρ' αὐτοῖς τὸ ἔτος ἤρχετο τότε τῇ 25 μαρτίου, ἐπρόκειτο δὲ ταυτοχρόνως νὰ ὁρισθῆ ἡ ἐναρξίς αὐτοῦ εἰς τὴν 1ην ἰανουαρίου καὶ νὰ ἀπαλειφθῶσιν οὐχὶ δέκα ἡμέραι, ἀλλὰ τρεῖς μῆνες! Νὰ γηράσῃ δὲ τις διὰ μιᾶς κατὰ τρεῖς μῆνας, εἶναι τῷ ὄντι φοβερόν! Αἱ ὥραιαι τοῦ Λονδίνου κυριαὶ ἀνέλαβον κατ' ἀρχὰς ὑπόκωφον πόλεμον κατὰ τοιαύτης προτάσεως, ὑποδιλοῦσαι ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνηται τὸ αὐτὸ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν· ἀφ' ἑτέρου οἱ ἐργάται, ἀπολλέσαντες ἐν τῷ μέρει κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν τοῦ ἔτους αὐτῶν τριμηνίαν, πραγματικὴν ἐπεδείξαντο ἀντίστασιν εἰς τὴν τοῦ καθεστῶτος τροποποιήσιν, τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἀνακρούσεως τοῦ νομοσχεδίου ὁ λαὸς κατεδίωκε τὸν λόρδον Τσεστερφίλδ ἐν ταῖς τοῖς πόλεως ὁδοῖς, φωνῶν: «Ἀπόδοτε ἡμῖν τοὺς τρεῖς ἡμῶν μῆνας!» Οὐδὲν ὅμως τὸ δυσάρεστον ἐπῆλθεν, ἡ δὲ γῆ ἐξηκολούθει στρεφόμενην.

Καὶ σήμερον ἐτι ἡ Ρωσία δὲν τολμᾷ νὰ θίξῃ τὸ ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, τὸ ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας καθιερωμένον· ἕστερεῖ λοιπὸν κατὰ 12 ἡμέρας ὡς πρὸς τὴν ἡλιακὴν ὄραν, ἐντὸς δ' ἑννέα ἐτῶν θὰ ὑστερῆ κατὰ 13, ἐκτὸς ἐὰν ὁ τσάρος Ἀλέξανδρος ὁ Β' ἐπιστήσῃ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ δι' ἐπιστημονικῆς μεταρρυθμίσεως, ἐπιβαλλομένης εἰς πεπολιτισμένον κόσμον¹. Τίς ὅμως δύναται νὰ γινώσκῃ ὅτι τοιαύ-

1) Ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐπιστημονικῆς μεταρρυθμίσεως, τότε μόνον ἔχει τὴν ἀποδιδμένην αὐτῇ ἀξίαν ὅσον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἐπανορθοῦται ὡς οἶόν τε ἢ πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἐπικρατοῦσα πλάνη· ἐν τούτοις ἢ παρὰ τῷ ὀρθοδόξῳ κόσμῳ εἰσαγωγῆ τοῦ γρηγοριανῶ ἡμερολογίου οὐδὲν τοιοῦτο θὰ ἐπήνεγκεν ἀποτελεσμα-

τη μεταρρυθμίσεως δὲν θὰ προῦκάλει σοβαρὰς δυσχερείας!

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερόν τι. Τὸ ἔτος δὲν ἔχει διάρκειαν ἀπολύτως σταθεράν, ἅτε ποικίλον κατὰ 38 δευτερόλεπτα περισσότερον ἢ καὶ ὀλιγώτερον τῆς μέσης αὐτοῦ διάρκειας. Βραδέως ἡλαττώθη ἀπὸ τῆς ἐναρξέως τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς. Ἐκατονταετῆς ἀνὴρ τῶν ἡμετέρων χρόνων ἔζησε πράγματι κατὰ 20 λεπτὰ ὀλιγώτερον ἢ ἑκατοντούτης ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς τοῦ οἴνου αὐτοκράτορος Χοάγκ-Τι. Ἡ βραχυτέρα διάρκεια τοῦ ἔτους ἔσται τῷ 7600, ὑστεροῦσα κατὰ 70 δευτερόλεπτα τοῦ ἔτους 3040 πρὸς τῆς ἡμετέρας χρονολογίας. . . .

Ἄλλὰ τοῦτο εἶναι ἀσήμαντον. Τὸ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ ὡς καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἄλλων ὄντων ἐνδιαφέρον εἶναι ἡ ἐνέργεια τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὅλου ἔτους, ἐνέργεια ἴλιαν πολλαπλῆ καὶ περιεργοτάτη. Ἐν μόνῃ τῇ Γαλλίᾳ γεννῶνται π. χ. 160 χιλ. παιδῶν ἐπὶ πλεον τὸν μῆστιον ἢ οἱ κατὰ ἰούνιον γεννώμενοι. . . .

Μὴ ἀποπλανηθῶμεν ὅμως εἰς τὰς φυσιολογικὰς φάσεις τῶν μηνῶν καὶ ἡμερῶν, περατώσωμεν δὲ τὰ περὶ ἡμερολογίου γραφόμενα ταῦτα, ἐπευχόμενοι τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις μακρὰν σειράν ἐτῶν, ἀξίαν τοῦ ἀρίστου τῶν κόσμων. Ὁ πλανήτης, ὃν κατοικοῦμεν, δὲν φέρει κἄπως χαρακτῆρα, οἷον ἡμεῖς ἀναγκάζομεν αὐτὸν νὰ φέρῃ:

CAMILLE FLAMMARION

(Κατὰ μετάφρασιν Γ. Κ. Α.).

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ὅτε τὴν 8)20 δεπτεμβρίου 1519 ὁ ἀτρόμητος Μαγγελάνος ἐγκατέλιπε τὸν ἐν Ἰσπανίᾳ λιμένα τοῦ San Lucar, ῥιπτόμενος εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀγνώστου, ὁ στόλος αὐτοῦ ἀπετελεῖτο ἐκ 5 πλοίων, μικρῶν καὶ σαθρῶν, ἅτινα οὐδὲ πρὸς ἀκτοπλοῖαν ἴσως θὰ ἐχρησιμοποιοῦντο σήμερον· τούτων τὸ ἐν, ἐφ' οὗ ἐπέδαινε αὐτὸς ὁ Μαγγελάνος, καλούμενον Trinidad, εἶχε χωρητικότητα 130 τόννων· ἕτερον, καλούμενον San Antonio, εἶχε τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ χωρητικότητα· δύο, φέροντα τὰ ὀνόματα Vittoria καὶ Concepcion, εἶχον χωρητικότητας ἀνὰ 80 τόννων· τελευταῖον δὲ, τὸ San tiago, εἶχε χωρητικότητα 60 μόνον τόννων. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἔφερον ἀνὰ 3 ἢ 4 ἰστούς καὶ εἶχον ὀλικὸν πλήρωμα 260 ἀνδρῶν. Οὐδόλως ἄπορον ὄθεν, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὸν μάλιστα, ἐὰν ὁ εἰς τῶν πλοιαρχῶν τῆς ἐκδρομῆς, ὁ Σεβαστιανὸς del Cano (3 ἔτη καὶ 14 ἡμέρας βραδύτερον) ἐπανῆλθε συμπληρώσας τὸν περι-

τὸ μόνον ὅπερ θὰ κατωρθοῦτο θὰ ἴτο ἢ κατὰ μέγα μέρος μὲν, μερικῆ ὅμως πάντοτε οὐχὶ δὲ πλήρη διόρθωσις ἐσφαλμένης χρονολογίας, διότι ἂν τὸ ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον κατὰ 12 ἡμέρας τανῦν ὑστερεῖ καὶ τὸ γρηγοριανὸν ἐπίσης σφέλλεται κατὰ 2, ὡς γνωστὸν. ἡμέρας ἢ τοῦ ἡμερολογίου λοιπὸν μεταρρυθμίσεως θὰ ἐπετυγχάνετο μόνον διὰ κοινῆς ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐναρξέως. (Ἴδε καὶ Νεολόγου Ἐβδομαδιαίαν Ἐπιθεώρησιν. Τόμος Α' σελ. 246—247) Σ. Μ.

πλουν τῆς γῆς εἰς San-Lucar, ἔστω καὶ μετὰ τοῦ ἐνὸς τῶν πλοίων καὶ 17 μόνον ἀνδρῶν !

Σήμερον ὁ περίπλους τῆς γῆς, ἀληθῶς οὐχὶ κατὰ μῆκος τοῦ ἰσημερινοῦ, δυνατόν νὰ γίνῃ ἀνευ πολλῆς χρονοτριβῆς, ἐντὸς 73 ἢ 74 ἡμερῶν κατ' ἐκλογὴν, καὶ διὰ θαλάσσης μετρίας, 3100 μόνον φράγκων. Πρὸς τοῦτο ἀπευθύνεται τις εἰς τὴν Ἑταιρίαν Canadian Pacific Railway, τὴν ἄλλως καλουμένην Ἑταιρίαν τῶν Καναδικῶν σιδηροδρόμων τοῦ Εἰρηνικοῦ ἢ συντομώτερον C. P. R., σχεδὸν δὲ ἀποκλειστικῶς διὰ τῶν γραμμῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀτμοπλοίων τῆς Ἑταιρίας Peninsular and Oriental ἢ συντομώτερον P. and O., δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὸν περίπλου τῆς γῆς ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω σημειωθέντος χρονικοῦ διαστήματος.

Τὸ δρομολόγιον τοῦ περιπλου ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἐν Λίβερπουλ ἐπιβαίνομεν ἐνὸς τῶν ὑπηρετούντων τὴν γραμμὴν τοῦ Καναδᾶ πελωρίων ὑπερωκεανείων ἀτμοπλοίων τῆς Allan line καὶ μετὰ πλοῦν 7 1/2 ἡμερῶν ἀφικνούμεθα εἰς Québec, ἀφού διελθόμεν τὸν πορθμὸν τῆς Belle-Isle (μεταξὺ Labrador καὶ Νέας Γῆς)· ἐξακολουθοῦμεν τὸν πλοῦν ἡμῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Λαυρεντίῳ (Saint-Laurent) καὶ μετὰ 140 ναυτικά μίλλια (τῶν 1852 μ.) προσεγγίζομεν εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς Montréal. Ἐκεῖ ἐπιβαίνομεν τῶν ἀμαξῶν τῆς C. P. R. καὶ ἐντὸς 5 1/2 ἡμερῶν διατρέχομεν μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος, ἀγνώστου τοῖς εὐρωπαϊκοῖς σιδηροδρομοῖς, τὴν μεγάλην σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Canadian Pacific, ἐφ' ἣ δικαίως ἐναδρύνονται οἱ Ἄγγλοι, σταθμεύσαντες ἐν Ottawa (εἰς ἀπόστασιν 120 μιλ. ἀπὸ τῆς Montréal), εἶτα ἐν Port-Arthur (ἐπὶ τῆς Ἀνωτέρας λίμνης—lac Supérieur), ἐν Winnipeg (ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Manitoba), ἀριθμούσῃ 30 000 κατοίκους — ἐνῶ τῷ 1871 ὑπῆρχεν ἐκεῖ μόνον εἰς πύργος — καὶ τελευταῖον ἀπτόμεθα τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἐν Westminster (ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Κολλομβίᾳ), καὶ εἰσερχόμεθα εἰς Vancouver, ἥτις ἔσται τὸ τελευταῖον ὄριον τοῦ διὰ ξηρᾶς τμήματος τοῦ ἡμετέρου δρόμου. Ἐκεῖθεν ἐπιβαίνομεν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἀτμὸν ἀναμένοντος τὴν ἀφιξίν τῆς ἀμαξοστοιχίας ἀτμοπλοίου τῆς C. P. R., ἥτις κατεσκευάσθη, πρὸς ἐξυπηρετήσιν τῆς γραμμῆς Κίνας καὶ Ἰαπωνίας, τρία μεγάλα ἀτμόπλοια, δι' ὧν συνεχίζεται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ γραμμὴ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα δύναται ν' ἀναπτύξωσι ταχύτητα 17 1/2 κόμβων· εἶνε δὲ χαλύδδινα μετὰ διπλῶν ἐλικῶν· ἔχουσι χωρητικότητα 7 500 τόννων, μῆκος 139 μ., πλάτος 15,5 μ., καὶ φέρουσι μηχανὴν δυνάμεως 10 000 ἵππων. Οὐδὲν ἐλλεῖπει ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τὴν ἐποψίν τῆς ἐσωτερικῆς διασκευῆς: φωτισμὸς ἠλεκτρικὸς, θέρμανσις δι' ἀτμοῦ, ἐν ταῖς ψυχραῖς χώραις, μεγάλα ῥιπίδια (pankas) κινούμενα διὰ τοῦ ἠλεκτρομοῦ, ἐν ταῖς θερμαῖς χώραις, κτλ.

Ἐντὸς 10 ἡμερῶν μετὰ προσέγγισιν εἰς Victoria (πόλιν τῆς νήσου Vancouver) ἀφικνούμεθα εἰς τὴν Yokohama (ἐν Ἰαπωνίᾳ), μετὰ 3 δὲ ἔτι ἡμέρας καταπλέομεν εἰς Shang-Hai (ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Σινικῇ), ὅθεν, μετὰ πλοῦν 4 ἔτι ἡμερῶν, ἀγκυροδολοῦμεν εἰς Hong-Kong (ἐν τῇ Μεσομυθρινῇ Σινικῇ). Ἐνταῦθα ἐγκαταλείποντες τὸ ἀτμόπλοιον τῆς C. P. R., ἐπιβαζόμεθα ἀτμοπλοίου τῆς P. and O. καὶ ἐπιστρέφου-

μεν εἰς Εὐρώπην διὰ τῆς Singapore (ἐπὶ τῆς κερσόνηδου τῆς Μαλάκας), Colombo (ἐπὶ τῆς νήσου Κεϋλάνης), Aden, Σουέζ καὶ Ἀγγλίας, διανύσαντες: ἀπὸ Λίβερπουλ εἰς Montréal, 2 799 μιλ.: ἀπὸ Montréal εἰς Vancouver, 2 535· ἀπὸ Vancouver εἰς Yokohama, 4 283· ἀπὸ Yokohama εἰς Shang-Hai, 1047· ἀπὸ Shang-Hai εἰς Hong-Kong, 810· ἀπὸ Hong-Kong εἰς Colombo, 3 096· ἀπὸ Colombo εἰς Port-Said, 3 488· καὶ ἀπὸ Port-Said εἰς Λονδίνον, 3 215, ἥτοι ἐν συνόλῳ 21 273 ναυτικά μίλλια ἐντὸς 74 ἡμερῶν.¹

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Ἡ μεγίστη γνωστὴ ἀστρονομικὴ διόπτρα εἶνε ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τοῦ ὄρους Ἀμιλτων, ἐν Ἀμερικῇ, ἔχουσα διάμετρον 92 ἑκατοστόμετρον. Μετὰ ταύτην, ἡ τοῦ ἐν Meudon ἀνεγειρομένου Ἀστεροσκοπείου, ἧς ἡ διάμετρος ἔσται 83 ἐκίτμ. ἡ δὲ ἐστιακὴ ἀπόστασις 17 μ. Ταύτη ἔπεται ἡ τοῦ ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ τοῦ Bichoffsheim ἀνεγειρομένου Ἀστεροσκοπείου, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῆς Pulhova, ὧν ἑκατέρω ἔχει διάμετρον 76 ἐκίτμ. Εἶτα ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῆς Βιέννης, ἔχουσα διάμετρον 68 ἐκίτμ., αἱ τῶν δύο ἰδιωτικῶν Ἀστεροσκοπείων τοῦ κ. Marck Counick, ἐν Σικάγῳ, ἔχουσι διόπτραν 66 ἐκίτμ. διαμέτρου, ἡ τοῦ κ. Nawal, ἐν Galeshed (παρὰ τὴν Newcastle) ἔχει διάμετρον 63,5 ἐκίτμ., καὶ ἡ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, ἧτις ἔχει διάμετρον 60 ἐκίτμ.

Τὰ δὲ μέγιστα τηλεσκοπία τῆς Ἀγγλίας εἶνε: τὸ τοῦ λόρδου Rosse, οἷς τινος τὸ κάτοπτρον ἔχει διάμετρον 183 ἐκίτμ., καὶ τὸ τοῦ κ. Gownmon, οἷς τινος ἡ διάμετρος ἀνέρχεται εἰς 122 ἐκίτμ., καὶ ἐπομένως εἶνε τοῦ αὐτοῦ μεγέθους τοῦ τῆς Μελβούρνης καὶ τοῦ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, ὅπερ ἔχει διάμετρον 120 ἐκίτμ.

Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Σικάγου, τῷ νεωτέρῳ τῶν ὑπαρχόντων Πανεπιστημίων, ἡ διδασκαλία γίνεται μετ' ἐκτάκτου θαψιλείας καὶ εὐρύτητος. Οὕτω τὸ γεωλογικὸν τμήμα περιλαμβάνει ἐπὶ καθηγητὰς καὶ δύο ὄρηγηγας, ὧν ἕκαστος θὰ διδάξῃ εἰδικὸν τῆς γεωλογίας κλάδον. Ἐν τῇ ὑπὸ ταούτους ὄρους γινομένη διδασκαλίᾳ, φυσικὸν εἶνε ὅτι ἅπαντες οἱ κλάδοι ἐπίσης ἐν ἐκτάξει καὶ ἐπιτυχῶς ἀναπτύσσονται, ἀποφεύγεται δὲ ἡ τοῦ ἐνὸς τῶν κλάδων τούτων, χάριν τῆς ἀσυμμέτρου τοῦ ἑτέρου ἀναπτύξεως, γινομένης ἕνεκα τῶν προσωπικῶν τοῦ καθηγητοῦ προτιμήσεων, ἀτελεῖς ἀνάπτυξις.

Τὸ μῆκος τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆνης σφαίρας σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἠΰξησεν ἐσχάτως σημαντικῶς. Ἐνῶ τῷ 1884 ὑπῆρχον σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ μῆκους 468 800 χμ., ἀνῆλθον αὐταὶ τῷ 1888 εἰς 641 781, ἥτοι ἐντὸς τετραετίας παρουσιάσθη αὕξησις 73 0/0 περίπου. Τῶν χμ. τούτων τὰ 214 252 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, τὰ 374 015 εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ τὰ λοιπὰ, ἀνερχόμενα εἰς 53 514 χμ., ἀνήκουσιν εἰς τὰς τρεῖς λοιπὰς ἡπείρους, ἔξ ὧ

1) Δύναται τις νὰ κερδίσῃ μίαν ἡμέραν, ἐὰν μεταβῇ ἐκ Λίβερπουλῆς ἢ ἐκ Queenstown (ἐν Ἰρλανδίᾳ) εἰς Νέαν Ἰόρκην, ἐκεῖθεν δὲ σιδηροδρομικῶς εἰς Montréal.

ἔπεται ὅτι τὸ μῆκος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς μὲν Εὐρώπης ἀντιστοιχεῖ πρὸς 33,3 0/0, τὸ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τῆς Ἀμερικῆς πρὸς 58,3 0/0, τὸ δὲ τῶν λοιπῶν τριῶν ἡπειρῶν ἀνέρχεται μόλις εἰς τὰ 8,4 0/0 τοῦ ὅλου μῆκους τῶν ἐπὶ τῆς γῆνης ἐπιφανείας σιδηροδρομικῶν γραμμῶν.

Ὁ δὲ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν Εὐρώπῃ ὑφισταμένων ἀτμαμαζῶν ἀνέρχεται εἰς 61000 περίπου, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς χώραις εἰς 43000. Ἡ Ἀγγλία ἔχει 50 ἀτμαμάζας δι' ἑκάστην ἑκατοντάδα χμ. σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἡ Βελγικὴ σχεδὸν ἰσαριθμους, ἡ Γερμανία 33, ἡ Γαλλία 29, ἡ Ρωσία 25, ἡ Αὐστρία 20, ἡ Ἰταλία 18, αἱ Ἰνδίαι 14 καὶ αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι 12.

Τὸ δὲ ὀλικὸν ποσὸν τῶν δαπανηθέντων εἰς κατασκευὴν τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐκτιμᾶται ἴσον πρὸς 151 800 ἑκατομμ. φρ. Τούτων ἀναλογοῦσιν εἰς τὴν Εὐρώπην 75 δισεκατομμύρια (49,4 0/0 τῆς ὀλικῆς δαπάνης περίπου). ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι ἡ κατὰ χμ. δαπάνη ἀνέρχεται εἰς 360000 φρ., ἐνῶ ἐν ταῖς λοιπαῖς χώραις ἡ κατὰ χμ. δαπάνη ἀνέρχεται μόνον εἰς 186750 φρ. κατὰ μέσον ὄρον.

Οἱ ἀπὸ τοῦ ἔαρος τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐπιδραμόντες τὴν μεσημβρινοδυτικὴν Ῥωσίαν πολυπληθεῖς ἀρουραῖοι, ὑφ' ὧν ἐπαισθητῶς ἐβλάβησαν αἱ συγκομιδαί, φαίνονται ἔσχατως ὀλοσχερῶς ἐξαφανισθέντες, μὴ ἐγκαταλιπόντες ὡς μνημεῖα τῆς διαβάσεως αὐτῶν ἢ τὰς πολυαριθμούς ὄπας, ἃς διώρουζαν ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ τοῖς κήποις.

Εὐχρηθῶμεν τὴν αὐτὴν νὰ ἔχῃσι τύχην καὶ οἱ ἐπαπειλοῦντες τὴν γεωργίαν ἐν Ἑλλάδι ἀρουραῖοι.

Θρυλλεῖται ὅτι σκέψις γίνεται περὶ συγκροτήσεως παγκοσμίου Ἐκθέσεως ἐν Λονδίῳ τῷ 1895. Πολλὰ μέλη τοῦ Κοινωβουλίου συνελθόντα ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ δεκεμβρίου, προσέθησαν εἰς ἐκλογὴν ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισθείσης νὰ ἐξασφαλίσῃ τῇ ἐπιχειρήσει τὴν συνδρομὴν τῆς κυβερνήσεως, τῶν ἐμπορικῶν ἐπιμελητηρίων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

Οἱ ἐπισκεφθησόμενοι τὴν Ἐκθεσιν τοῦ Σικάγου, κατὰ τὰ ἐκεῖθεν ἀγγελλλόμενα, θὰ δυνήθωσι νὰ χρησιμοποιήσωσιν ἀμάζας κινουμένας διὰ τοῦ ἤλεκτρισμοῦ 3000 τοιαῦται ἀμαζαὶ θὰ τεθῶσιν εἰς τὴν διαθέσιν τοῦ δημοσίου. Ἐκάστη τούτων θὰ ἔχη θέσεις διὰ δύο πρόσωπα, ἐπὶ πλεόν δὲ τὴν τοῦ ὀδηγοῦ, ὅστις συνάμα θὰ εἶνε καὶ ξεναγός· θὰ φέρωσιν ἠλεκτρικὸν κινήτηρα δυνάμεως 1/2 ἵππου ἀτμοῦ, κείμενον ὑπὸ τὴν ἔδραν καὶ δυνάμενον νὰ κινήσῃ ταύτας μετὰ ταχύτητος 5 χμ. τὴν ὥραν. Τὸ ὀλικὸν δὲ βῆρος ἐκάστης τούτων, συμπεριλαμβανομένου τοῦ βάρους τῶν 3 ἐπιβατῶν, δὲν θὰ υπερβαίῃ τὰ 450 μέχρι 500 χγ., ἐνοικιασθήσονται δὲ ἀντὶ 1 δολλαρίου (5 φρ.) τὴν ὥραν.

Πρὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως περίπου μηνὸς ὁ κ. P. D. Armour ἔδωκεν τῇ πόλει τοῦ Σικάγου 7 500 000 φρ., ὑπὸ μορφὴν οἰκοδομήματος, ὅπερ θὰ φέρῃ τὸ ὄνομα Armour Institute, καὶ ὅπερ ὁ ἰδρυτὴς φρονεῖ ὅτι θὰ εἶνε ἡ ἀνωτάτη τῶν ἐν Ἀμερικῇ σχολῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν. Πρὸς συντήρησιν δὲ τοῦ ἰδρύματος τούτου ὁ κ. Armour προσέθηκεν ἕτερα 7 ἑκατομμύρια

φρ. Ἡδὴ δὲ τὸ νέον ἴδρυμα πλουτίζεται ταχέως διὰ βιβλίων καὶ ὀργάνων, ἀνυπερθέτως δὲ τὸν προσελθὲν σептέμβριον θὰ ἀνοίξῃ τὰς πύλας αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητάς.

Ἀπεβίωσεν ἔσχατως ὁ καθηγητὴς καὶ ἰατρός κ. Harpy, θεωρούμενος ὡς ὁ ἰδρυτὴς τῆς γαλλικῆς δερματολογίας.

Ὁ κ. H. Moulin, ἐξετάζων τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τῆς ἐντάσεως τῆς βρομετρικῆς πιέσεως πρὸς τὴν ὑψίστην καὶ ταπεινοτάτην θερμοκρασίαν ἐν χειμῶνι, καταλήγει, ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ὑπ' αὐτοῦ γενομένων ἐν Poitiers μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων, εἰς συμπεράσματα ἕν τισι διαφέροντα τῶν σημειωθέντων ἐν τῇ «Ἐβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει» τῆς 31 ἰανουαρίου. (1)

Κατ' αὐτὸν, αἱ ἐν Poitiers γενομέναι παρατηρήσεις ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, παρέσχον αὐτῷ τὰ ἐξῆς πορίσματα, ἀναφορικῶς τοῦλάχιστον πρὸς τὴν δυτικὴν Γαλλίαν.

α) ὅτι αἱ ταπεινοτάται θερμοκρασίαι συμβαίνουσιν συνθῶς μετὰ θύελλαν, κατὰ τὰς βαρομετρικὰς ἐξάρσεις.

β) ὅτι αἱ ταπεινοτάται θερμοκρασίαι συμβαίνουσιν συνήθως ἐν καιρῷ νηνεμίας καὶ ὀμίχλης, μετὰ βαρομέτρου ὑπερψωμένου, ἀλλ' ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ αὐτοῦ, ἡ δευτέρα κυρίως πρότασις δὲν ἀντιστρέφεται, ἤτοι ὅτι ἡ ὑπερβολὴ τῆς βαρομετρικῆς πιέσεως δὲν συνεπάγεται ἀναγκαιῶς ἀσυνήθη τῆς θερμοκρασίας ταπεινώσιν.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—ΘΕΑΤΡΑ ΛΙΤΑΛΙΑΣ.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐν Παρισίῳ τὰ κυριώτατα μὲν τῶν διδασθέντων νέων ἔργων κατ' αὐτὰς ἦσαν ὁ Πρῶτος σὺζυγος τῆς Γαλλίας (le Premier mari de France), εἰδυλλιακὴ κωμῳδία (vaudeville) εἰς πράξεις τρεῖς, ὑπὸ τοῦ κ. Albin Valabrègue, διδασθεῖσα ἐν τοῖς Variétés, καὶ ἡ Φλιπότη (Flipote), κωμῳδία εἰς τρεῖς πράξεις τοῦ γνωστοῦ κριτικοῦ τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων» Jules Lemaitre, ἐν τῷ Vaudeville, ἐπανελήθησαν δὲ ἐκ τοῦ κλασικοῦ δραματολογίου, ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ, ὁ Φιλάργυρος (Avare) καὶ αἱ Σοφαὶ γυναικεῖς (Fammes savantes), ἐξακολουθοῦσι δὲ ἐπαναλαμβάνονενα τὰ Par le Glaive τοῦ Richerpin καὶ τὸ Un père prodigue τοῦ Δουμά. Τὸν Ἀρπαγον (Harpagon) ἐν τῷ Avare ὑπεκρίνατο Coquelin ὁ νεώτερος κατὰ νέαν ὁλως διάπλασιν, καθ' ἣν, ὡς οὗτος νομίζει, ἀποδίδεται πιστῶς ὁ τοῦ ἀθανάτου κωμωδοποιοῦ φιλάργυρος, οὗ ἡ φυσιογνωμία διεστράφη καὶ μετεβλήθη κατὰ τὰς διαφόρους ἐρμηνείας, ἃς ἐποιήσαντο ἐκάστοτε οἱ διάφοροι μεγάλοι ὑποκριταὶ ἀπὸ τοῦ Μολιέρου.

Ὡς εἶπομεν, ἐν τοῖς κατ' αὐτάς διδασθεῖσιν ἔργοις ἐν Παρισίῳ κατατάσσεται καὶ ἡ Φλιπότη τοῦ Lemaitre, ἥτις πρόσωπα ἔχει περὶ ἢ ἡ υπόθεσις αὐτῆς στρέφεται τῶν ὑποκριτῶν τοῦ θεάτρου. Ἡ Flipote,

(1) Ἐν ἀριθμ. 15, σελ. 293, στήλῃ 2φ.

τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον, ἐστὶ ὀρφανή, ἥτις σπουδάσασα ἐν τῷ Ῥωδαίῳ ἐγένετο ὑποκριτρια. Ὁ Lemaître ὁμιλῶν περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐξάγει ἐξ αὐτοῦ ἐν ἄλλοις καὶ τάδε· ὅτι δυνατὸν ὑποκριτὴς τις, ὅστις μέχρι τινὸς οὐδὲν ἢ ἀνόητος ἦν, νὰ καταστῇ ἐν μιᾷ ἐσπέρῳ μέγας ὑποκριτὴς (comédien), ἀποδοτέον δὲ τοῦτο εἰς τὰς φυσικὰς αὐτοῦ γελοιότητας, καὶ ὅτι ἡ τοῦ επαγγέλματος κενοδοξία, ἐστὶ κατὰ τὰ ἐννέα δέκατα ἰσχυροτέρα παρὰ τῷ ὑποκριτῇ πάντων τῶν ἄλλων αἰσθημάτων, μὴ ἐξαιρουμένου τοῦ ἔρωτος, καὶ τοῦ ἔρωτος ἐτι τοῦ καλοῦ. Ἀλλὰ ἐπὶ τῆς κωμωδίας ταύτης θὰ ἐπανέλθωμεν, καθότι προὔκλήθησαν ἐξ αὐτῆς πολλὰ ζητήματα καὶ ἰδια περὶ τῶν ὑποκριτριῶν, ἕνεκα τῶν διατυπωμένων διὰ τοῦ ἔργου τοῦ ἀντιζήλου τοῦ Sargey γυναιῶν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδιδάχθη κατ' αὐτὰς κωμωδία τριπρακτος τοῦ γνωστοῦ μυθιστοριογράφου καὶ Κρητικοῦ τοῦ θεάτρου George Moore ἐπιγραφομένη *The strike at Arlingford*, ἧς τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ἐστὶ εἶδος νεωτέρου Ἀμλέτου. Ἀφορμὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ ἔργου εἶνε στοιχίημα συμφωνηθὲν μετὰ τοῦ George-R Sims..., εἰπόντος ὅτι ὁ Moore δὲν δύναται νὰ συντάξῃ ἔργον πρὸς διδασκαλίαν ἐν τῷ θεάτρῳ καθ' ὅς προεδεῦει ἀρχὰς καὶ ὅτι ἐν ἐναντία περιπτώσει ὑποχρεοῦται ν' ἀποτίσῃ 2500 φράγκα τῷ Moore. Οὗτος λοιπὸν προκλήθητις προβαίνει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς κωμωδίας, ἥτις καὶ ἀναδιβάσκειται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, κρίνεται ὡς ἐξαιρετος, ἐπιτυγχάνει, προσελκύει κόσμον, ὁ δὲ Moore λαμβάνει τὰς 2500 φρ. καὶ χαίρει ἀποδείξας ὅτι οὐ μόνον λέγει ἀλλὰ καὶ πράττει.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Προσεχῶς ἀφικνεῖται ἐνταῦθα, διδάξων ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἡμετέρου θεάτρου Βέρδη, ὁ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅτε ἐδίδαξεν ἐν τῷ ἀποτεφρωθέντι Νέῳ Γαλλικῷ Θεάτρῳ, γνωστὸς ἀοιδὸς κ. Dereims. Ὁ δεξιὸς οὗτος καλλιτέχνης, ὁ ἐπὶ ὑποκριτικῇ ἰδίᾳ τέχνῃ διακρινόμενος, ποιήσεται ἑναρξιν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ τῇ 9 μαρτίου διὰ τοῦ *Songe d'une nuit d'été*.

— Ἀπὸ μηνὸς περίπου δίδωσι παραστάσεις ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὀμοιοῖας (Concordia) καθ' ἐκάστην θιάσος ἰταλικὸς μελοδραματίων. Ὁ θιάσος οὗτος ἐξετέλεσε μέχρι τοῦ νῦν ἰταλικά καὶ γαλλικά μελοδραμάτια, μετ' ἐπιτυχίας, ἰδίᾳ τὰ πρῶτα, διευθύνεται δὲ ὑπὸ τοῦ δοκίμου ὑποκριτοῦ κ. Stravolo. Ἐπιφυλασσόμεθα νὰ γράψωμεν πλεονα περὶ τοῦ θιάσου τούτου ἐν ἐπομένῃ Ἐπιθεωρήσει.

— Ὡς καὶ ἄλλοτε ἐρρήθη ἐνταῦθα, ἡ Γαλλικὴ-Κωμωδία εὐραχίζει τῶν κυριωτάτων γάλλων δραματοποιῶν, κλασικῶν τε καὶ ρομαντικῶν, τὰς ἀμφιτηρίδας τῆς γεννήσεως αὐτῶν, διδάσκουσα κατ' αὐτὰς ἔργα αὐτῶν. Οὕτω ἐπὶ τῇ 91 ἀμφιτηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ Βίκτωρος Hugo, ἀγομένη τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, 1/26 φεβρουαρίου, ἐδιδάχθη ὑπὸ τοῦ ἐξόχου τραγικοῦ Mounet Sully ἐν ἡμερῶν μὲν ὁ *Hernani*, τὴν ἐσπέραν δὲ ὁ *Ruy Blas*. Ἐπὶ τῆς ἀμφιτηρίδος ταύτης θὰ ἐπανέλθωμεν.

— Ὁ γλυκὺς ποιητὴς τῆς διδασκομένης ἐτι Γ ρ ι ζ ε λ ἰ δ ο ς Armand Silvestre ἔδωκε νέον ἔργον τῇ Γαλλικῇ-Κωμωδίᾳ, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν Σ α π φ ὦ (Sapho), ὅπερ

δὲ διδασκῆται τῇ 6 μαρτίου (ν. χ.) σὺν τῷ ἔργῳ τοῦ Guy de Maupassan *la Paix du ménage*, οὗ τὴν ἀνάγνωσιν πρὸς τοὺς ὑποκριτὰς τοῦ ἐπιφανοῦς θεάτρου ἐποιήσατο αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος Δουμάς υἱός.

— Ὁ Adolphe Aderer διελέξατο ἐπὶ ὦραν πρὸς τὸν Victorian Sardou, οὗτινος νέον ἔργον διδασκῆται προσεχῶς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μεγάλου-Θεάτρου (Grand-Théâtre) τῶν Παρισίων. Ὁ ποιητὴς τῆς *Patrie* ἐξέθηκεν αὐτῷ τὴν ἀφορμὴν τῆς συντάξεως τοῦ νέου τούτου ἔργου, ὅπερ ἐπιγράφεται *Mademoiselle Sans-Gêne*, ἥτις ἐγένετο ἔργον τι ὅπερ προὔτιθετο νὰ συντάξῃ ἕτερος δραματοποιός, ὁ Moreau. Ἡ *Mademoiselle Sans-Gêne*, ἐγένετο χάριν τῆς διαπρεποῦς ὑποκριτρίδας κυρίας Réjane, αὐτῆς ταύτης, ἥτις παίζει νῦν τὴν *Α υ σ ι σ τ ρ ά τ ῆ ν* ἐν τῷ αὐτῷ θεάτρῳ. Κατὰ τὴν δήλωσιν δὲ τοῦ Sardou τὸ ἔργον πιθανῶς διδασκῆται ἐντὸς τοῦ μαρτίου, ἀλλὰ τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Réjane, ἐφ' ᾧ καὶ πιθανὸν ν' ἀναβληθῇ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ εἰς τὸν προσεχῆ ὀκτώβριον.

Ὁμιλῶν δὲ ὁ Sardou περὶ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ διδασκομένου ἔργου αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι συνεπλήρωσε τοῦτο ἐν Νέᾳ Ἰόρκῃ τὴν ἑκατοστὴν αὐτοῦ παράστασιν, σπανιώτατον πρᾶγμα, ὡς ἔγραψαν αὐτῷ ἐκεῖθεν. Μετὰ ταῦτα διδασκῆται ἐν Σικάγῳ, ἐν Βοστώνῃ κλ. Ἐν Γαλλίᾳ τὸ ἔργον ἀναδιβάσει ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὁ διευθυντὴς τοῦ Vaudeville κ. Albert Carré. Προσεχῶς δὲ ἐκτελεσθήσεται ἐν τῷ Μελοδραματί (Opéra) ἡ *Patrie* τοῦ Sardou, μετὰ τινων μεταρρυθμίσεων κατ' ἀπαίτησιν αὐτοῦ.

— Ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμωδίᾳ γίνονται αἱ δοκιμαίαι τῶν *Effrontés* τοῦ Émile Augier καὶ τῆς *Reine Juana* τοῦ Parodi, περὶ ἧς ἐγένετο τοσοῦτος λόγος ἕνεκα τῆς ἐκφρασθεῖσης, ὡς ἐγράψαμεν, ἐπιθυμίας ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ὅπως τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ὑποδυθῇ κατ' ἐξαιρέσιν ἡ Σάρρα, ἐπιθυμίας μὴ πραγματοποιηθείσης.

— Ἡ *Cavalleria Rusticana* παρέσχε καὶ ἑτέραν ἀφορμὴν ὅπως ἄρτι γένηται λόγος περὶ αὐτῆς. Ἐρρήθη πολλάκις ὅτι τὸ κείμενόν ἐλήφθη ἐκ τινος διηγήματος τοῦ Verga. Τοῦτο ἐγένετο ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ρηθέντος μυθιστοριογράφου, ἐφ' ᾧ καὶ ἰδὼν οὗτος τὴν τοῦ ἔργου παγκόσμιον ἐπιτυχίαν προσῆλθε καὶ ἐζήτησε τὰ δικαιώματα συγγραφέως. Μὴ παραχωρηθέντων ὁμοῦ αὐτῷ τούτων, ὁ Verga ἐκίνησεν ἀγωγὴν καὶ μετὰ πάσας τὰς δικαστικὰς διατυπώσεις τὸ δικαστήριον ἀπεράνη ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ κατὰ τοῦ μελοποιῦ καὶ τοῦ ἐκδότου, κτήτορος τοῦ ἔργου Ἄρτι τῇ με-

προκαταβολικῶς,	60 000 φρ.
κατὰ τὸ τέλος ἰουνίου 1893,	10 000 »
κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκεμβρίου 1893,	10 000 »
ἐπὶ ἐννέα δὲ ἔτη ἀνά	7 000 »

Τὸ ὅλον 143 000 φρ. Ἴδου διήγημα ὅπερ ἐπληρώθη καλῶς.

— Καθὰ ἀναγράφεται, τὸ πολὺκροτον καὶ παγκόσμιον ἔργον τοῦ Georges Ohnet *Maitre de Forges*, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν προτέραις Ἐπιθεωρήσεσιν ἡμῶν ἐξ ἀφορμῆς τῆς

διδασκαλίας αὐτοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ Βέρδη ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ θιάσου. μετατρέπεται εἰς μελοδράμα (opéra). Τὸ κείμενον (livret) ἐγράφη ὑπὸ τῆς κ. Franchi Martini, τὸ δὲ μέλος ἐγένετο ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς κ. Ettore Martini. Τὰ κυριώτατα πρόσωπα, Derblay καὶ Claire, ἀνετέθησαν τοῖς διακεκριμένοις καλλιτέχναις κ. Stagno καὶ κυρίῳ Belincioni.

— Ἀρκουτως ζῶνται ζητήσεις ἐγένοντο ἄρτι ἐν Λονδίῳ περὶ τῶν γαλλικῶν μελοδραματίων. Συγγραφεῖς, διευθυνταί, ἐφημερίδογροφῶν προσῆλθον κομίζοντες τὴν ἑαυτῶν γνώμην. Ἐκ τούτων ὁ κ. Goote διεκήρυξεν ὅτι τὰ γαλλικὰ ἔργα δέονται διηθησεως (filtrage) πρὸ τῆς παρουσίας αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ δημοσίου καὶ ὅτι καὶ ἡ μουσικὴ ἐπίσης πρέπει νὰ τροποποιῆται. Τὰς μεταβολὰς ταύτας ἄλλως τε προθύμως ἀποδέχονται, κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, οἱ ξένοι. Ἄλθῳς! οἷόν ν' ἀποδέχονται ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐμποδίσωσιν.

Οἱ κ.κ. Horwood καὶ Crew ἦσαν ὀριστικώτεροι ἔτι. Ἐν τινι ἐπιστολῇ, δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τῆς Era, διακηρύττουσι τὰ μέγιστα λογικὸν καὶ τακτικὸν τὸ ἀγγλικὸν σύστημα. Πᾶς ὅστις ἠγόρασεν ἔργον τι σὺν τοῖς δικαιώμασι τοῦ συγγραφέως, εἶπον, ἐστὶν ἀπόλυτος κύριος νὰ πράξῃ περὶ τοῦ ἔργου τούτου ὅτι αὐτῷ δοκεῖ καλόν. Κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ μεταρρυθμίσαι καὶ μεταβαλεῖν αὐτὸ κατ' ἀρέσκειαν ὅπως εὐαρεστήσῃ τοῖς πελάταις αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἐάν κρίνῃ ὠφέλιμον δύναται νὰ ἀφαιρήσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἔργου. Τοιαῦτα περίπου ἐγράφησαν περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ συγγραφέως καὶ τοῦ μελοποιῦ, ἐξ ὧν φαιροῦται ὅτι οἱ Ἄγγλοι περὶ αὐτῶν σκεπτόμενοι εἰς οὐδὲν λογιζονται τὰ τοῦ ἄλλου δίκαια καὶ τὴν πνευματικὴν ιδιοκτησίαν. Τὰ συμφέροντα αὐτῶν καὶ μόνον τὰ συμφέροντα πάντοτε καὶ ἐν πᾶσιν ὑπ' ὄψει ἔχουσιν.

— Ἐν τινι ἐφημερίδι τοῦ Κομβούργου, ἐπιγραφομένη Tageblatt, ἀνωνόμως ἐδημοσιεύετο μουσικὴ κρίσις ἐν πάσῃ ἀφορμῇ κατὰ τῆς ὀρχήστρας τοῦ δουκικοῦ Θεάτρου. Ἡ καταφορά ἀπέβη τοσοῦτο δριμεῖα, ὥστε ἐγένετο ἀνάγκη ἀνακρίσεως, ἐξ ἧς ἀπεδείχθη ὅτι ὁ καταφερόμενος κατὰ τῆς ὀρχήστρας οὐδεὶς ἄλλος ἢν ἢ αὐτὸς ὁ διευθυντὴς αὐτῆς. Διαιτί; ἄγνωστοι. Ὡς εἰκὸς ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ.

— Οὐ πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἐπιφανὴς ὑποκριτρίξ, ἄλλοτε πολλῆ; ἐπιτυχίας σχολῆς, ἡ Augustine Brohan. Αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὴν Γαλλικὴν-Κωμωδίαν τῷ 1841, ὑποκριναμένη τὸ πρόσωπον τῆς Dorine ἐν τῷ Tartuff, εἶτα ἕτερα ὑποδυομένη πρόσωπα ἐθαυμάζετο καὶ ἐνεκωμιάζετο. Συζευθεῖσα ἄνδρα ἕξω τοῦ θεάτρου, ἀπεσύρθη αὐτοῦ, ἔρχε δ' ὕστερον τὸ ἀτύχημα νὰ πάθῃ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ Brohan ἐγένετο καὶ δραματικὴ συγγραφεῦς, ἀνάλυσιν δὲ τῶν δραματικῶν αὐτῆς ἔργων ἐδημοσίευσεν ὁ Figaro. Τῆς Γαλλίας οὔσης χωρὶς ἐν ἧ' ἡ τέχνη τιμᾶται, ἔθθα ὁ μὲν ὑποκριτὴς πρὸ παντὸς γινώσκει ἑαυτὸν καὶ σέβεται ἑαυτὸν, ἡ δὲ κοινωνία ἀποκαλεῖ αὐτὸν καλλιτέχνην (artiste), ἀποδίδουσα αὐτῷ, καθὼ καὶ ὁ W. F. Hegel (Ποιητικῇ) λέγει πᾶσαν τιμὴν καλλιτεχνικῆς τάσεως (vocation artistique) διότι, «τὸ εἶναι τινα ὑποκριτὴν κατὰ τὰς ἐνεστώσας ἡμῶν ιδέας οὐκ ἔστιν ὄνειδος ἠθικόν, οὐδ' αἰσχος πρὸ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν».

πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν μετ' ἐγκωμίων τὸν θάνατον αὐτῆς. Ὁ δὲ Sarcey, οὐτινος ἡ Augustine ἐγένετο φίλη, ἴδιον ἐδημοσίευσεν ἄρθρον ἐν τῷ «Χρόνῳ», ἐν ᾧ ἐξετίθει τὰ προσόντα αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ τὴν εὐφροσύνην αὐτῆς, ἔσπενδε δὲ δάκρυ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτῆς.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Αἱ περὶ τοῦ ζητήματος τῶν συμμαχιῶν συζητήσεις μὲγα διεδραμάτισαν κατὰ τὴν λήξασαν ἐβδομάδα πρόσωπον καὶ καθ' ἐκάστην σχεδὸν σύμπας ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος δημοσιεύει μακρὰ ἄρθρα περὶ τῶν παρασκευαζομένων πολιτικῶν συνδυασμῶν. Ἀναζητοῦντες τὰ αἰτία τῆς τοιαύτης τοῦ τύπου πολιτικῆς ἀνευρίσκομεν ἐν ταῖς ἐπικειμέναις συνεντεύξεσι τοῦ γερμανοῦ μονάρχου ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῶν γάμων τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους τῆς Ἰταλίας, ἐν τῷ εἰς Ἑλλάδα καθόδῳ τῆς Α. Μ. τοῦ Γουλιέλμου μετὰ τοῦ συμμάχου αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τῆς εἰς τὴν δημοσίαν ναυτιλίαν παραδόσεως τῆς Κορινθιακῆς διώρυχος καὶ ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ κ. Ἰουλίου Φερρῦ ὡς προέδρου τῆς γαλλικῆς γερουσίας. Ἀπὸ τῆς ἐν Κρονστάδῃ συναδελφώσεως Γάλλων καὶ Ρώσων τοὺς ἐν Βερολίῳ καὶ ταῖς λοιπαῖς συμμαχίαις πρωτευούσαις οὐκ εἶα καθεῦθεν τὸ τρόπαιον τοῦ ναυάρχου Ζερβαί, ὑφ' ὃν διετέλει ἢ εἰς τὸν εἰρημένον ρωσικὸν λιμένα καταπλεύσασα γαλλικὴ μοῖρα, καὶ πάντοτε σχεδὸν λόγος γίνεται περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐνισχύσεως τῶν ὑφισταμένων δεσμῶν. Ἰδίᾳ οἱ ἐν τῇ γερμανικῇ πρωτευούσῃ φαίνονται ἀνθροχούντες, καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἐξηγεῖ τὸ ὅτι πᾶς περὶ συμμαχίας λόγος ἐκ Βερολίνου τὴν ἀρχὴν ἔχει. Ἀδυνατοῦντες οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον νὰ καθησυχάσωσι τὴν ἑαυτῶν συνειδησὶν περὶ τοῦ μέλλοντος καὶ νὰ ἐξεύρωσι μέσον πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν Γάλλων, ὧν ἡ χαίνουσα πλῆθῃ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λοθαρηγίας μοιραίως ἐπουλωθήσεται μόνον μετὰ νέαν ἀφαίμαξιν, ὡς τοῦτο τεκμηριοῦται ἐκ τῶν σαφῶν λόγων τοῦ κ. Καπριόδη, ἀποκρούσαντος πᾶσαν περὶ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων διαιτησίαν, ἐπεὶ οὐκ ἔχουσι συμφέρον νὰ ἐνισχύσωσι τοὺς μετὰ τῶν συμμαχῶν δεσμούς, συνάμα δὲ καὶ νὰ κρατύνωσιν αὐτοὺς διὰ τῆς εἰς τὸ ἄρμα τῆς τριπλῆς συμμαχίας προσχωρήσεως καὶ ἄλλων παραγόντων. Τὸ πρῶτον τούτων τοσοῦτω μᾶλλον ἐπάναγκες κρίνουσιν, ὅσῳ ἐν ταῖς περὶ στρατοῦ συζητήσεσι οὐκὶ εὐάρεστος πολλῶς γίνεται λόγος περὶ τῶν στρατῶν τῶν συμμαχῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἰταλίας, ἥτις ὅτε μὲν κρίνεται ἀπαράσκευος, ὅτε δὲ ὡς ἔχουσα στρατὸν ἐλαττωματικὸν καὶ δεόμενον μείζονος μερίμνης, περὶ τὴν ἀνοργάνωσιν αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς νεωτέρας πολεμικῆς τέχνης τοιοῦτοι ὑπαινιγμοὶ καὶ ἐσχάτως ἔτι ἐγένοντο, μάτην δὲ μετὰ πολλῆς δεξιότητος ἐπειράθησαν οἱ ὑπουργοὶ τοῦ βασιλέως Οἰμβέρτου νὰ καθησυχάσωσι τὰ τα-

ραχθέντα πνεύματα τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ νὰ διαπιστώσωσιν ὅτι αἱ τῶν γερμανῶν ὑπουργῶν δηλώσεις οὐδὲν τὸ προσδλωτικὸν εἶχον· οἱ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ἄδρια, σφόδρα δυσαρεστηθέντες, οὐ βούλονται παρακληθῆναι ὅτι οὐδὲν κατὰ τοῦ ἔθνικοῦ στρατοῦ ἐλέχθη, καὶ ἐντεῦθεν ὁ γινόμενος πάταγος ἐν τῷ τύπῳ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὅστις, διαπιστῶν τὰ κατὰ τὴν ἐν Ρώμῃ ἐντύπωσιν τῶν ἐν Βερολίνῳ λεχθέντων, γίνεται συνάμα καὶ ἐρμηνεύς τῶν κατὰ τῆς τριπλῆς συμμαχίας αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ, κεντουμένων νῦν καὶ ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων, ὅσοι ἐκράτουναν ἄλλοτε τοὺς μετὰ τῶν δύο αὐτοκρατοριῶν δεσμούς τοῦ βασιλείου ἐπὶ βλάβῃ τῶν ζωτικῶν τούτων συμφερόντων. Κατὰ τὰς διαδιδόμενας φήμας οἱ ὑπὸ τὸν ἐφιάλτην τῆς μεγαλομανίας διατελοῦντες καὶ τὰ βλέμματα ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὀρίπτοντες μετέβαλλον φρόνημα ἐν τῇ τέως διεθεῖ αὐτῶν πολιτικῇ καὶ, ἐμμέσως ἀποκρηύττοντες τὰς ἄχρι τοῦδε πολιτικὰς αὐτῶν ἀρχάς, πειρῶνται νὰ σαγηνεύσωσιν τὴν κοινὴν γνώμην διὰ ἀμφιρόπων τινῶν δηλώσεων, ὧν τὸ συμπέρασμα δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τοῦ ἀποσπάσαι τὸ βασιλεῖον ἀπὸ τῶν νῦν συμμαχικῶν δεσμῶν καὶ καθοδηγῆσαι αὐτὸ εἰς τὴν ὁδὸν εἰ μὴ τῆς πρὸς τὴν Γαλλίαν προδεγγήσεως, τοῦλάχιστον τῆς οὐδετερότητος.

Ταῦτα ὑπ' ὅσιν ἔχοντες οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἰθύνοντες ἀγωνίζονται νὰ προλάβωσι τὰ τεκταινόμενα ὑπὸ τῶν ἀγομένων οὐχὶ ἐκ τοῦ αἰσθηματος ἀγνῆς φιλοπατρίας ἀλλ' ἐκ τοῦ πόθου τοῦ καταλαβεῖν αὐτὴν τὴν ἀρχὴν· εὐθετον ἐπομένως ἐθεώρησαν νὰ ἐπωφεληθῶσι τὴν εικοσιπενταετηρίδα τῶν γάμων τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου καὶ διὰ νέας πρὸς τοῦτον συνεντεύξεως τοῦ Γουλιέλμου νὰ πείσωσι τὸν Ἰταλικὸν λαὸν περὶ τῆς πρὸς τὴν χώραν αὐτοῦ ἀφοσιώσεως τοῦ ἰσχυροῦ τῆς Γερμανίας μονάρχου καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ὑπνυκῶν· ἀλλ' ἀνεπαρκεῖς κρίνοντες πάντοτε τὰς ἐαυτῶν δυνάμεις, πειρῶνται νὰ προσελκύσωσιν εἰς τὴν τροχίαν τῆς ἐαυτῶν πολιτικῆς καὶ τοὺς μικροτέρους ἔτι λαοὺς, ὅσοι μεθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀδυναμίαν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς οὐχὶ μικρὸν συμβάλλονται εἰς τὰ σχέδια τούτων δυνάμει τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως· ἐντεῦθεν ἡ περιβαλοῦσα πολιτικὴ σημασία τὴν εἰς Ἑλλάδα πιθανολογουμένην καθόδον τοῦ γερμανοῦ μονάρχου ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τῆς κορινθιακῆς διώρυχος, ἡ παρασχοῦσα ἀφορμὴν εἰς διαφόρους εἰκασίας καὶ μάλιστα ἐπὶ τῇ φήμῃ, καθ' ἣν τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον συνοδεύει ὁ σύμμαχος καισαροδοσιαεὺς. Ἄλλ' οἱ τοιαῦτα φρονοῦντες μεγάλως σφάλλονται, ὡς οὐχὶ ὀρθῶς σκέπτονται καὶ οἱ πιστεύοντες ὅτι ἢ εἰς πρόεδρον τῆς Γερουσίας προαγωγὴ τοῦ κ. Ἰουλίου Φερρῦ, ἀνακτωμένου οὕτω τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐπιρροήν, προσιωνίζεται μεταβολὴν ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῶν εὐρωπαϊκῶν συνδυασμῶν καὶ προσέγγισιν τῆς Γαλλίας πρὸς τὴν Γερμανίαν. Ἐν τῇ ἐνεστώσῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει οὔτε ἡ Ἑλλάς νὰ δεσμεύσῃ τὴν ἐαυτῆς ἐλευθερίαν δύναται καὶ κρείσσονα ἡγεῖται τὴν καιροσκοπικὴν πολιτικὴν, οὔτε ἡ Γαλλία νὰ προσεγγίσῃ τῇ Γερμανίᾳ. Τὰ διασταματιζόμενα ἀποδεικνύουσιν ὅλως τὸ ἐναντίον, αἱ δὲ τῆς Ρωσίας μάλιστα πρὸς τὴν μεγάλην ἐν Εὐρώπῃ Δημοκρατίαν φιλοφρονήσεις καὶ ταύτης

πρὸς ἐκείνην ἀνατρέπουσιν ἄρδην τὴν πιθανότητα ἐξασθενείσεως τῶν γαλλορωσσικῶν δεσμῶν ἐπ' ὠφελεία τῶν πρὸς τὴν Γερμανίαν σχέσεων τῆς Γαλλίας. Ἡ μὲν Γαλλία ἀφατον ἀπὸ τοῦδε αἰσθάνεται χαρὰν ὑπὸ τῷ ἐπικειμένῳ εἰς γαλλικὸν λιμένα κατὰπλο μοίρας τοῦ ρωσσικοῦ στόλου κατὰ τὴν εἰς Ἀμερικὴν μετάβασιν ἐπὶ τῇ ἐν Σικάγῳ παγκοσμίῳ ἐκθέσει καὶ οἱ σπουδαιότεροι τῶν λιμένων ἐκείνης ἀναθαιλλῶνται ἐν τῇ ἐκθειάσει τῶν ἐαυτῶν θεληγῆτρων ὅπως πείσωσι τὴν ἀναμενομένην νέμφην, ὃ δ' αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας παρίσταται μετὰ τῆς αὐτοκρατείας καὶ τῶν λοιπῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας μελῶν εἰς τοὺς διδομένους παρὰ τῷ ἐν τῇ αὐτῇ αὐτοῦ πρεσβευτῇ τῆς Γαλλίας. Ἀνυπόστατα ἐπιμένοντες νὰ λογισθῶσι δύνανται τὰ διαδιδόμενα περὶ ἐνισχύσεως τῶν ὑπαρχόντων συμμαχικῶν δεσμῶν, καὶ μάτην οἱ δουλεύοντες τῇ τριπλῇ συμμαχίᾳ πειρῶνται νὰ καθισχύασωσι τοὺς οἰκείους λαοὺς, βλέποντας παγιομένην τὴν γαλλορωσσικὴν συμφωνίαν καὶ ὑποσκελίζουσαν τὴν ἰσχὴν καὶ τὴν ἐπιρροὴν τῶν τριῶν συμμάχων.

ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ἐσωτερικῶν ἐν ταῖς διαφόροις τῆς Εὐρώπης χώραις γεγονότων ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία φαίνονται ἐπισπόμεναι τὴν κυριώτεραν προσοχίαν τῆς κοινῆς γνώμης. Ἐν τῇ πρώτῃ τούτων τὸ ἰρλανδικὸν ζήτημα κρατεῖ ἐν μεγάλῃ ἀγωνίᾳ τὸ ἀγγλικὸν δημόσιον, ὅπερ, παρὰ τὴν συζητήσιν ἐτέρον νομοσχεδίων, ὡς τοῦ τιθέντος τέρμα εἰς τὴν μέχρι τοῦδε διέπουσαν τάξιν τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς διορισμοὺς ἐν τῇ ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Οὐαλλίας καὶ τοῦ ἀποτελοῦντος ἀφετηρίαν τοῦ χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, μόνον περὶ Ἰρλανδίας σκέπτεται καὶ ἀνησυχεῖ σφόδρα περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἐκείθεν τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου νήσου. Βεβαίως, ὡς ἔχει ἡ ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ κατάστασις νῦν, ὃ κ. Γλάδστον δύναται νὰ ἐλπίζῃ ἐπὶ τῇ ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου αὐτοῦ· ἀλλ' ἔξω τῆς Οὐετ-μινστέρης πολλὰ τεκταινεται καὶ πρὸς τῷ παρνελλικῷ κόμματι, τῷ διαμαρτυρομένῳ κατὰ τοῦ νομοσχεδίου, προστίθεται ἡ σφοδροτάτη καταφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Οὐλστέρης, οἵτινες, ἀνέκαθεν πολέμοι διατελοῦντες πρὸς τοὺς λοιποὺς τῆς χώρας αὐτῶν κατοίκους ἕνεκα τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν, ἀλλεπάλληλα διοργανοῦσι συλλαλητήρια κατὰ τῆς ἰρλανδικῆς αὐτονομίας καὶ μετὰ πολλῶν ὁμοφρόνων τοῦ Βελφάστ, ζητοῦσι δι' ἀναφορῶν πρὸς τὸν Γλάδστονα τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ περὶ ἰρλανδικῆς αὐτονομίας νομοσχεδίου καὶ τὴν πρόληψιν οὕτω τοῦ κινδύνου ἀποσπάσεως τῆς ἐαυτῶν πατρίδος ἀπὸ τῆς λοιπῆς Ἀγγλίας. Τὸ ζήτημα προσλαμβάνει ὄντως οὐ μικρὸν σοβαρότητα καὶ οὐδεμίαν σχεδὸν ἀμφιβολίαν ὑπάρχει περὶ σφοδροτάτων συζητήσεων κατὰ τὴν δευτέραν ἀνάγνωσιν τοῦ νομοσχεδίου.

Ἐν Γαλλίᾳ τὴν προσοχὴν ἐπισπάται μετὰ τὴν ἐξομάλισιν τῆς πρὸς τὴν Ἑλβετίαν διαφωνίας ἐπὶ τοῖς ἐναντίον τῆς Δημοκρατίας ὑπαινιγμοῖς ἐν Βασιλείᾳ κατὰ τὰς ἀπόκρεως, ἡ ἐκλογὴ τοῦ νέου προέδρου τῆς Γερουσίας, ἡ ὄντως ἱκανοποιουσα τὸν ἄνδρα ἐπὶ τῇ κατ' αὐτοῦ δεινῇ καταφορᾷ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Τὸ γεγονός οὐ μόνον ὑπὸ ἐξωτερικὴν ἐποψὴν ἐνασκει ἐπιρροήν, ὡς ἀνωτέρω ὑποδεικνύεται συνεπείᾳ

τῆς ἐναντίον αὐτοῦ κατηγορίας ἐπὶ φιλογερμανισμῷ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐσωτερικὴν εἶναι σπουδαιότητα, ὡς εἰκάζεται ἐκ τῶν διαδιδόμενων περὶ ὑποψηφιότητος τοῦ Ἰουλίου Φερρὺ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ἀνωτάτου ἀρχοντος τῆς δημοκρατίας. Καὶ ναὶ μὲν τοῦτο δὲν φαίνεται ἀληθές, διότι οἱ τῆς συνελεύσεως ταύτης πρόεδροι δὲν ἀνεδείχθησαν πάντοτε πρόεδροι τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ εἰρημένου ἀνδρός, ἀποτελοῦσα δεινὴν πρόκλησιν πρὸς τοὺς ριζοσπαστικούς, οἵτινες οὐδέποτε ὑπῆρξαν φίλοι τῶν καιροσκοπικῶν, προσιωνίζετο συνδαύλισιν καὶ αὐθις τοῦ ἀμοιβαίου κομματικοῦ μίσους καὶ ἐπανάλυσιν τῶν σφοδρῶν ἀντεγκλήσεων κατὰ τοῦ κ. Φερρὺ, τῶν ἐκτοξευθεισῶν ἐν τῷ ζητήματι τοῦ Τογκίνου καὶ ἐπενεγκουσῶν τὴν πτώσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πρωθυπουργικῆς ἔδρας μετὰ τὴν ἐν Λαγξὸν συμφορὰν τῶν Γάλλων.

Ἐν Γερμανίᾳ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα καὶ τὸ ἀγροτικὸν ἐξακολουθοῦσι παρουσιάζοντα πολλὴν τὴν ὑποδαιότητα. Παρὰ τὰς ἐναντίον τῶν μελετωμένων στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων μομφὰς τῶν ὑπεραλλεπίων οἱ σύμβουλοι τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου ἐμμένουσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἰδέας, καὶ αὐτὸς δ' οὗτος ὁ αὐτοκράτωρ ἀπανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐξεφάρσθη ὑπὲρ τοῦ νομοσχεδίου, κατὰ δὲ τὴν παρὰ τῷ κ. Βαίτιχερ ἐφεσπερίδα, συνδιαλεξάμενος πρὸς πολλοὺς τῶν παρευρεθέντων, ἐλάλησε περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τοῦ ἡγέτου τοῦ συντηρητικοῦ κόμματος βαρώνου Μαντάιφελ τὴν υποστήριξιν τῆς διετοῦς θητείας πρὸς ματαίωσιν τῶν σχεδίων τῶν πολιμίων καὶ ἰδίᾳ τοῦ Βένιξεν. Τὸ ἀγροτικὸν δὲ κίνημα, καίπερ στάσιμον διατελοῦν, οὐχὶ μικρὸν ἀνθισχεῖ τοὺς ἐν Βερολίῳ, συνεπείᾳ τῶν παρεμβαλλομένων προσκομμάτων ἐν τῷ ζητήματι τῶν πρὸς τὴν Ρωσίαν ἐμπορικῶν διαπραγματεύσεων, μετὰ μόχθου δὲ οἱ τὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν διευθύνοντες ἀγωνίζονται νὰ πείσωσι τοὺς διαμαρτυρομένους περὶ τοῦ ὅτι οὐδεμιὰς φεισθήσονται θυσίας πρὸς περιφρούρησιν τῶν συμφερόντων τῆς γερμανικῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας.

Οἱ ἐν Αὐστρίᾳ ἔχουσι τὸ οικονομικὸν ζήτημα τῆς νομοματικῆς διαφορᾶς καὶ τὸ τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅπερ προκαλεῖ ἰκανὰς συζητήσεις καὶ ἀναγκάζει τὴν κυβέρνησιν νὰ ζητῆ δωδεκατημόρια. Συνάμα οἱ ἐν Βιέννῃ εἶχον καὶ τὴν βῆθιν ἐπετηρίδα τῶν γενεθλίων τοῦ πρωθυπουργοῦ κόμητος Τάαφφε, καθ' ἣν ἐξεδηλώθησαν ἐμφανέστερον τὰ φυλετικὰ πάθη καὶ ἔνια τῶν ὀργάνων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀνασκευάζοντα τὰ τῆς συμπολιτεύσεως, ὡς ὑποστηρίζαντα ὅτι κατὰ τὸ τεσσαρακονταετὲς διάστημα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ὁ κ. Τάαφφε πολλοὺς ἦρατο θριάμβους, παρατηροῦσιν ὅτι οὐχὶ ὀλίγας ἐποτίσθη πικρίας ὁ πολιτικὸς οὗτος ἀνὴρ, καθ' ὃν ἐξεμάνθησαν πολλακίς τὰ εἰρημένα πάθη.

Οἱ ἐν Ρωσίᾳ πρὸς διαφόρους ἐσωτερικαῖς μεταρρυθμίσεις περὶ πλείστον ποιοῦνται καὶ τὴν ἐν Ἀσίᾳ θέσιν αὐτῶν ἐπὶ τῆ ἐνισχύσει τῆς ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Ἀφρικῇ θέσεως τῆς Ἀγγλίας διὰ τῆς εἰς τὰ ἐκεῖ παράλια ἀποστολῆς τῆς ἐν Βεγγάλῃ, μοίρας, ἴδια ἐνισχύουσι τὰς παρὰ τῇ Ἀφγανίᾳ φρουράς,

τοῦθ' ὅπερ κέκτηται ἰκανὴν πολιτικὴν σπουδαιότητα ἕνεκα τῶν καθ' ἕκαστον θέρος διαδραματιζομένων ἐν τῇ μέσῃ Ρωσίᾳ καὶ τῶν ἐπικειμένων διαπραγματεύσεων πρὸς διαρρυθμίσιν τῶν μεθορίων τοῦ Παμειρου. Φαίνεται ὅτι τὸ ξίφος τοῦ Βρόννου βαρύνει ἐπὶ τῆς πλάστιγγος καὶ σήμερον.

Ἐκ τῶν μικροτέρων κρατῶν ἡ Ἑλλάς, ἐπιψηφισθέντος ἡδὴ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐν τῇ βουλῇ, ἔχει τὸ δάνειον, ὅπερ εὔρηται ἐν ἀγαθῷ σμείῳ, τὸ Βέλγιον τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ συντάγματος, ἡ Πορτογαλία τὸ νέον αὐτῆς ὑπουργεῖον, ὅπερ ἀγωνίζεται νὰ βελτιώσῃ τὰ οικονομικά, καίτοι τὴν μέριμναν αὐτοῦ ἐπισπᾶται καὶ τὸ ζήτημα τοῦ ἐνισχύσαι τὰς βάσεις τοῦ κρατοῦντος συστήματος, ἡ Σερβία τὸ ζήτημα τῆς συνδιαλλαγῆς Μιλάνου καὶ Ναθαλίας, οὐ ἐπιλαμβάνεται μετὰ μικρὸν ἡ σερβικὴ Ἱερὰ Σύνοδος, τὰ Σκανδιναυικὰ κράτη τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀντιπροσωπείας καὶ τέλος ἡ ἡμετέρα αὐτοκρατορία τὴν σήμερον ἀγομένην ἐπετηρίδα τῶν γεννεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Τὸ ζήτημα τῶν νήσων Χαουαίη μέγαν προκαλεῖ ἔτι πάταγον ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ὅπου τὰ πολιτικὰ κίματα μετὰ μερίμνης διαπυθάνονται ὁποῖον τὸ μέλλον τῶν νήσων τούτων. Πολλοὶ ἠλπίζον ὅτι ἡ κυβέρνησις Οὐασιγκτῶνος ἤθελε τύχει τῆς ὀριστικῆς προσαρτήσεως, ἀλλ' ἡ γερουσία ἀνθίσταται καὶ κατὰ τινὰς εἰδήσεις ἐκ τῆς εἰρημένης πρωτευσούσης ἀπώλετο πᾶσα ἐλπίς περὶ ἐπικυρώσεως τῆς σχετικῆς προσωρινῆς συμβάσεως.

— Ἐν Μαδρίτῃ πολὺς γίνεται λόγος περὶ τῶν πρὸς τὴν Πορτογαλίαν ἐμπορικῶν συνθηκῶν, κατὰ τινὰς δὲ εἰδήσεις ἡ κυβέρνησις τοῦ μικροῦ βασιλέως προτίθεται νὰ συνάψῃ ὅσον οὕτω διαπραγματεύσεις πρὸς συνομολογίαν καταλλήλου συνθήκης.

— Ἐν Μιρόκω τὰ πράγματα δὲν βαίνουσι τοσοῦτο καλῶς καίτοι πολλοὶ τῶν ταραξιῶν συλλαμβάνονται καὶ τιωροῦνται δεόντως, ἡ δὲ κυβέρνησις πᾶσαν καταβάλλει μέριμναν πρὸς ἐπάνοδον τῆς πλήρους τάξεως.

— Ἐν Ρώμῃ Λέων ὁ ΙΓ' ἐξακολουθεῖ δεχόμενος τὰς πρεσβείας τῶν διαφόρων τῆς Εὐρώπης μοναρχῶν, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσι τῷ Πάπᾳ ἐπὶ τῇ Ἰωβουλαίῳ αὐτοῦ. Ἀξιοσημείωτοι ἰδίᾳ, εἶναι ἡ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ γενομένη δεξίωσις, καθ' ἣν Λέων ὁ ΙΓ', ἐκθειάσας τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα τῆς Α. Μ. καὶ ἐξάρας τὰς εἰς τὴν μοναρχίαν διὰ τῆς θρησκείας ἀποδοθείσας ὑπηρεσίας, ἀπήγγειλε προσλαλίαν, ἥτις κέκληται μεγάλῃν νὰ ἐμποιήσῃ ἐντύπωσιν ἀπανταχοῦ μὲν ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν Ρώμῃ.

ΦΥΡΔΗΝ ΜΙΓΔΗΝ.

Ἐν Aix-La Chapelle οἰκεῖ γηραιὸς τις συλλογεὺς ὀνόματι Oscar Werckenbeck, ὅστις κατήρτισεν εἶδος μουσείου ἐφημεριδῶν. Πᾶν ὅτι τύποις ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῷ κόσμῳ σύμπαντι περιληφθήσεται ἐν τῷ μουσείῳ τούτῳ.

Ἀπὸ τοῦ 1885 δὲ συνεπλήρωσε πλείους τῶν 10,000 τοιούτων συλλογῶν, περιλαμβανουσῶν ἔντυπα εἰς τριακοντάδα γλωσσῶν. Εὑρῆνται ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ παντὸς εἶδους περιεργότητων· εὑρῆνται ἐν αὐτῇ ἡμερησίδες σινικαί, ἰαπωνικαί καὶ ἔτι ἡμερησίδες τῶν Ἑσκιμῶν ἐπιγραφομένην Atuagag dliutia. Ἡ μεγαλειτέρα ἡμερησίς, ἣτις ὑπῆρξεν ἔφερον ἐπιγραφὴν Illuminated quadruple Constellation. Τὸ σχῆμα αὐτῆς ἦν εὐρέος σφαιριστηρίου. Δημοσιευθεῖσα τῷ 1859 εἰς 28000 ἀντίτυπα ὄρισται, ὅπως ἄπαξ . . . τοῦ αἰῶνος ἐκδίδωται! Τοιαύτη ἦν τοῖς ἀρχαίοις ἢ θέλησις τοῦ πρωτοτύπου ἰδρυτοῦ αὐτῆς· ἄγνωστον ἂν οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐσεβάσθησαν αὐτὴν καὶ ἐκτελῶσι.

Ἡ μεγίστη τῶν ἡμερησίδων ἐστὶν ἡ Nacion τοῦ Ρου-Ἰανέιρου, ἔχουσα 11 καὶ 65 μῆχος, ἡ μικροτέρα ἐστὶν El Telegramma τοῦ Μεξικοῦ, ἣτις ἔχει μόνον 11 ἑκατ. μῆχος, ὅπερ ὅμως εἰς οὐδὲν παρακαλῶσι αὐτὴν νὰ ἔχῃ καλὰς πληροφορίας, νὰ δημοσιεῖ τηλεγραφήματα πανταχόθεν κτλ.

— Τῇ 3—4 (15—16) ἐπιόντος ἀπριλίου γενήσεται ὀλικὴ ἔκλειψις τοῦ ἡλίου, ἣτις οὐ μόνον ἡ διαρκεστέρα ἐστὶ τοῦ αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ ἔσται ἡ τελευταία δυναμένη ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι· νὰ αὐξήσῃ τὰς ἡμετέρας περὶ τοῦ ἡλίου γνώσεις. Ἐνεκα τούτου ὁ ἐπιστημονικὸς καὶ ἰδίᾳ ὁ ἀστρονομικὸς κόσμος μεγίστην ἀποδίδοσιν σημασίαν, προετοιμάζεται σπουδαίως νὰ ποιήσῃται μελέτας, παρατηρήσεις δ' αὐτῆς γενήσονται ὑπὸ διαφόρων ἀποστολῶν ἐν Χιλιῇ, Βρασιλίᾳ καὶ Ἀφρικῇ. Ἀλλὰ λεπτομερείας περὶ τῆς σημαντικῆς ταύτης ἐκλείψεως παρεῖμι ἡμῖν πάντως ὁ μετ' ἀκριβείας τὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν παρακολουθῶν καὶ ταύτην μετ' ἐπιμελείας τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Νεολόγου Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως» ἀνακοινούμενος φιλιτατος συνεργάτης κ. Ἡλίας Γ. Βαλσαμάκης, ὅστις, πεποῖθαμεν, δὲν θ' ἀρνηθῇ ἀποδεῖξασθαι τὰς ἡμετέρας εὐχαριστίας, ἐφ' οἷς μετὰ μόχθου προφρονῶς πράττει ὑπὲρ τοῦ περιοδικοῦ τοῦδε συγγράμματος.

— Τὸ 12ον γερμανικὸν συνέδριον τῆς ἐσωτερικῆς ἰατρικῆς γενήσεται ἐν Wisbaden ἀπὸ τῆς 12—15 προσεχούσας ἀπριλίου (ν. χ.).

Ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάζει αὐτοῦ ἀνεγράφησαν δύο θέματα·

1ον Ἡ χολέρα·

2ον Αἱ τραυματικαὶ νευροπάθειαι.

— Κατὰ τὸ Πάσχα οἱ ἑταῖροι τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλανθρωπικῆς θὰ ἔλθωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

— Ἀγνωοῦμεν εἰς τί ἔπαισεν ἡ Σοφοκλέους Ἀντιγόνη, ἣτις μετὰ τόσα βίαια ἐπέπρωτο κατακερματισμένη νὰ διδαχθῇ ἐν τῇ κλεινῇ πόλει τῆς Παλλάδος, ἐν ἣ τοσοῦτον ἐνδύξως ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ὀδυσσεύως Ἀνδρούτσου τοῦ κ. Ἀντωνιάδου καὶ τινος Ἀψε—Σβύσε. Πλείων σεβασμὸς πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἀριστουργήματα, πλείων φιλοκαλία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι!

— Ἐξεδόθη ὡς τόμος τῆς βιβλιοθήκης τῆς νεωτέρας ἱστορίας (Bibliothèque d'histoire Contemporaine) σύγγραμμα ὑπὸ Victor Bérard (Paris 1893, 8ον σελ. V + 352, περὶ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν καὶ λαῶν πραγματευόμενον.

— Σύγγραμμα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα ἀναφερό-

μενον ἐν ἄλλοις ἐξεδόθη ἄρτι ὑπὸ Heinrich Dietrich Müller ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Historisch-mythologische Untersuchungen, Vandenhœck et Ruprech, 1892.

— Κατὰ τὰς ἄρτι δημοσιευθείσας ὑπὸ τῶν ἀμερικανικῶν ἡμερησίδων πληροφορίας, ἃς ὁ κ. D. Bellet συνέλεξε καὶ ἀνεκοινώσατο τῇ ἑταιρείᾳ τῆς Γεωγραφίας ἐν Παρισίοις, ἡ τρίτη ἑκατονταετηρὶς τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ἐωρτάσθη ἐν Λονδίῳ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Κατὰ τὸ 1788 ὁ Elhanan Winchester, καταγόμενος ἐκ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀνέλαθε τὴν διοργάνωσιν ἑορτῆς πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρὶδος τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Νέου Κόσμου. Τῇ 12 ὁκτωβρίου τοῦ 1792, ἐν συνελεύσει 20,000 περίπου ἀτόμων ἐποιήσατο λόγον ἐπερὶ τοῦ Κολόμβου καὶ τῶν ἀνακαλύψεων αὐτοῦ. Ὁ ρήτωρ θέμα εἶχε κυρίως τὴν μέλλουσαν ἀνάπτυξιν καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἀμερικῆς, ἐξήνεγκε δὲ πολλὰς προφητείας, πραγματωθείσας κατὰ τὸν ἤδη λήγοντα αἰῶνα καθ' ὃν ἐορτάζεται ἡ τετάρτη ἑκατονταετηρὶς τοῦ μεγάλου γεγονότος. Ὁ ρήτωρ ἐπευφημήθη τότε. Ὁ Winchester ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας κατὰ τὸ 1794 καὶ ἀπέβησε κατὰ τὸ 1797 ἐν Hartford.

— Ἐν τῇ συνεδίᾳ τῆς Ἀσιατικῆς Ἑταιρείας τῶν Παρισίων τῆς 11 φεβρουαρίου (ν. χ.) ὁ κ. Darmesteter ἐποιήσατο ἀνάγνωσμα ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ὑπαρξίν στοιχείου νεοπλατωνικοῦ ἐν τῇ Ἀβέστα. Ἡ Avesta παρουσιάζει, κατ' αὐτόν, τὴν θεωρίαν τῶν πλατωνικῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἀναφέρονται παρὰ Λόγγω, ἃς αὕτη ἔχει παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ. Ἡ Avesta οὐδαμῶς ἐστίν, ὡς φρονεῖται, μνημεῖον ἀρίας καταγωγῆς. ἐστὶν ἔργον ἐκλεκτικῶν συντεθέν μετὰ τὴν κατὰ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ θεολόγων γινωσκόντων τὸν Πλάτωνα καὶ τὴν Βίβλον. Αὕτη ἐστὶ τὸ πρῶτον μνημεῖον τοῦ γνωστικισμοῦ. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδίᾳ ὁ κ. Charencey ὑπέβαλε σκέψεις αὐτοῦ περὶ τῆς ἀσιατικῆς καταγωγῆς τοῦ ἰδίου ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ γνωστὸς ἑλληνιστὴς A. Croiset μετὰ τοῦ J. Petitjean ἐξέδωκεν Ἑλληνικὴν Γραμματικὴν (Grammaire Grecque. Hachette 1892, εἰς 8ον VIII, 603 σελ.). Ἡ «Μεγάλη Γραμματικὴ» αὕτη, ἣς τὸ μὲν τυπικὸν ὀφείλεται ἰδίᾳ τῷ J. Petitjean, τὸ δὲ συντακτικὸν τῷ Croiset, κρίνεται ἀρίστη.

— Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν» ἔκτενestsάτη κρίσις περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἐξ. διευθυντοῦ τοῦ ἐν Tchinkli-Kiosk αὐτοκρατορικοῦ μουσείου Χαυδῆ βῆ καὶ Th. Reinach τῆς β α σ ι λ ι χ ῆ ς ν ε κ ρ ο π ὀ λ ε ω ς τ ῆ ς Σ ι δ ῶ ν ο ς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 20 φεβρουαρίου.

Δύο σπουδαῖα χρηματιστικὰ γεγονότα ἔσχονεν τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα, καθ' ἣν δὲν ἐγράψαμεν οἰκονομικὴν ἐπιθεώρησιν, τὴν σπουδαίαν ἀνατίμησιν τῶν ἑλληνικῶν χρωματῶν, καὶ τὴν ἀπότομον ὑπο-

τιμηδιν τῶν τουρκικῶν. Καὶ τῆς μὲν πρώτης αἰτία εἶναι ἢ ὡς ὀριστικὴ ἀγγελθεῖσα συνομολόγησις τοῦ νέου ἑλληνικοῦ δανείου ἐξ 100 ἑκατομμυρίων ἐπὶ ὄροις λίαν εὐνοϊκοῖς, ὡς λέγεται, ἤτοι πρὸς 90 ἢ 92 τοῖς 0/0, καὶ ἐπὶ τόκῳ 5 0/0 καὶ 1 0/0 χρεωλυσίῳ. Κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ ὑψώμοῦ τὸ ἑλληνικὸν πάγιον 4 0/0, ὅπερ οὐ πρὸ πολλοῦ ἦτο παρημελημένον περὶ τὰ 45, ἀνетиμήθη μέχρι 57, αἱ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου προσήγγισαν εἰς τὰ 65, τὸ δάνειον τοῦ 1881 ὑπερέβη τὰ 74, καὶ τὸ τοῦ 1884 ἔφθασεν εἰς τὰ 73 1/4. Ἐπίσης καὶ τὸ δάνειον τοῦ Σιδηροδρόμου Λαρίσης ἀνетиμήθη κατὰ δέκα μονάδας. Περὶ τὰς τιμὰς ταύτας ἐγένοντο μεγάλαὶ πωλήσεις ἐν μέρει μὲν παρὰ τῶν ἀγορασάντων εἰς χαμηλότερας τιμὰς πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κερδῶν, ἐν μέρει δὲ παρ' ἐκείνων οἵτινες ἔχοντες ἀγοράσει προηγουμένως περὶ τὰς τιμὰς ταύτας, καὶ σπουδαίως ζημιούμενοι ἐκ τοῦ γενομένου ἐκπεσοῦ, ἐπωφελέθησαν τῆς ὑψώσεως, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῶν προηγουμένων ζημιῶν. Αἱ πωλήσεις αὗται οὐ μόνον ἀνεχαίτιδαν τὴν ὁρμὴν τοῦ ὑψώμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπίνεγκαν μικρὰν σχετικῶς ὀπισθοδρομήσιν, ἣν θεωροῦμεν φυσικὴν καὶ ἀναπόδραστον· ἄλλως δὲ οἱ ὄροι τοῦ δανείου δὲν ἐγνώσθησαν εἰσέτι ἐπιθῆμως, διότι ὁ κ. Τρικούπης οὐδὲν περὶ τούτου ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Βουλὴν, ἀλλ' οὐδ' εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἡμερησίδας ἐδημοσιεύθη τι θετικὸν περὶ τούτου. Δὲν πιστεύομεν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ἀνεψύησαν δυσχέρειαι, διότι αἱ ἀγγλικαὶ ἡμερησίδες θετικῶς γράφουσιν ὅτι τὸ νέον ἑλληνικὸν δάνειον εἶναι γεγονός τετελεσμένον. Ὅπως δὴποτε ἢ βελτίωσις τῶν ἑλληνικῶν χρεωγράφων ἐσταμάτησε κατὰ τὸ παρόν, αἱ δὲ σημεριναὶ τιμαὶ εἰσὶ τοῦ μὲν Παγίου 55, τοῦ δὲ Μονοπωλείου 62 1/2, τοῦ δὲ δανείου τοῦ 1881 73 1/4 καὶ τοῦ 1884 72.

Τοῦ δὲ δευτέρου γεγονότος, τῆς ἀποτόμου ὑποτιμήσεως τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων, ἐπελθούσης κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος, αἰτία ὑπῆρξεν ἢ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς Βουλῆς ἐπιψήφισις τοῦ πολυκρότου νομοσχεδίου τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οικονομικῶν κ. Τιράρ περὶ ἐπιβολῆς χαρτοσήμου εἰς τὰς πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε πρώτοι ἡμεῖς ἐγράψαμεν, δημοσιεύσαντες καὶ τὰ κυριώτερα αὐτοῦ ἄρθρα, ἐθεωρήθη κατ' ἀρχὰς ὡς καταργοῦν τὴν ἐλευθέραν λεγομένην ἀγορὰν (coulisse), ἐκ τούτου δὲ πολὺς ἐγένετο ἐν Παρισίοις θόρυβος, καὶ ἀπότομος ἐκπεσοὺς τῶν χρεωγράφων, μὴ διαρκέσας ὅμως, εἰ μὴ δύο καὶ μόνας ἡμέρας, διότι ἀκριδέστεραι πληροφοροφαί καὶ ἀπαθεστέρα ἐκτιμήσις ἐπανήγαγον καὶ τὴν ἡρεμίαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ καὶ τὰς τιμὰς τῶν χρεωγράφων εἰς τὴν προτέραν αὐτῶν θέσιν. Τὸ ἡμέτερον Γενικὸν χρέος, ὅπερ εἶχεν ὑποτιμηθῆ ἄχρις 24,10, ἐπανῆλθεν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ταύτης εἰς τὰ 24,30, αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων κατὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ ἐκπεσοῦ ἔφθασαν μέχρις 91, ἀλλ' ἐπανῆλθον εἰς τὰ 94, 1/2, αἱ δὲ μετοχαὶ τοῦ Μονοπωλείου ἀνέκτισαν καὶ ὑπερέβησαν μάλιστα τὴν προτέραν αὐτῶν τιμὴν, ἀνατιμηθεῖσαι μέχρι 16,35. Καὶ αὗται μὲν διατηροῦνται σταθεραί, κοινοποιηθέντος ἤδη ὅτι τὸ ἐκ 12 φράγκων προσωρινὸν μέρημα πληρωθήσεται τὴν 11ην τοῦ προδεχούς μαρτίου,

ἀλλὰ τὸ Γενικὸν χρέος καὶ αἱ ὁμολογίαι τῶν Σιδηροδρόμων ὑπέστησαν χαλάρωσιν ἐλλείψει κερδοσκοπίας ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἐκείνου μὲν ἢ τιμὴ σημειοῦται σήμερον 24,24, τούτων δὲ 93.

Σπουδαῖον γεγονός διὰ τὴν ἡμέτεραν ἀγορὰν δυνάμεθα εὐλόγως νὰ θεωρήσωμεν καὶ τὴν ἰδρυσιν τῆς Ὀθωμανικῆς ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρίας, περὶ τῆς μελλούσης προόδου τῆς ὁποίας οὐδεμία ὑφίσταται ἀμφιβολία. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μετοχῶν αὐτῆς, τετράκις σχεδὸν καλυφθεῖσαι, ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ θρίαμβον, αἱ δὲ προσωριναὶ αὐτῆς ἀποδείξεις ἀγοράζονται ἤδη μεθ' ὑπερτιμήσεως. Ἡ παρὰ τῆς Ὀθωμανικῆς Τραπεζῆς υἱοθέτησις τῆς σπουδαίας ταύτης ἐπιχειρήσεως, ἢ ἀνάθεσις τῆς διοικήσεως αὐτῆς εἰς τὸν ῥέκτην καὶ μεγαλοπράγμονα διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς κ. Βίνδεν καὶ εἰς τὸν ἀναγνωρισμένης ἰκανότητος, δραστηριότητος καὶ τιμιότητος διευθυντὴν κ. Λαφουάντ, καὶ ἢ συγκρότησις τοῦ συμβουλίου παρ' ἀνδρῶν διαπρεπόντων ἐν τῷ παρ' ἡμῖν τραπεζικῷ κόσμῳ, καὶ ἀπολουόντων γενικῆς ὑπολήψεως καὶ ἐκτιμήσεως, δικαιούσι πληρέστατα τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ δημοσίου, καὶ παρέχουσιν ἀσφαλῆς ἐγγύησον περὶ τῆς εὐδοκίμησεως τῆς μεγάλης ταύτης καὶ κοινωφελοῦς ἐγχωρίου ἐπιχειρήσεως, τιμώσης τοὺς λαθόντας τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἐπιδιώξαντας τὴν ἐπὶ τοιούτων ἰσχυρῶν βάσεων ἰδρυσιν αὐτῆς.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ὑπὸ Π. Γ. Γενναδίου. Ἐκδόδοται ἐν Ἀθήναις κατὰ τεύχη. Τόμος Θ'. Τεύχος πρῶτον. Περιεχόμενα: Πρὸς τοὺς συνδρομητάς· — Περὶ τῆς κηκιδοφυίας τῆς ἀμπέλου· Περὶ διατροφῆς τῶν ἀροτήρων βοῶν· Σημειώσεις περὶ ἀρδεύσεων Χρῆσις τοῦ θύμου πρὸς θεραπείαν μικροσκοπικῶν τινῶν ζώων· Περὶ τῶν συστατικῶν τοῦ οἴνου· Τὸ ἐκφυλλίσμα τῆς ἀμπέλου· Οἱ οἶνοι ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γεωργίας ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῶν τρόπων τῆς βελτιώσεως αὐτῆς· Εἰδοποιήσις τῆς «Ἑλληνικῆς Γεωργίας». Νεώτεραι πληροφοροφαί περὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ τουμπεκίου. Ἀλληλογραφία. Διάφορα.

Ο ΕΞΗΓΗΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΓΡΑΦΩΝ. Περιδικὸν ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθημερίαν ὑπὸ τοῦ ἀρχ. Γρηγορίου Ζιγαβητοῦ. Ἐν Μασσαλίᾳ. Ἔτος Δ', ἀριθμ. Α'. Περιεχόμενα: Ἐρμηνεῖα τοῦ ΙΕ' κεφαλαίου τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου· Ὁ Χριστιανισμὸς προπαρασκευαζόμενος· Ὁ ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος. Μελέτη περὶ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας.

Ὁ ὑπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ